

COMISIYNYDD HEDDLU A THROSEDD GOGLEDD CYMRU

**DATGANIAD O GYFRIFON GRŴP
2017 – 2018**

Tabl o'r Cynnwys

Adroddiad Naratif	3
Datganiad Grŵp o Bolisiau Cyfrifyddu	11
Datganiad o'r Cyfrifoldebau am Gyfrifon Grŵp	26
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid y Grŵp 2017-2018	27
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid y Grŵp 2016-2017	28
Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr y Grŵp	29
Datganiad Symudiadau yng Nghronfeydd y Grŵp	30
Mantolen y Grŵp	31
Datganiad Llif Arian y Grŵp	32
Nodiadau ar Ddatganiad Cyfrifon y Grŵp	33
Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu	69
Rhestr Geirfa	70
Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2017-2018	73
Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Aelodau Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru	82
Crynodeb o Wariant a Chyllid 2017-2018	85
Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2017-18 Comisiynydd Heddlu a Throsedd Cymru	

Adroddiad Naratif

Cyflwyniad

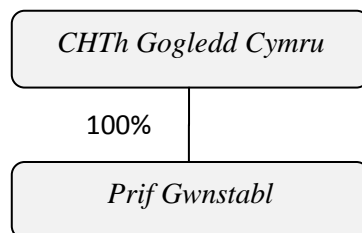
Mae'r Datganiad Cyfrifon ar gyfer 2017-2018 yn rhoi darlun o sefyllfa ariannol y grŵp ar 31 Mawrth 2018 ynghyd â chrynodeb o'r incwm a'r gwariant yn ystod y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2018. Mae diwedd 2017-2018 yn nodi'r chweched flwyddyn ers cyflwyno Comisiynydd Heddlu a Throsedd yng Nghymru a Lloegr yn dilyn gweithrediad Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011.

Mewn egwyddor, mae'r Ddeddf wedi sefydlu'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl fel corfforaethau undyn, gyda'r ddau'n endidau cyfreithiol ar wahân sy'n gallu cyflogi staff, llunio cytundebau a chymryd rhan mewn achosion cyfreithiol. Cyfrifoldeb y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw sicrhau bod yr heddlu yn effeithiol ac yn effeithlon a bydd yn comisiynu'r Prif Gwnstabl i wneud hyn. Mae'r Ddeddf hefyd wedi sefydlu Paneli'r Heddlu a Throsedd ar gyfer pob ardal blismona sydd yn gyfrifol am ddal y Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd yn atebol am eu penderfyniadau a'u gweithredoedd.

Mae'n ofynnol i'r ddwy gorfforaeth undyn baratoi eu Datganiad o Gyfrifon statudol endid sengl ar wahân, yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol a'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol perthnasol. Mae hefyd yn ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gynhyrchu set o Gyfrifon Grŵp.

1. Strwythur y Grŵp

Yn dilyn cyflwyniad Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael ei adnabod fel y sefydliad daliannol ac ystyrir y Prif Gwnstabl yn endid sydd yn eiddo'n llawn i'r sefydliad daliannol. Mae natur strwythur y grŵp wedi'i bennu mewn deddfwriaeth a chaiff cyfrifon y grŵp eu paratoi yn unol â'r arfer cyfrifyddu statudol.

2. Datganiad o Gyfrifon Grŵp

Mae'r cyfrifon grŵp yn cyflwyno darlun manwl o faterion ariannol y grŵp, y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl ac yn cynnwys:-

- Datganiad Grŵp o Bolisiau Cyfrifyddu (Tudalen 11).
Mae'r datganiad hwn hefyd yn cefnogi'r cyfrifon ac yn rhoi manylion am egwyddorion, y rheolau a'r arferion penodol y bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn eu defnyddio wrth baratoi a chyflwyno'r datganiadau ariannol.
- Datganiad o'r Cyfrifoldebau am Gyfrifon Grŵp (Tudalen 26).
Mae'n pennu cyfrifoldebau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Swyddog Cyllid mewn perthynas â'r Datganiad Cyfrifon. Mae'n cadarnhau bod y cyfrifon wedi'u paratoi yn unol â gofynion y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cofnodion Awdurdodau Lleol.
- Dadansoddiad o Wariant a Chyllid (Tudalen 27).
Mae'n dangos sut y caiff gwariant blynyddol ei ddefnyddio a'i gyllido o adnoddau (grantiau llywodraeth, praesept treth cyngor ac ardrethi busnes) gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Grŵp o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Grŵp. Mae hyn yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau. Mae incwm a gwariant a gyfrifir amdano o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn cael eu cyflwyno'n fwy manwl yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

- Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr y Grŵp (Tudalen 30).
Mae'r datganiad hwn yn dangos cost cyfrifyddu darparu gwasanaethau yn ystod y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant. Mae Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd yn codi treth er mwyn talu am wariant yn unol â gofynion statudol; gallai hynny fod yn wahanol i'r gost cyfrifyddu. Caiff y sefyllfa dreth ei ddangos yn y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid a'r Datganiad o Symudiadau yng Nghronfeydd y Grŵp.
- Datganiadau yn Symudiadau yng Nghronfeydd y Grŵp (Tudalen 31)
Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiadau yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sy'n cael eu dal gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd, wedi eu dadansoddi fesul cronfeydd defnyddiadwy (y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant) a chronfeydd andefnyddiadwy eraill (cyfrifyddu technegol yn bennaf).
- Mantolen y Grŵp (Tudalen 32).
Mae'n dangos gwerth asedau ac ymrwymadau a gydnabyddir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net y Comisiynydd Heddlu a Throsedd (asedau llai dyledion) yn cydfynd â balans y cronfeydd sydd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.
- Datganiad Llif Arian y Grŵp (Tudalen 33).
Mae'r datganiad hwn yn dangos y newidiadau mewn arian parod ac eitemau cyfwerth ag arian parod Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd yn ystod y flwyddyn.
- Nodiadau ar y Datganiad o Gyfrifon Grŵp (Tudalen 34 i 69).
Dyma'r holl nodiadau esboniadol sy'n esbonio mewn mwy o fanylder nifer o eitemau sy'n berthnasol i'r prif ddatganiadau.
- Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu (Tudalen 70).
Manylion trafodion incwm a gwariant Cyfrif Pensiwn yr Heddlu.

Cafodd y rhain eu cynhyrchu'n unol â'r safonau cyfrifyddu sy'n berthnasol ar hyn o bryd i gyfrif plismona lleol. Gwnaed addasiadau rhesymol yn unol â chod ymarfer CIPFA lle bydd hyn yn creu gwrthdaro â'r gofyniad cyfreithiol sylfaenol i gynhyrchu cyfrifon sy'n dangos arian trethdalwyr. Mae rhestr o'r addasiadau hyn i'w gweld yn nodyn 7: "Addasiadau rhwng y Sylfaen Gyfrifyddu a'r Sylfaen Ariannu dan y Rheoliadau".

3. Yr Hinsawdd Economaidd a Chyllideb Refeniw 2017-2018

Roedd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gyllideb refeniw net o £143.217 miliwn ar gyfer 2017-2018. Cafodd y gyllideb hon ei gosod yn ffurfiol yng nghyfarfod y Panel Heddlu a Throsedd ar 23 Ionawr 2017 ac roedd yn cynrychioli cynnydd cyffredinol o 4.64% yn y praesept. Fodd bynnag, gyda lleihad o 1.4% yn yr arian a dderbyniwyd gan y Llywodraeth, roedd hynny'n gyfystyr â chynnydd o 1.52% yn y gyllideb refeniw sylfaenol.

Y sefyllfa diwedd blwyddyn gyffredinol oedd cyfraniad net o £0.533 miliwn o'r cronfeydd wrth gefn; mae hynny'n cynnwys y cyfraniad o £10.583 miliwn o gronfeydd wedi eu clustnodi a wnaed tuag at wasiant cyfalaf. Canlyniad hwn oedd lleihad cyffredinol mewn cronfeydd wedi eu clustnodi o £10.050 miliwn.

Un o'r prif faterion yn 2017-18 oedd y nifer uchel o ddigwyddiadau lleol a chenedlaethol, yn enwedig yn hanner cyntaf y flwyddyn. Rhoddodd hyn bwysau ar gyllidebau ac roedd gofyn am hyblygrwydd rhwng llinellau cyllideb. Nodwyd arbedion yn gynnar yn y flwyddyn a chawsant eu defnyddio i ariannu gwariant ychwanegol. Mae cynnydd wedi bod hefyd mewn incwm, grantiau a digolledion a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn. Sech hynny mae'r incwm ychwanegol wedi ei gysyllt â chostau cyfatebol fel cymorth i ardaloedd Plismona eraill.

Mae angen cronfeydd wrth gefn y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn benodol i ymateb i ddigwyddiadau annisgwyl. Maent eu hangen i gynorthwyo cynlluniau refeniw a chyfalaf yr Heddlu dros y cyfnod nesaf ac i hwyluso'r strategaeth leihau i gyflawni'r arbedion sylfaenol i'r gyllideb a amcangyfrifir i £8.9m dros y cyfnod 2018-2023. Mae hyn yn ychwanegol i'r toriadau a gyflawnwyd eisoes ers Adolygiad Gwariant Hollgynhwysfawr 2010 (CSR2010) hyd at ac yn cynnwys 2017-2018 o £29.625 miliwn ac yn dangos y straen a roddir ar y gwasanaeth heddlu yn genedlaethol. Ceir crynodeb o drosglwyddiadau i gronfeydd yn nodyn 8 i'r cyfrifon. Y gwir wariant net ar gyfer 2017-2018 oedd £153.267 miliwn.

Ceir dadansoddiad o'r sefyllfa alldro yn y tabl canlynol:

GWIR FALANS 2016-2017 £'000	GWARIANT REFENIW	CYLLIDEB 2017-2018 £'000	GWIR FALANS 2017-2018 £'000	AMRYWIANT + (-) £'000
118,198	COSTAU GWEITHWYR	123,221	123,57	350
3,451	PENSIYNAU'R HEDDLU	3,164	3,020	-144
33,427	COSTAU Rhedegol I'r rhai sydd ddim yn staff	32,998	32,735	-263
2,542	COSTAU CYFALAF	1,864	2,108	244
2,755	CYLLID CYFALAF O GRONFEYDD	12,433	10,583	-1,850
1,093	CRONFA DIOGELWCH CYMUNEDOL	1,262	1,297	35
2,131	PARTNERIAETHAU	2,127	2,099	-28
-21,284	INCWM	-21,124	-22,146	-1,022
142,313	GWARIANT GWEITHREDU	155,945	153,267	-2,678
1,509	TROSLWYDDIADAU I/O GRONFEYDD	-295	533	828
-2,755	TROSLWYDDIADAU I/O GRONFEYDD	-12,433	-10,583	1,850
141,067	GWARIANT NET	143,217	143,217	0
	ARIANNWYD DRWY:			
40,592	GRANT YR HEDDLU	40,025	40,025	0
10,989	GRADDFA ANOMESTIG CENEDLAETHOL	11,890	11,890	0
10,589	GRANT CEFNOGI REFENIW	10,016	10,016	0
10,575	GRANT LLAWR	9,797	9,707	0
68,322	TRETH Y CYNGOR	71,489	71,489	0
141,067	CYFANSWM	143,217	143,217	0

Cronfeydd wrth Gefn Defnyddiadwy – mae'r rhain ar gael ar gyfer gwariant yn y dyfodol (rhagor o fanylion yn Nodyn 7 ac 8)

BALANS A CHRONFEYDD	BALANS AGORIADOL	SYMUDIAD	BALANS TERFYNOL
	01/04/2017		31/03/2018
	£m	£m	£m
Y GRONFA GYFFREDINOL	5,189	0	5,189
CRONFEYDD A GLUSTNODWYD:			
CRONFA SALWCH PENSIYNAU	915	0	915
MENTER CYLLID PREIFAT (PFI)	3,987	225	4,212
CRONFA DIGWYDDIAD DIFRIFOL	2,435	0	2,435
CRONFA YSWIRIANT	1,173	0	1,173
CRONFA CYFALAF	12,090	-9,749	2,341
DIOGELWCH A CHYNNAL A CHADW YSTADAU	1,659	-422	1,237
CRONFA RHEOLI NEWID WRTH GEFN	5,921	-291	5,630
GWOBR DYFARNIAD TÂL ANGHYFUNOL	0	251	251
CRONFA MANTOLEN PARTNIAETH	499	53	552
CRONFA DIOGELWCH CYMUNEDOL Y COMISIYNYDD	276	-35	241
CRONFA SWYDDFA COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDD	258	-90	168
CRONFA GYFREITHIOL (SCHTH)	41	10	51
CYLLIDEBAU CYFRANOGOL (SCHTH)	2	-2	0
CRONFEYDD WRTH GEFN DEFNYDDIADWY	34,445	-10,050	24,395
CRONFA DERBYNEBAU CYFALAF	3,663	-2,176	1,487
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN DEFNYDDIADWY	38,108	-12,226	25,882

Darpariaethau

DARPARIAETHAU	BALANS AGORIADOL	SYMUDIAD	BALANS TERFYNOL
	£'000		£'000
CRONFA YSWIRIANT	1,097	-120	977

Perfformiad 2017-2018

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn canolbwyntio yn benodol ar berfformiad ariannol y flwyddyn; serch hynny mae'n bwysig ystyried yr amcanion allweddol a'r perfformiad sydd wedi eu gosod yng Nghynllun Heddlu a Throsedd 2017-2021. Mae'r blaenoriaethau yn y cynllun wedi eu datblygu mewn ymateb i'r ardaloedd sydd o'r peryg mwyaf i Heddlu Gogledd Cymru a'r broses ymgynghori. Gosodwyd yr adrannau canlynol fel blaenoriaethau o fewn Cynllun Heddlu a Throsedd 2017-2021:

- Atal Troseddau
- Caethwasanaeth Fodern
- Trosedd Trefniadol
- Cam-drin Rhywiol
- Cymdogaethau Diogelach

Mae Cynllun Cyflwyno'r Prif Gwnstabl yn gosod y gweithrediadau y bydd Heddlu Gogledd Cymru yn eu gwneud i gyflwyno'r blaenoriaethau hyn. Mae pob ardal blaenoriaeth yn cyflwyno materion tu hwnt i plismona a dim ond mewn partneriaeth y gellir cyflwyno ymateb effeithiol.

Mae Cynllun Heddlu a Throsedd 2017-2021 a Chynllun Cyflwyno'r Prif Gwnstabl ar gael ar [wefan](#) y SCH.

Rhai o'r pethau sydd wedi eu cyflawni:

- Brysbennu iechyd meddwl yn y stryd ar y cyd yn Wrecsam.
- Cymeradwyo adeiladu pencadlys rhanbarthol a dalfa yn Llai, a gorsaf heddlu yng nghanol tref Wrecsam
- Cyflogi gweithiwr achos o fewn Adran Cymorth i Ddiodefwyr i helpu rhai sy'n dioddef problemau iechyd meddwl a gweithiwr achos i gefnogi rhai sy'n dioddef o Gaethwasanaeth Fodern.
- Mae Cronfa'r Comisiynydd yn cynnig arian i nifer o brosiectau a sefydliadau i helpu taclo troseddau ac anhrefn a chefnogi diodefwyr. Mae dros £2m yn cael ei roi bob blwyddyn i amrywiaeth eang o ddarparwyr gwasanaeth.
- Cymorth i 14,168 o ddiodefwyr (1,864 yn blant a phobl ifanc) a wnaeth gysylltu â'r Ganolfan Gymorth i Ddiodefwyr.
- Ffurio Tim Ymyraeth Gynnar yn Sir y Fflint i wetihio gyda'r rheini sy'n creu'r galw mwyaf yng nghyswllt bghiad, niwed a risg.
- Buddsoddi mewn 1,350 o ddyfeisiadau technoleg symudol sydd wedi gael eeu gosod i alluogi swyddogion i chwilio am bobl, cerbydau a chyfeiriadau tra eu bod ar batrôl.

Mae galw trwm ar wasanaeth yr heddlu yn 2017-2018 ynghyd â chynnydd mewn gweithgaredd a bygythiadau terfysgol, camdriniaeth rywiol a throseddau seibr. Roedd nifer uchel iawn o ddigwyddiadau y gwnaeth yr heddlu wedi delio â'r hanner cyntaf o 2017-18. Mae'r Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd yn cnhyrchu Adroddiad Blynyddol i ddelio â perfformiad y flwyddyn a gellir ei weld [yma](#).

Mae heriau i Wasanaeth yr Heddlu yn parhau oherwydd y lefel o doriadau a osodwyr o' adolygiad gwario cynhwysfawr ynghyd ag ansicrwyddparrhaus ynglŷn â gwariant y llywodraeth. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn parhau i weithredu'r strategaeth gyllidebol a sefydlwyd er mwyn darparu'r arbedion angenrheidiol yn ystod y cyfnod ac fel rhan o hyn fe adnabuwyd a gwnaethpwyd arbedion gwerth £2.686 miliwn dros gyfnod 2017-2018. Fel rhan o'r strategaeth fe ystyrir bod lefel y cronfeydd a'r darpariaethau sydd gan yr Heddlu ar hyn o bryd yn ddarparbodus a bod y gronfa gyffredinol o £5.2 miliwn ar 3.6% o'r gwariant refeniw net ar gyfer y flwyddyn, sydd o fewn y targed o 3% i 5% fel y'i diffinnir yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gronfa negyddol ar ei Fantolen sy'n deillio o driniaeth Buddiannau Gweithwyr IAS19. Mae hyn yn berthnasol i ymrwymadau Cynlluniau Pensiwn Swyddogion yr Heddlu a Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol Staff yr Heddlu. Mae hyn yn gyfwerth â diffyg o £1.706 biliwn ar 31 Mawrth 2018. Nid yw Cynlluniau Pensiwn Swyddogion yr Heddlu yn cael eu noddi ac mae'r swm a ddangosir yn y gronfa o -£1.645 biliwn yn cynrychioli'r swm a fyddai'n angenrheidiol i fod â chynllun wedi'i hariannu'n llawn, ac mae'r ymrwymiad hwn yn cael ei warantu gan y Swyddfa Gartref. Mae gan Gynllun Llywodraeth Leol Swyddogion yr Heddlu gronfa i ariannu ymrwymadau'r dyfodol ac mae'r gronfa a ddangosir o -£0.061 biliwn yn adlewyrchu'r diffyg a amcangyfrifir yn y gronfa ar ddiwedd Mawrth 2018. Ceir rhagor o fanylion yn Nodyn 33 yn y cyfrifon. Mae'r ddwy gronfa wedi derbyn ailwerthusiad actwari ym mis Mawrth 2016 ac mae canlyniadau'r ailwerthusiad wedi cael eu cynnwys o fewn y Datganiad o Gyfrifon.

Mae'r cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos o ble daw arian y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a sut caiff ei wario. Fel y gwelir o'r cyfrif, deth mwyafrif o'i incwm o Grantiau Llywodraeth ai'r praesept sydd yn cael ei godi'n lleol ac yn cael ei gasglu gan yr Awdurdodau Lleol ynghyd â threth y cyngor.

Mae'r canlynol yn dangos lefelau cyfran yr Heddlu o'r Dreth Cyngor a osodwyd yn ystod blynyddoedd ariannol 2016-2017 a 2017-2018:

	Band A	Band B	Band C	Band D	Band E	Band F	Band G	Band H	Band I
2016-2017	160.08	186.76	213.44	240.12	293.48	346.84	400.20	480.24	560.28
2017-2018	172.08	200.76	229.44	258.12	315.48	371.84	430.20	516.24	602.28

4. Gwariant Cyfalaf

Gosodwyd y rhaglen gyfalaf ar gyfer 2017-2018 ym mis Ionawr 2017 a chafodd llithriadau o raglen 2016-2017 eu dwyn ymlaen i raglen 2017-2018.

Cyfanswm yr amcangyfrifon gwariant cyfalaf diwygiedig ar gyfer y flwyddyn oedd £20.341 miliwn a'r gwir wariant ar ddiwedd y flwyddyn oedd £18.422 miliwn gan arwain at wariant o £1.919 miliwn yn cael ei drosglwyddo i 2018-2019. Roedd y llithriad oherwydd yr oedi wrth gyflwyno cerbdau, a'r cynllun yng nghanol tref Wrecsam. Cafodd y Prosiect Uchraddio'r Ystafell Reoli, y rhaglen desgfyrdau newydd ac nifer o brosiectau TG hefyd wedi eu hail broffiliau. Disgwylir i'r rhain i gyd gael eu cwblhau yn 2018-2019.

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi prif wariant cyfalaf a nawdd ar gyfer 2017-2018:

GWARIANT CYFALAF	CYLLIDEB	GWIR	AMRYWIANT
	2017-2018	FALANS	+ (-)
	£m	£m	£m
Gwaith ar Adeiladau/Yr Ystâd*	15,616	15,429	-187
Offer	110	6	-104
Cerbydau	1,661	1,061	-600
TG a Chyfathrebu	2,954	1,926	-1,028
GWARIANT NET	20,341	18,422	-1,919
ARIANNWYD GAN:			
Grantiau Cyfalaf y Swyddfa Gartref	462	462	0
Cyfraniad Refeniw	1,502	1,604	102
Cronfeydd wrth Gefn	12,433	10,583	-1,850
Derbyniadau Cyfalaf	3,133	3,031	-102
Benthyciadau eisoes wedi'u hariannu mewn refeniw	2,811	2,742	-69
CYFANSWM ARIANNU CYFALAF	20,341	18,422	-1,919

*Yn cynnwys gwariant refeniw wedi ei ariannu o gyfalaf o dan statud (REFCUS) o £0.115m

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd Fenter Cyllid Preifat ar gyfer ei bencadlys Rhanbarthol yn Llanelwy. Mae'r arian ar gyfer y cynllun hwn yn parhau i gael ei dalu o gymeradwyaethau credyd, y gyllideb refeniw a chronfa a glustnodwyd. Ceir manylion y cynllun a'r ymrwymadau yn Nodyn 30.

Gweler manylion llawn y gwariant cyfalaf a'r cyllid yn Atodiad A.

Balans a Chronfeydd wrth Gefn:

Mae'r tabl canlynol yn darparu crynodeb o'r balansau cyfalaf a'r cronfeydd sy'n cael eu dal gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd:-

BALANS A CHRONFEYDD WRTH GEFN	BALANS	SYMUDIAD	BALANS
	AGORIADOL		TERFYNOL
	01/04/2017		31/03/2018
	£'000	£'000	£'000
<u>CRONFEYDD CYFALAF DEFNYDDIADWY</u>			
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	3,663	-2,176	1,487
<u>CRONFEYDD CYFALAF ANNEFNYYDDADWY</u>			
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	46	-46	0
Cronfa Ailbriso	21,011	422	21,433
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	18,053	11,324	29,377

Yn ystod y flwyddyn, bu'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn adolygu prisiadau asedau 9 eiddo o fewn y portffolio.

Benthyciadau:

Nid oedd rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd fenthycio rhagor o arian yn ystod y flwyddyn i ariannu gwariant cyfalaf a defnyddiodd gronfeydd mewnol i reoli ei lif arian am ran fwyaf o'r flwyddyn. Roedd angen benthycio tymor byr ar ddiwedd y flwyddyn ariannol oherwydd y gostyngiad yn reserfau a'r proffil anwastad o'r taliadau grant pensiwn. Parhaodd cyfartaledd y llog a delir ar y benthyciadau i fod yn 3.01% yn 2017-2018. Cyfanswm y benthyciadau a oedd yn ddyledus ar ddiwedd y flwyddyn oedd £11.322 miliwn (2016-2017 £1.933 miliwn).

5. Polisiau Cyfrifyddu

Gwneir newidiadau mewn polisiau cyfrifyddu pan fo'n ofynnol oherwydd arferion cyfrifyddu priodol neu fod yn newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol ynglŷn ag effaith trafodion, digwyddiadau neu amodau eraill ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Mae newidiadau bach wedi bod i'r polisi dibrisiant ar gerbydau, nid yw hyn wedi cael effaith faterol ar y cyfrifon ac felly nid oed angen ail-ddatgan cyfrifon y flwyddyn flaenorol. Nid yw unrhyw bolisi arall wedi newid.

6. Cydweithio â Chyrff Eraill

Yn 2013 trosglwyddodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yr hofrennydd i Wasanaeth Awyr Cenedlaethol yr Heddlu (NPAS). Mae hwn yn gytundeb cenedlaethol gorfodol ar gyfer darparu Gwasanaeth Awyr yr Heddlu drwy'r DU i gyd.

Fe anogir Comisiynwyr Heddlu a Throsedd i edrych ar feysydd lle gallant gydweithio i ddarparu gwasanaethau, unai gydag heddluoedd eraill neu ar lefel leol gyda chyrff cyhoeddus eraill. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gweithio'n agos gyda heddluoedd eraill Cymru a Rhanbarth y Gogledd Orllewin er mwyn edrych ar gyfleoedd i gydweithio, ac mae manylion trefniadau presennol i'w gweld yn Nodyn 38. Ar lefel leol, mae Adran Gyfleusterau'r Heddlu yn rheoli ystâd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a Gwasanaeth Tân ac Achub ar y cyd ac mae'n edrych ar gyfleoedd i gydweithio ymhellach. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd hefyd yn rhedeg ystafell reoli ar y cyd gyda Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn Llanelwy.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn parhau i weithio gyda Heddlu Swydd Gaer i ddarparu Cynghrair Plismona Arfog er mwyn gwella perfformiad gweithredol. Parheir i ddarparu'r gwelliannau a'r arbedion angenrheidiol i ddiwallu gostyngiadau'r llywodraeth yn y gwasanaeth. Yn 2017-2018 cynyddodd y cynllun rhwng yr uned Gŵn ar y cyd â Heddlu Swydd Gaer a sefydlwyd er mwyn cynyddu gallu deddfwriaethol a chynnig arbedion effeithlonrwydd o wasanaeth cyson.

7. Edrych i'r Dyfodol

Mae ansicrwydd ynglŷn â lefel ac effaith posibl gostyngiadau mewn cyllid ar gyfer Gwasanaeth yr Heddlu yn y dyfodol yn golygu bod angen i ni barhau i sicrhau ein bod yn adolygu ac yn trawsnewid ein gwasanaethau. Mae'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn gosod gofynion ariannol ar gyfer cyfnod 2018-2023. Mae'n cysylltu'r cynllun plismona a blaenoriaethau gyda'r strategaeth ariannol a gellir dod o hyd iddo ar [wefan](#) y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yma.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi ymrwymo i sicrhau bod y gwasanaeth heddlu yng Ngogledd Cymru yn addas ar y diben ac yn darparu gwerth am arian i drigolion Gogledd Cymru. Rhan hanfodol o hyn yw'r angen am gronfeydd digonol wrth gefn i wynebu'r heriau sydd i ddod, ac yn y pen draw i ddiogelu gwasanaethau'r rheng flaen.

Cafodd Cyllideb 2018-2019 ei gosod gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'i gymeradwyo gan Banel yr Heddlu a Throsedd ym mis Ionawr 2018 ar £146.467 miliwn. Roedd hyn yn cynrychioli cynnydd o 3.58% yn Nhreth y Cyngor a chynnydd net cyffredinol o 2.27% o'i gymharu â chyllideb 2017-2018 o £143.217 miliwn. Mae arbedion o £1.453 miliwn wedi eu hadnabod i'w gwireddu yn 2018-2019 gyda £7,432 miliwn yn cynnwys yn y cynllun cynilo ar gyfer y 4 blynedd ganlynol.

Bydd canlyniadau refferendwm Undeb Ewropeaidd (UE) 2016 lle dewisodd y DU i adael yr UE yn cael effaith wleidyddol ar y wlad i gyd. Cafodd Erthygl 50 ei sbarduno ar 29 Mawrth 2017 gan nodi dechrau dwy flynedd o negodi er mwyn sicrhau bargaen ar gyfer ymadawiad y Deyrnas Unedig o'r Undeb Ewropeaidd. Mae felly'n ansicr ar hyn o bryd beth fydd effaith hyn ar wasanaeth yr heddlu.

8. Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd.

Pan gafodd y Datganiad o Gyfrifon ei gyflwyno i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar 20 Medi 2018, roedd yr holl ddigwyddiadau addasu neu beidio addasu materol a oedd angen eu cynnwys yn y Datganiad o Gyfrifon wedi'u cynnwys yn Nodyn 6 i'r cyfrifon.

Datganiad Grŵp o Bolisiau Cyfrifyddu

1. **Cyffredinol**

Mae'r Datganiad o Gyfrifon Grŵp yn cynnwys crynodeb o drafodion y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar gyfer blwyddyn ariannol 2017-2018 a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2018. Mae'n ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd baratoi Datganiad o Gyfrifon yn flynyddol yn unol â Rheoliadau Cyfrifo ac Archwilio (Cymru) 2014. Mae'r Rheoliadau'n gofyn i'r cyfrifon gael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn yn bennaf yn cynnwys Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017-2018 gyda chefnogaeth y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a'r arweiniad statudol a gyflwynwyd dan adran 12 Deddf Llywodraeth Leol 2003. Mae'r cod yn nodi'r egwyddorion a'r arferion cyfrifyddu angenrheidiol i baratoi Datganiad o Gyfrifon Grŵp sy'n cyflwyno darlun 'gwir a theg' o'r sefyllfa ariannol, perfformiad ariannol a llif arian parod y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae'n cynnwys datganiadau ariannol grŵp.

Y confensiwn a fabwysiadwyd yw cost hanesyddol, wedi'i addasu drwy ailbriso rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol.

2. **Croniadau o Incwm a Gwariant**

Mae'r gweithgareddau'n cael eu cyfrifo yn y flwyddyn y maent yn digwydd, nid dim ond pan fydd taliadau ariannol yn cael eu gwneud a'u derbyn. Yn benodol:

- Bydd y referniw a geir o werthu nwyddau'n cael ei gydnabod pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn trosglwyddo'r risgiau sylweddol a'r manteision cysylltiedig i'r prynwr. Mae'n debygol y bydd y buddion economaidd neu botensial y gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r trafodyn yn trosglwyddo i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.
- Bydd y referniw a geir o ddarparu gwasanaethau i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael ei gydnabod pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gallu mesur yn ddibynadwy ganran cwblhau'r trafodyn. Mae'n debygol y bydd y buddion economaidd neu botensial y gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r trafodyn yn trosglwyddo i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.
- Bydd nwyddau'n cael eu cofnodi fel gwariant pan fyddant yn cael eu defnyddio. Pan fydd bwlch rhwng dyddiad deryn a dyddiad defnyddio'r nwyddau, byddant yn cael eu trin fel stoc ar y Fantolen.
- Bydd treuliau sy'n berthnasol i wasanaethau a roddwyd (gan gynnwys gwasanaethau a ddarperir gan y gweithwyr) yn cael eu cofnodi fel gwariant pan fo'r gwasanaethau'n cael eu derbyn yn hytrach na phan fo taliad yn cael ei wneud.
- Bydd y llog a geir ar fuddsoddiadau a delir ar fenthyciadau'n cael eu cyfrifo yn ôl eu trefn fel incwm a gwariant ar sail y raddfa llog sy'n berthnasol i'r offeryn ariannol hwnnw. Mae hyn yn hytrach na'r llif arian sydd wedi'i benodi neu bennu gan y contract.
- Pan fydd y referniw a'r gwariant wedi cael eu hadnabod ond nad yw'r arian wedi cael ei dderbyn na'i dalu, bydd y ddyled neu'r credyd am y swm perthnasol yn cael ei gofnodi ar y Fantolen. Mae lefel deminimus o £3k wedi ei osod ar gyfer y trafodiadau hyn. Pan nad yw dyledion wedi cael eu setlo, mae balans y dyledion yn cael ei gofnodi a thâl yn cael ei godi ar y cyfrif referniw am yr incwm na fyddai o bosibl yn cael ei gasglu.

3. **Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod**

Mae arian mewn llaw ac adnau gyda sefydliadau ariannol sy'n daladwy heb gosb wrth roi rhybudd heb fod yn hwy na 24 awr. Mae cywerthoedd arian parod yn fuddsoddiadau all aeddfedu ar unwaith ar ddyddiad y caffaeliad ac sy'n gallu cael eu trosi'n hawdd i symiau penodol o arian gydag ychydig iawn o risg o newid yn eu gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian Parod, mae arian parod a chywerthoedd arian parod yn cael eu dangos fel net o'r gorddrafft o'r banc sy'n daladwy ar ofyn. Maent yn ffurfio rhan annatod o reolaeth arian parod y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

4. Eitemau Eithriadol

Pan fo eitemau o incwm a gwariant yn faterol berthnasol bydd eu natur a'u swm yn cael eu datgelu ar wahân. Bydd hyn naill ai yn amlwg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr neu yn y nodiadau i'r cyfrifon. Mae hyn yn ddibynnol ar ba mor arwyddocaol yw'r eitemau i'r ddealltwriaeth o berfformiad ariannol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

5. Addasiadau i Gyfnodau Blaenorol, Newidiadau yn y Polisiâu Cyfrifyddu Amcangyfrifon a Gwallau

Mae addasiadau i gyfnodau blaenorol yn gallu digwydd o ganlyniad i newid yn y polisiâu cyfrifyddu neu i gywiro gwall materol. Mae newidiadau yn yr amcangyfrifon cyfrifyddu yn cael eu cyfrifo wrth fynd ymlaen h.y. yn y flwyddyn bresennol ac yn y blynnyddoedd dilynol sy'n cael eu heffeithio gan y newid. Nid ydynt yn arwain at addasiad yn y cyfnod blaenorol.

Dim ond pan fydd yr arferion cyfrifyddu perthnasol yn datgan bod rhaid newid y polisiâu cyfrifyddu y byddant yn cael eu haddasu. Addasir hwy hefyd os byddai eu newid yn rhoi gwybodaeth sy'n fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith y trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Pan fydd newid yn cael ei wneud, bydd yn cael ei ôl-weithredu (oni bai y nodir fel arall). Gwneir hyn trwy addasu'r balansau agoriadol a'r symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel petai'r polisi wedi'i weithredu fel hyn erioed.

Bydd camgymeriadau materol a ddaw i'r amlwg yn ffigyrau unrhyw gyfnod blaenorol yn cael eu cywiro'n ôl-weithredol trwy newid y balansau agoriadol a'r symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

6. Taliadau Refeniw ar gyfer Asedau Anghyfredol

Nid yw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn codi tâl ar wahân am ddibrisio, ailbrisio a lleihau neu amorteiddio i wasanaethau, gwasanaethau cefnogi neu gyfrifon masnach.

Nid oes rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd godi treth y cyngor i ariannu colledion dibrisio, ailbrisio, lleihau neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae'n rhaid iddo wneud cyfraniad blynnyddol o'r gyllideb refeniw tuag at leihau ei ofynion benthyca cyffredinol sydd gyfwerth â'r swm gochelgar a gyfrifir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn unol â'r cyfarwyddyd statudol.

Mae dibrisiadau, ailbrisiadau a cholledion lleihau ac amorteiddio felly'n cael eu disodli gan y cyfraniad ym Malans y Gronfa Gyffredinol (Darpariaeth Refeniw). Gwneir hefyd drwy drafodyn addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd er mwyn gwneud yn iawn am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

7. Buddion y Gweithwyr

Buddion sy'n Daladwy yn Ystod Cyflogaeth

Buddion tymor byr y gweithwyr yw'r rhai hynny sydd i'w talu o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion megis cyflogau, gwyliau blynnyddol ac absenoldeb salwch sy'n cael eu talu, bonwsau a buddion eraill heb fod yn ariannol (e.e. ceir) ar gyfer gweithwyr presennol. Maent yn cael eu cyfrif fel cost am wasanaeth yn ystod y flwyddyn y mae'r gweithwyr yn ei roi i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gwneir cronïad am gost gwyliau sy'n deillio o'r hawl am wyliau neu amser mewn llaw sydd wedi ei gronni gan weithwyr ond heb ei gymryd cyn diwedd y flwyddyn. Gall y gweithiwr ei ddwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Mae'r cronïad yn cael ei wneud ar y cyfraddau cyflog sy'n berthnasol yn y flwyddyn gyfrifyddu olynol, gan ei fod yn y cyfnod pan fydd y gweithiwr yn cymryd y budd. Caiff y cronïad ei godi yn erbyn y Gweddill neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau. Ond wedyn bydd yn cael ei wrthdroi trwy'r Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd fel bod buddion gwyliau'n cael eu talu o'r cyfrif refeniw yn y flwyddyn ariannol pan fydd y gweithiwr yn cymryd y gwyliau.

Buddion Terfynu

Symiau sy'n daladwy yn dilyn penderfyniad y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i derfynu cyflogaeth gweithwyr cyn ei ddyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad gweithiwr i dderbyn diswyddiad gwirfoddol yw buddion terfynu. Maent yn cael eu codi ar sail cronïad yn y llinell Costau heb Gael eu Dosbarthu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae hyn pan na all y Comisiynydd Heddlu a Throsedd dynnu'r cynnig o'r buddion hynny yn ôl neu pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

Pan fydd y buddion terfynu yn cynnwys gwelliant yn y pensiynau, mae'n rhaid, yn unol â'r darpariaethau statudol, symud y swm sy'n daladwy gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i'r gronfa bensiwn neu'r pensiynwyr yn y flwyddyn o'r Gronfa Gyffredinol. Gwneir hyn yn hytrach na'r swm sy'n cael ei gyfrifo yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd, rhaid neilltuo arian i mewn ac allan o'r Gronfa Bensiwn er mwyn tynnu allan y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer y buddion terfynu pensiwn sydd wedi eu gwella, a'u cyfnewid gyda debydau am yr arian sydd wedi ei dalu i'r gronfa bensiwn a'r pensiynwyr ac unrhyw symiau sy'n ddyledus ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddion Ôl-Gyflogaeth

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gyfrifol am ddau gynllun pensiwn. Mae'r ddau gynllun yn rhoi buddion diffiniedig sy'n gysylltiedig â chyflog a gwasanaethau i'r aelodau gwahanol.

Staff yr Heddlu (gan gynnwys staff sy'n gweithio yn Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd) -

Mae gan y gweithwyr hyn hawl i ymuno â Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol sy'n cael ei weinyddu gan Gyngor Gwynedd. Roedd yr asesiad actwari teirblynyddol a gynhaliwyd yn 2016 yn nodi bod angen i gyfraniad y cyflogwr gael ei osod ar 16.3% y flwyddyn fel isafswm ynghyd â lwmp swm o £0.8m er mwyn diwallu ymrwymadau'r gronfa. Cynhelir yr asesiad actwari nesaf yn 2019.

Swyddogion Heddlu -

Hyd at 2005-2006 roedd cost cynllun pensiwn swyddogion heddlu, a oedd yn gynllun buddion diffiniedig, heb ei ariannu yn cael ei dalu o Gyfrif Incwm a Gwariant Awdurdod yr Heddlu. Bu newid yn y modd y cyfrifir pensiynau swyddogion heddlu yn 2006-2007 a chrëwyd cronfa ganolog gan y Swyddfa Gartref i dalu costau pensiynau a thaliadau cymudo. Mae Comisiynwyr Heddlu a Throsedd yn talu canran o gyflogau'r swyddogion i mewn i'r gronfa hon. Mae talu pensiynau anaf yn parhau i fod yn gyfrifoldeb y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ac maent yn cael eu talu allan o Gyfrif Incwm a Gwariant y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cael ei gyfrifo fel cynllun buddion diffiniedig:

- mae ymrwymadau Cronfa Bensiwn Gwynedd sy'n gyfrifoldeb y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaiaid gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau. Hynny yw, asesiad o'r taliadau fydd yn cael eu gwneud yn y dyfodol ar fuddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr. Mae hyn yn seiliedig ar dybiaethau ynglŷn â graddfeydd marwolaeth, graddfeydd trosiant staff a rhagamcanion ynghylch enillion tybiedig y gweithwyr presennol.
- mae'r ymrwymadau'n cael eu disgowntio i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt yn seiliedig ar gyfradd adennill fynegol ar fondiau'r Llywodraeth wedi'u haddasu ar gyfer elw ychwanegol o fondiau corfforaethol o ansawdd uchel (iBoxx Sterling Corporates AA).
- mae asedau Cronfa Bensiwn Gwynedd sy'n gyfrifoldeb y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu cynnwys ar y Fantolen ar eu gwerth teg:
  - Gwarantau a ddyfynnwyd ar eu pris cynnig cyfredol
  - Gwarantau na chafwyd eu dyfynnu ar amcangyfrif proffesiynol
  - Gwarantau unedol ar eu pris cynnig cyfredol
  - Eiddo ar werth y farchnad

- mae'r newid yn yr ymrwymiad pensiwn net yn cael ei ddadansoddi i mewn i'r elfennau canlynol:

Cost am wasanaeth sy'n cynnwys:

- (i) Cost Gyfredol y Gwasanaeth - cynnydd yn yr ymrwymadau oherwydd y blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd y flwyddyn hon wedi ei ddyrannu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr
- (ii) Cost Flaenorol y Gwasanaeth - cynnydd yn yr ymrwymadau oherwydd newid neu gwtogiad i'r cynllun sy'n cael effaith ar y blynyddoedd o wasanaeth a sicrhawyd yn y blynyddoedd cynt ac sy'n cael eu debydu yn erbyn y Gweddill neu Ddiffyg ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr fel rhan o'r Costau Heb Gael eu Dosbarthu.
- (iii) Llog net ar yr ymrwymiad budd diffiniedig net (ased) - y llog net ar gyfer y Comisiynydd Heddlu a Throsedd o'r newid yn ystod y cyfnod yn yr ymrwymiad diffiniedig net (ased) sy'n codi gydag amser ac sy'n cael ei godi yn erbyn yr Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Caiff hwn ei gyfrifo drwy ddefnyddio'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddiwyd i fesur yr ymrwymiad budd diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r ymrwymiad budd diffiniedig net (ased) ar ddiwedd y cyfnod. Defnyddir y gyfradd ddisgowntio a ddefnyddiwyd i fesur yr ymrwymadau budd diffiniedig net (Ased) yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau cyfraniadau a buddion.

Ail fesuriadau sy'n cynnwys:

- (i) Y dychweliad ar asedau cynlluniedig - ac eithrio'r symiau a gafodd eu cynnwys yn y llog net ar yr ymrwymiad budd ddiffiniedig net (ased) a chaiff ei roi yn erbyn y Gronfa Bensiwn fel Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr Arall.
- (ii) Enillion neu Golledion Actiwariâid - newid yn yr ymrwymadau pensiwn net sy'n bodoli oherwydd nad yw'r digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r tybiaethau a wnaed adeg y prisiad actiwariâid diwethaf neu oherwydd bod yr actwari wedi diweddarau ei dybiaethau sy'n cael eu rhoi yn erbyn y Gronfa Bensiwn fel Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr Arall.

Cyfraniadau a dalwyd i Gronfa Bensiwn Gwynedd – arian a dalwyd fel rhan o gyfraniad y cyflogwr i'r gronfa pensiwn i dalu'r ymrwymadau; nid yw'n cael ei gyfrifo amdano fel gwariant.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae'r darpariaethau statudol yn nodi bod rhaid i falans y Gronfa Gyffredinol gynnwys y symiau sy'n daladwy gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i'r Gronfa Bensiwn neu'n uniongyrchol i'r pensiynwyr yn y flwyddyn, ac nid y swm a gyfrifwyd yn unol â'r safonau cyfrifyddu priodol. Golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i mewn ac allan o'r Gronfa Bensiwn yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd er mwyn tynnu'r debydau a'r credydau tybiannol am fuddion ymddeol a'u cyfnewid gyda'r debydau am yr arian a dalwyd i'r Gronfa Bensiwn a'r pensiynwyr. Gwneir yr un modd ag unrhyw symiau eraill sy'n ddyledus ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi yn y Gronfa Bensiwn felly'n mesur effaith fanteisiol ar y Gronfa Gyffredinol o fod yn gorfod cyfrifo am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag fel buddion a enillwyd gan y gweithwyr.

Buddion Dewisol

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd bwerau cyfyngedig i wneud dyfarniadau dewisol o fuddion ymddeol mewn achosion o ymddeoliadau cynnar. Mae unrhyw ymrwymadau a ragwelir i godi o ganlyniad i ddyfarniadau i unrhyw aelod o staff yn cael eu cronni yn y flwyddyn y gwnaed y penderfyniad i wneud y dyfarniad gan ddefnyddio'r un polisiâu a ddefnyddir yn y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae'n unol â phroses ymddeol yn gynnar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

8. Digwyddiadau ar ôl y Cyfnod Adrodd

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad pan fydd y Datganiad o Gyfrifon yn cael ei awdurdodi ar gyfer ei gyhoeddi. Ceir dau fath o ddigwyddiadau:

- y rhai hynny sy'n cynnwys tystiolaeth o'r amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd a dylai'r Datganiad o Gyfrifon gael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- y rhai hynny sy'n dangos arwydd o'r amodau a ymddangosodd ar ôl y cyfnod adrodd. Nid oes angen addasu'r Datganiad o Gyfrifon i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath. Ond os byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith materol, byddai nodyn yn cael ei roi yn y nodiadau ynghylch natur y digwyddiadau ac amcangyfrif o'u heffaith ariannol.

Nid yw'r digwyddiadau a ddigwyddodd ar ôl y dyddiad awdurdodi'n cael eu cynnwys yn y Datganiad o Gyfrifon.

9. Offerynnau Ariannol

Ymrwymadau Ariannol

Caiff ymrwymadau ariannol eu cynnwys ar y Fantolen pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol. Maent yn cael eu mesur yn y lle cyntaf ar werth teg ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddio. Mae taliadau blynyddol yn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r ymrwymadau. Mae wedi'i luosi gyda chyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n union ddisgowntio'r taliadau arian a amcangyfrifir yn y dyfodol dros oes yr offeryn ar y swm y cafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Y swm a gyflwynir ar y fantolen mewn perthynas â benthycia hirdymor a byrdymor yw'r prif symiau sydd i'w ad-dalu (+llog wedi cronni). Incwm ar y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy yn y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Mae'r enillion a'r colledion sy'n gysylltiedig ag adbrynu neu setlo benthyciadau yn gynnar yn cael eu credydu a'u debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn y flwyddyn adbrynu/setlo. Fodd bynnag, pan fydd yr adbryniadau wedi digwydd fel rhan o'r broses i ailstrwythuro'r portffolio benthyciadau sy'n cynnwys addasu neu gyfnewid offerynnau sy'n bodoli eisoes, mae'r premiwm neu'r disgownt yn cael ei dynnu o, neu ei ychwanegu at gost amorteiddio'r benthyciad newydd neu'r un sydd wedi ei addasu. Mae'n cael ei gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr dros oes y benthyciad gan addasu'r gyfradd llog effeithiol.

Pan fydd premiymau neu ddisgowntiau wedi cael eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, mae rheoliadau yn caniatáu i'r effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol gael ei ymestyn dros y blynyddoedd i ddod. Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd bolisi lle bydd yr enillion neu'r golled yn cael ei ymestyn dros y tymor a oedd yn weddill ar y benthyciad yn erbyn y premiwm a oedd yn daladwy neu'r disgownt a oedd yn berthnasol pan gafodd ei ad-dalu. Mae'r cysoniad o'r symiau a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr i'r gost net sy'n ofynnol yn erbyn Balans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei reoli drwy drosglwyddo i, neu o'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn y Datganiadau o'r Symudiadau yn y Cronfeydd.

Asedau Ariannol

Ceir dau fath o asedau ariannol:

- benthyciadau a symiau derbyniadwy sy'n asedau ag ad-daliadau sefydlog neu sydd wedi eu penderfynu ond nad ydynt yn cael eu cynnwys ar y farchnad weithredol

- asedau sydd ar gael i'w gwerthu, sef asedau sydd â phris wedi'i ddyfynnu ar y farchnad a/neu sydd heb daliadau sefydlog neu wedi'u penderfynu

Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy

Caiff benthyciadau a symiau derbyniadwy eu cynnwys ar y Fantolen pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol, ac maent yn cael eu mesur yn y lle cyntaf ar werth teg. Maent wedyn yn cael eu mesur ar eu cost amorteiddio. Mae credydau blynyddol yn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r ymrwymadau, wedi'i luosi gyda chyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer y rhan fwyaf o'r benthyciadau sydd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm derbyniadwy sy'n ddyledus (ynghyd â'r llog cronodig). Y llog sydd wedi ei gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yw'r swm a dderbynnir ar gyfer y flwyddyn yng nghytundeb y benthyciad.

Pan fydd asedau wedi cael eu hadnabod fel rhai a leihawyd arnynt oherwydd y tebygolrwydd sy'n deillio o ddigwyddiad yn y gorffennol na fyddai taliadau sy'n ddyledus o dan contract yn cael eu gwneud, mae'r ased yn cael ei gofnodi a thâl yn cael ei godi yn erbyn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae'r golled lleihad yn cael ei fesur fel y gwahaniaeth rhwng y swm cario a gwerth presennol y llif arian diwygiedig yn y dyfodol wedi ei ddisgowntio ar gyfradd llog gwreiddiol yr ased.

Mae unrhyw enillion neu golledion sy'n deillio o adnabod yr ased yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell Incwm a gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Asedau sydd ar gael i'w gwerthu

Caiff asedau sydd ar gael i'w gwerthu eu cynnwys ar y Fantolen pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol. Maent yn cael eu mesur yn y lle cyntaf ar werth teg. Pan fydd gan yr ased daliadau neu sydd wedi eu penderfynu, bydd taliadau blynyddol yn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm amorteiddio'r ased, wedi'i luosi gyda chyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Pan nad oes taliadau sefydlog neu sydd wedi'u penderfynu, bydd yr incwm (e.e. buddrannau) yn cael ei gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn ei dderbyn.

Caiff asedau eu cynnwys ar y Fantolen ar eu gwerth teg. Mae'r gwerthoedd yn seiliedig ar y technegau canlynol:

- offerynnau gyda phrisiau sydd wedi eu dyfynnu ar y farchnad – pris y farchnad
- offerynnau eraill sydd â thaliadau sefydlog neu sydd wedi'u penderfynu – dadansoddiad llif arian disgowntiedig
- soddyfrannau heb brisiau sydd wedi eu dyfynnu ar y farchnad - gwerthusiad annibynnol o brisiadau cwmni.

Mae'r mewnbynnau i'r technegau mesur yn cael eu categorio yn unol â'r tair lefel ganlynol:

- Mewnbynnau Lefel 1 – prisiau a ddyfynnwyd (sydd heb eu haddasu) ar y farchnad agored ar gyfer asedau o'r un fath y gall y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gael mynediad iddynt ar y dyddiad mesur.
- Mewnbynnau Lefel 2 – mewnbynnau ar wahân i'r prisiau a ddyfynnwyd a gafodd eu cynnwys yn Lefel 1 sy'n ganfyddadwy ar gyfer yr ased, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.
- Mewnbynnau Lefel 3 – mewnbynnau anweladwy ar gyfer yr ased.

Mae newidiadau mewn gwerth teg yn cael eu cydnabod ar ffurf cofnod yn y Gronfa ar Gael i'w Gwerthu. Mae'r elw/colled yn cael ei gydnabod yn y Gweddill neu Ddiffyg ar Ailbrisiad Asedau Ariannol sydd ar gael i'w Gwerthu. Yr eithriad yw pan fydd colledion lleihau wedi digwydd. Mae'r rhain yn cael eu debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Debydir hefyd unrhyw elw neu golled net ar gyfer yr ased a gronnwyd yn y Gronfa ar Gael i'w Gwerthu.

Mae'r ased yn cael ei gofnodi a thâl yn cael ei godi yn erbyn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr pan fydd asedau wedi cael eu nodi fel rhai a leihawyd arnynt oherwydd y tebygolrwydd sy'n deillio o ddigwyddiad yn y gorffennol na fyddai taliadau sy'n ddyledus o dan gontract yn cael eu gwneud (taliadau sefydlog neu sydd wedi'u penderfynu) neu os bydd y gwerth teg yn is na'r gost. Os bydd gan yr ased daliadau sefydlog neu sydd wedi'u penderfynu, yna bydd y golled lleihau yn cael ei fesur fel y gwahaniaeth rhwng y swm cario a gwerth presennol y llif arian diwygiedig yn y dyfodol wedi ei ddisgowntio ar gyfradd llog gwreiddiol yr ased. Fel arall, bydd y golled lleihau yn cael ei fesur fel unrhyw ddiffyg o werth teg yn erbyn cost caffael yr offeryn (net o unrhyw brif ad-daliad ac amorteiddiad).

Bydd unrhyw enillion neu golled sy'n deillio o anadnabyddiaeth yr ased yn cael ei gredydu neu ei debydu i'r llinell Incwm a gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, ynghyd ag unrhyw elw neu golledion cronedig a nodwyd yn flaenorol yn y Gronfa ar gael i'w Gwerthu. Pan na fydd yn bosibl mesur gwerth teg yn ddibynadwy, bydd yr offeryn yn cael ei gario ar gost (llai unrhyw golledion lleihau).

10. **Grantiau'r Llywodraeth a Chyfraniadau**

P'un a ydynt yn cael eu talu ymlaen llaw, mewn rhandaliadau neu os ydynt yn ddyledus, mae grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau a rhoddion trydydd parti yn cael eu cydnabod gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd pan fydd sicrwydd rhesymol:

- y bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydymffurfio â'r amodau sy'n gysylltiedig â'r taliadau, ac
- y derbynnir y grant neu'r cyfraniadau.

Nid yw'r symiau sy'n cael eu cydnabod fel eu bod yn ddyledus i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant holl gynhwysfawr hyd nes y bydd yr amodau sy'n gysylltiedig â'r grant wedi cael eu bodloni. Amodau yw'r amodiadau sy'n nodi bod rhaid i'r buddion economaidd yn y dyfodol neu botensial am wasanaeth sydd wedi cael ei ymgorffori yn yr asedau a gaffaelwyd gan ddefnyddio'r grant neu gyfraniad gael eu defnyddio gan y derbynnnydd fel y nodir. Fel arall bydd rhaid dychwelyd y buddion economaidd yn y dyfodol neu'r potensial am wasanaeth yn ôl i'r trosglwyddwr.

Mae'r arian a roddwyd fel blaendal i grantiau a chyfraniadau ac nad yw'r amodau wedi eu bodloni, yn cael eu cynnwys yn y Fantolen fel credydwyd. Pan fydd yr amodau wedi eu bodloni, bydd y grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r maes perthnasol (grantiau refeniw y gellir eu priodoli a chyfraniadau) neu Drethiant ac Incwm Grant Heb fod yn Benodol (grantiau refeniw heb eu neilltuo a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Pan fydd grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, byddant yn cael eu tynnu allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd. Pan na fydd y grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff y swm ei drosglwyddo i'r Gronfa Grantiau Cyfalaf na Ddefnyddiwyd. Pan fydd wedi cael ei ddefnyddio, caiff y swm ei gynnwys yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf. Trosglwyddir y symiau sydd heb eu defnyddio yn y gronfa wrth gefn i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf unwaith y byddant wedi cael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

11. **Budd mewn endidau eraill**

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fudd materol mewn endidau eraill sydd o natur ategol, gysylltiol ac sy'n cael eu rheoli ar y cyd, ac mae'n rhaid paratoi cyfrifon grŵp ar eu cyfer. Yng nghyfrifon endid unigol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd mae'r endidau eraill yn cael eu cofnodi yn unol â'r arferion cyfrifyddu priodol. O safbwynt cyfrifon grŵp Heddlu Gogledd Cymru a Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, ystyrir bod Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru yn is-gorff sy'n perthyn 100% i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

12. Rhestrau Eiddo a Contractau Hirdymor

Mae rhestrau eiddo yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar werth isaf y gost a'r gwerth gwireddadwy net. Mae cost rhestrau eiddo yn cael ei neilltuo gan ddefnyddio'r fformiwla 'y cyntaf i mewn yw'r cyntaf allan' (FIFO). Mae contractau hirdymor yn cael eu cyfrif ar sail codi tâl yn y Gweddill neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau gyda gwerth y gwaith neu wasanaethau a dderbynnir fel rhan o'r contract yn ystod y flwyddyn ariannol.

13. Asedau a Gweithrediadau a Reolir ar y Cyd

Mae gweithrediadau a reolir ar y cyd yn weithgareddau y mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn ymgymryd â nhw ar y cyd â mentrwyr eraill ac sy'n defnyddio asedau ac adnoddau'r mentrwyr yn hytrach na sefydlu endid ar wahân. Yn y Fantolen mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydnabod yr asedau y mae'r Comisiynydd yn eu rheoli. Mae hyn yn cynnwys ei gyfran o unrhyw asedau a ddelir ar y cyd a'r rhwymedigaethau sy'n codi. Mae hyn yn cynnwys ei gyfran o unrhyw rwymedigaethau a ddelir ar y cyd. Mae'n debydu ac yn credydu'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr gyda'r gwariant a wnaed ac unrhyw gyfran o'r gwariant a gyfyd ar y cyd a'r gyfran o'r incwm a gafwyd o weithgaredd yr ymgyrch.

Mae asedau a reolir ar y cyd yn cynnwys eiddo, offer neu beiriannau a reolir ar y cyd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a mentrwyr eraill, gyda'r asedau'n cael eu defnyddio er budd i'r mentrwyr. Nid yw'r fenter ar y cyd yn cynnwys sefydlu endid ar wahân. Dim ond cyfrif am ei gyfran ei hun o'r asedau a reolir ar y cyd, y rhwymedigaethau a'r treuliau a gaiff ei hun neu ar y cyd ag eraill a wnaiff y Comisiynydd Heddlu a Throsedd mewn perthynas â'i fudd yn y fenter ar y cyd ac incwm a enillir gan y fenter. Gellir gweld manylion unrhyw weithrediadau a reolir ar y cyd yn nodyn 38 yn y Cyfrifon.

14. Prydlesi

Mae prydlesi ariannol yn trosglwyddo'r holl risgiau a'r buddion sy'n atodol i berchnogaeth yr eiddo, cyfarpar neu offer o'r prydleswr i ddaliwr y brydles. Mae'r holl brydlesi eraill yn cael eu galw'n brydlesi gweithredol.

Os yw prydles yn cynnwys tir ac adeiladau, mae'r tir a'r adeiladau yn cael eu hystyried ar wahân at ddibenion dosbarthu.

Mae trefniadau nad oes ganddynt statws cyfreithiol, ond sydd yn cyfleu'r hawl i ddefnyddio'r ased am daliad yn cael eu cyfrif o dan y polisi hwn pan fydd cyflawni'r trefniant yn ddibynnol ar y defnydd o asedau penodol.

Y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fel Prydleswr

Prydlesi Ariannol

Mae eiddo, cyfarpar ac offer sydd ar brydles ariannol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen ar ddechrau'r brydles ar ei werth teg a fesurwyd ar y dechrau (neu werth presennol y taliadau prydles lleiaf, os yn is). Mae'r ased yn cyfateb i'r cyfrifoldeb am yr ymrwymiad i dalu'r prydleswr. Mae'r costau uniongyrchol cychwynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu hychwanegu at swm cario'r ased. Mae'r premiymau a dalwyd ar ddechrau'r brydles yn cael eu codi ar refeniw. Mae rhenti amodol yn cael eu cofnodi fel treuliau yn y cyfnodau y mae hyn yn digwydd.

Mae taliadau prydlesi yn cael eu rhannu rhwng:

- tâl am gaffael y budd yn yr eiddo, cyfarpar neu offer sy'n cael ei godi i wrthdroi rhwymedigaeth y brydles, a
- thâl ariannu (wedi ei ddebydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr).

Mae eiddo, cyfarpar ac offer sy'n cael eu cydnabod o dan y prydlesi ariannol yn cael eu cyfrifo amdanynt trwy ddefnyddio'r polisiau sy'n gyffredinol berthnasol i asedau o'r fath. Mae hyn yn amodol ar ddibrisiant yn cael ei godi dros gyfnod y brydles os yw hyn yn fyrrach na'r amcangyfrif ar gyfer oes ddefnyddiol yr ased (lle nad yw perchynogaeth yr ased yn trosglwyddo i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddiwedd cyfnod y brydles).

Nid oes rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd godi treth y cyngor i ariannu colledion dibrisio, ailbriso, neu leihau ar asedau ar brydles. Yn lle hynny, gwneir cyfraniad blynyddol o'r cronfeydd refeniw tuag at y buddsoddiad cyfalaf hwnnw yn unol â'r gofynion statudol. Mae dibrisiadau, ailbrisiadau a cholledion lleihau felly'n cael eu disodli gan y cyfraniad ym Malans y Gronfa Gyffredinol (Darpariaeth Refeniw). Disodlir hwy hefyd drwy drafodyn addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd er mwyn gwneud yn iawn am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Prydlesi Gweithredol

Mae'r rhenti a delir o dan y prydlesi gweithredol yn cael eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr fel traul am ddefnyddio'r eiddo, y cyfarpar a'r offer sy'n cael ei brydlesu. Gwneir y taliadau ar sail llinell syth dros fywyd y brydles; hyd yn oed os nad yw hyn yn cyd-fynd â'r patrwm o daliadau (e.e. mae yna gyfnod di-rent ar ddechrau'r brydles).

Y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fel Prydleswr

Mae prydleswr yn gosod eiddo, cyfarpar neu offer o dan drefniant les i eraill.

Prydlesi Ariannol

Os bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn caniatáu prydles ariannol ar gyfer eiddo, cyfarpar neu offer, caiff yr ased berthnasol ei dynnu allan o'r fantolen fel eiddo wedi'i waredu. Ar gychwyn y brydles bydd gwerth cyfredol yr eiddo yn y fantolen (boed yn eiddo, cyfarpar neu offer neu'n asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu) yn cael ei drosglwyddo i'r llinell gwariant gweithredol arall yn y datganiad incwm a gwariant hollgynhwysfawr fel rhan o'r elw neu'r golled o waredu'r eitem dan sylw. Caiff yr elw sy'n cynrychioli buddsoddiad net y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn y les ei gredydu i'r un llinell yn y datganiad incwm a gwariant hollgynhwysfawr hefyd fel rhan o'r elw neu golled yn sgil y gwarediad (h.y. yn cael ei dynnu fel swm net oddi ar werth cyfredol yr ased ar amser y gwarediad), wedi'i gydweddu ag ased prydles (dyledwr hirdymor) yn y fantolen.

Mae prydlesi rhentu yn cael eu rhannu fel a ganlyn:

- tâl am gaffael y budd yn yr eiddo – yn cael ei gredydu i ddyledwr y brydles (ynghyd ag unrhyw bremymau a dderbyniwyd), ac
- incwm cyllid (yn cael ei gredydu i'r llinell incwm a gwariant ariannol a buddsoddi yn y datganiad incwm a gwariant hollgynhwysfawr).

Ni chaniateir drwy statud i'r elw sy'n cael ei gredydu i'r datganiad incwm a gwariant hollgynhwysfawr pan waredir eiddo neu ased gynyddu balans y gronfa gyffredinol a rhaid ei drin fel derbyniad cyfalaf. Pan dderbynnir premiwm, caiff hwn ei dynnu allan o falans y gronfa gyffredinol a'i symud i'r gronfa derbyniadau cyfalaf yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd. Pan fydd y swm sy'n ddyledus o ran yr ased sy'n cael ei brydlesu'n cael ei setlo drwy dalu rhent yn y blynyddoedd ariannol i ddod, caiff ei symud allan o falans y gronfa gyffredinol i'r gronfa derbyniadau cyfalaf gohiriedig yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd.

Pan dderbynnir rhent yn y dyfodol caiff yr elfen sy'n gysylltiedig â gwaredu'r ased ei gyhoeddi er mwyn lleihau ei werth ariannol i ddyledwr y brydles. Ar y pwynt hwn caiff y derbyniadau cyfalaf gohiriedig eu trosglwyddo i'r gronfa derbyniadau cyfalaf. Ni fydd y golled ar werth y gwarediad yn cael ei godi yn erbyn treth y cyngor, gan fod cost asedau anghyfredol wedi'i ddarparu ar ei gyfer yn llawn dan drefniadau ar wahân o dan ariannu cyfalaf. Caiff y symiau felly eu clustnodi i'r cyfrifon addasiadau cyfalaf o falans y gronfa gyffredinol drwy'r Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd.

Prydlesi Gweithredu

Os bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn caniatáu prydles ariannol ar gyfer eiddo, cyfarpar neu offer, caiff yr ased perthnasol ei gadw yn y fantolen. Caiff incwm o rent ei gredydu i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y datganiad incwm a gwariant hollgynhwysfawr. Gwneir y taliadau ar sail llinell syth dros fywyd y brydles; hyd yn oed os nad yw hyn yn cyd-fynd â'r patrwm o daliadau (e.e. premiwm wedi'i dalu ar ddechrau'r brydles). Caiff y costau uniongyrchol cychwynnol sy'n deillio o drafod neu drefnu'r brydles eu hychwanegu at werth cyfredol yr ased perthnasol a bydd yn cael ei nodi fel traul dros gyfnod y brydles ar yr un sail ag incwm rhentu.

15. **Gorbenion a Gwasanaethau Cefnogi**

Mae costau gorbenion a gwasanaethau cefnogi yn cael eu priodoli i rannau penodol o'r gwasanaeth yn unol â threfniadau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar gyfer atebolrwydd a pherfformiad ariannol

16. **Eiddo, Cyfarpar ac Offer**

Mae asedau sydd â sylwedd corfforol ac sy'n cael eu dal i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i bobl eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol, yn cael eu dosbarthu fel Eiddo, Cyfarpar ac Offer.

Adnabyddiaeth

Mae gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Cyfarpar ac Offer yn cael ei gyfalafu ar sail croniadau. Mae hyn ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y buddion economaidd yn y dyfodol neu'r potensial am wasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gwneir hefyd os gellir mesur cost yr eitem mewn modd dibynadwy. Mae gwariant sy'n cynnal, ond sydd ddim yn ychwanegu at botensial yr ased i gyflwyno buddion economaidd yn y dyfodol neu'r potensial am wasanaeth (h.y. gwaith trwsio a chynnal a chadw) yn cael ei godi fel traul pan fydd yn digwydd.

Mesur

Yn y lle cyntaf, mae'r asedau'n cael eu mesur ar gost, yn cynnwys:

- pris y pryniant
- unrhyw gost sy'n berthnasol i ddod â'r ased i'r lleoliad ac yn y cyflwr sy'n angenrheidiol iddo gael ei ddefnyddio yn y modd y bwriedir gan y rheolwyr
- os yn berthnasol, yr amcangyfrif cychwynnol o gostau datgymalu a symud yr eitem ac yn adfer y safle lle'r oedd yr eitem.

Nid yw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cyfalafu costau benthyca sydd wedi codi wrth adeiladu'r asedau.

Mae cost ased, ac eithrio pan fydd yn cael ei brynu, yn cael ei ystyried fel ei werth teg. Oni bai nad oes gan yr hyn a gafaelwyd sylwedd masnachol (h.y. ni fydd yn arwain at amrywiaeth yn y llif arian i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd). Yn yr achos olaf, pan fydd ased yn cael ei gaffael trwy gyfnewid, cost y caffael yw'r swm cario os yw'r ased yn cael ei roi i fyny gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Mae asedau a gafwyd yn rhodd yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg. Mae'r gwahaniaeth rhwng y gwerth teg ac unrhyw gydnabyddiaeth a dalwyd yn cael ei gredydu i'r llinell Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr (heblaw bod y rhodd wedi ei wneud yn y modd amodol). Mae hyn hyd nes bydd yr amodau wedi eu bodloni cedwir yr enillion yn y Cyfrif Asedau a Roddwyd. Pan fydd enillion yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, byddant yn cael eu tynnu allan o Falans y Gronfa Gyffredinol a'u rhoi yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd.

Wedyn mae'r asedau yn cael eu cynnwys yn y Fantolen gan ddefnyddio'r sail mesur canlynol:

- Isadeiledd, asedau cymunedol ac asedau sy'n cael eu hadeiladu - cost hanesyddol wedi ei ddibrisio
- Anheddau a'r holl asedau eraill – gwerth teg wedi ei bennu fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol (h.y. gwerth yn ei ddefnydd presennol neu EUV).

Pan nad oes unrhyw dystiolaeth seiliedig ar y farchnad o werth teg oherwydd natur arbenigol yr ased, defnyddir y gost adnewyddu dibrisiedig fel amnewidyn ar gyfer gwerth teg.

Pan fydd asedau di-eiddo sydd â bywydau defnyddiol byr neu werthoedd isel (neu'r ddau) yn dibrisio, fe ddefnyddir y gost hanesyddol fel amnewidyn ar gyfer gwerth teg.

Mae asedau sy'n cael eu cynnwys yn y Fantolen ar eu gwerth teg yn cael eu hailbriso yn ddigon rheolaidd er mwyn sicrhau nad yw eu swm cario yn wahanol iawn i'w gwerth teg ar ddiwedd y flwyddyn. Gwneir hyn o leiaf bob pum mlynedd. Mae'r cynnydd yn y prisiadau yn cyfateb i gredydau yn y Gronfa Ailbriso i gydnabod enillion heb eu gwireddu. Fel eithriad, gall enillion gael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr pan maent yn deillio o wrthdroi colled a godwyd yn flaenorol.

Pan adnabyddir gostyngiad mewn gwerth, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn:

- pan fydd cydbwysedd o enillion ailbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbriso, bydd swm cario'r ased yn cael ei godi ar refeniw yn erbyn y balans (hyd at swm yr enillion cronodig)
- pan na fydd arian yn y gronfa ailbriso neu pan fydd y balans yn annigonol, bydd swm cario'r ased yn cael ei godi ar refeniw yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Ailbriso yn cynnwys enillion ailbriso cydnabyddedig ers 1 Ebrill 2007 yn unig, y dyddiad y cafodd ei gweithredu'n ffurfiol. Mae'r enillion a gafwyd cyn y dyddiad hwn wedi cael eu cynnwys yn y Cyfrif Addasiad Cyfalaf.

Lleihad

Mae asedau yn cael eu hasesu ar ddiwedd bob blwyddyn o ran a oes unrhyw arwydd y gallai fod yn ased sydd â lleihad. Pan fydd arwyddion o hyn yn bodoli, ac unrhyw wahaniaethau posibl yn cael eu hamcangyfrifo i fod yn faterol, fe amcangyfrifir swm adenilladwy'r ased, a phan fydd yn llai na swm cario'r ased, cydnabyddir colled lleihad am y diffyg.

Pan fydd colledion lleihad yn cael eu hadnabod, byddant yn cael eu cyfrif amdanynt fel a ganlyn:

- pan fydd y balans o enillion ailbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbriso, bydd swm cario'r ased yn cael ei godi ar refeniw yn erbyn y balans (hyd at swm yr enillion cronodig)
- pan na fydd arian yn y gronfa ailbriso neu pan fydd y balans yn annigonol, bydd swm cario'r ased yn cael ei godi ar refeniw yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Pan fydd colled lleihad yn cael ei wrthdroi ar ôl hynny, bydd y gwrthdroi yn cael ei gredydu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i addasu ar gyfer dibrisiant fyddai wedi cael ei godi pe na bai'r golled wedi'i chydabod.

Dibrisiant

Darperir dibrisiant ar yr holl asedau Eiddo, Cyfarpar ac Offer drwy ddyraniad systematig o'u symiau dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol. Gwneir eithriad ar gyfer asedau heb oes ddefnyddiol gyfyngedig bendant (h.y. tir rhydd-ddaliad) ac asedau nad ydynt ar gael eto ar gyfer eu defnyddio (asedau sy'n cael eu hadeiladu).

Pan fydd gan ased gydrannau pwysig sydd â gwerth sylweddol, bydd y cydrannau yn cael eu dibrisio ar wahân. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi gosod y cyfyngiadau de-minimis canlynol a bydd y cydrannau yn cael eu cydnabod ar wahân dim ond pan fydd:

- (i) Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 0 a 10 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £50mil

- (ii) Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 10 a 15 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £100mil
- (iii) Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 15 a 20 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £250mil
- (iv) Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 20 a 30 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £400mil
- (v) Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 30 a 40 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £800mil
- (vi) Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 40 a 50 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £1500mil
- (vii) Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 50 a 60 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £200mil

Math o Ased:	Polisi Dibrisio:
Adeiladau	Wedi dibrisio dros y bywyd disgwylidig fel y dywedodd y prisiwr ar drefn llinell syth a'u hailbrisio o leiaf pob 5 mlynedd
Offer Cyfrifiadurol	Llinell syth dros 3 i 5 mlynedd yn dechrau yn y flwyddyn ar ôl eu prynu.
Offer Cyffredinol, Dodrefn a Ffitiadau ac Offer Radio	Llinell syth dros 7 i 10 mlynedd yn dechrau yn y flwyddyn ar ôl eu prynu.
Cerbydau	Llinell syth dros 4 mlynedd yn dechrau yn y flwyddyn ar ôl eu prynu.
Tir	Nid oes dibrisiant ar dir heb ei ddatblygu.

Mae enillion ailbrisio hefyd yn dibrisio. Mae swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant werth cyfredol a godir ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi ar sail eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Ailbrisio i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Gwaredu ac Asedau Anghyfredol sy'n cael eu dal i'w Gwerthu

Pan fydd yn dod yn debygol y bydd swm cario ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy drafodiad gwerthiant yn hytrach na thrwy ei ddefnyddio'n barhaus, caiff ei ailddosbarthu fel Ased wedi'u dal i'w Gwerthu. Mae'r ased yn cael ei ailbrisio yn union cyn iddo gael ei ailddosbarthu ac yna yn cael ei gario ar y gwerth isaf rhwng y swm hwn a'r gwerth teg llai'r costau i'w werthu. Pan fydd gostyngiad dilynol yn y gwerth teg llai'r costau i'w werthu, mae'r golled yn cael ei gynnwys yn y llinell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae enillion gwerth teg yn cael eu cydnabod yn unig hyd at swm unrhyw golledion blaenorol a gydnabyddir yn y Gweddill neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau. Nid yw dibrisiant yn cael ei godi ar Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Os nad yw asedau yn diwallu'r meini prawf bellach i gael eu dosbarthu'n Asedau wedi'u dal i'w Gwerthu, byddant yn cael eu hailddosbarthu'n asedau anghyfredol. Byddant yn cael eu priso ar begwn isaf eu swm cario cyn iddynt gael eu dosbarthu fel asedau i'w gwerthu (wedi'i addasu ar gyfer dibrisiad, amorteiddiad neu ailbrisiadau a fyddent wedi'u cydnabod pe na baent wedi'u dosbarthu fel Wedi'u dal i'w Gwerthu). Cânt eu priso hefyd ar eu swm adferadwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio â gwerthu.

Fe ddatgelir manylion unrhyw eiddo sydd wedi'u clustnodi fel Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu yn y Fantolen a'r nodiadau perthnasol. Nid oedd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd unrhyw asedau wedi'u dal i'w gwerthu ar 31 Mawrth 2018.

Nid yw asedau sydd i gael eu gadael neu eu sgrapio yn cael eu dosbarthu fel Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddigomisiynu, mae swm cario'r ased yn y Fantolen (boed yn Eiddo, Cyfarpar, Offer neu'n Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu) yn cael ei ddileu ar y llinell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r colledion ar waredu. Credydir derbyniadau o warediadau (os oes rhai) i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enillion neu'r colledion ar waredu (h.y. net yn erbyn gwerth cario'r ased adeg y gwarediad). Mae unrhyw enillion ailbrisio cronedig ar gyfer yr ased sydd yn y Gronfa Ailbrisio yn cael ei drosglwyddo i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf.

Mae symiau a dderbyniwyd ar gyfer gwarediadau sy'n fwy na £10,000 yn cael eu categoreiddio fel derbyniadau cyfalaf. Mae'r balans o'r derbyniadau yn cael ei gredu i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf ac

wedyn gellir ond ei ddefnyddio ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd (neu ei neilltuo er mwyn lleihau angen sylfaenol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i fenthycu (y gofyniad cyllido cyfalaf). Mae derbyniadau yn cael eu neilltuo i'r Gronfa wrth Gefn o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd.

Nid yw gwerth dileu gwareidion yn cael eu rhoi yn erbyn y dreth cyngor, gan fod cost asedau sefydlog yn cael ei ddarparu yn llawn ar ei gyfer o dan drefniadau ar wahân ar gyfer ariannu cyfalaf. Caiff y symiau eu neilltuo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd.

17. **Menter Cyllid Preifat**

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi cytuno ar un cytundeb Menter Cyllid Preifat hirdymor lle mae'r contractwr yn gyfrifol am gynllunio, adeiladu, cyllido a chynnal y Ddalfa, y Cyfleuster Digwyddiadau Sylweddol, y Cyfleuster Cefnogaeth Wyddonol a'r swyddfeydd yn Llanelwy. Gan mai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw rheolwr tybiedig y gwasanaethau sy'n cael eu darparu o dan y cynllun Menter Cyllid Preifat mae'n rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gynnwys yr asedau sefydlog a ddefnyddir o dan y contractau ar ei Fantolen.

Mae'r gydnabyddiaeth wreiddiol am yr asedau sefydlog hyn wedi ei fantoli gyda chydabyddiaeth o'r ymrwymiad am y symiau sy'n ddyledus i weithredwr y cynllun i dalu am yr asedau.

18. **Darpariaethau, Rhwymedigaethau Digwyddiadol ac Asedau Digwyddiadol**

Gwneir darpariaethau pan fydd digwyddiad wedi bod sy'n rhoi gofyniad cyfreithiol neu adeiladol ar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol yn ôl pob tebyg i setlo drwy drosglwyddo buddion economaidd neu botensial y gwasanaeth, ac mae modd gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y ddyled.

Mae darpariaethau yn cael eu codi fel traul yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn y flwyddyn y mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn ymwybodol o'r ddyled. Maent yn cael eu mesur ar yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad y fantolen ar y gwariant sydd ei angen i setlo'r ddyled, gan gymryd i ystyriaeth y risgiau perthnasol a'r ansicrwydd.

Pan fydd taliadau'n cael eu gwneud yn y pen draw, maent yn cael eu rhoi yn erbyn y ddarpariaeth yn y Fantolen. Bydd y setliadau sydd wedi cael eu hamcangyfrif yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Mae'r ddarpariaeth yn cael ei wrthdroi a'i gredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol lle y mae'n dod yn llai na thebygol y bydd yr angen am drosglwyddo buddion economaidd bellach yn ofynnol (neu setliad is na'r disgwyl yn cael ei wneud).

Pan fydd disgwyliad y bydd rhan neu'r taliad cyfan sy'n ofynnol i setlo darpariaeth yn cael ei adennill oddi wrth barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), cydnabyddir hwn fel incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol. Mae hyn dim ond os yw hi bron yn sicr y bydd ad-daliad yn cael ei dderbyn pe bai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn setlo'r ddyled.

Mae gan y sefydliad yswiriant ar gyfer risgiau sydd heb eu sicrhau'n allanol ac mae'r yswiriant hefyd yn cynnwys unrhyw ormodedd ar bolisiau yswiriant allanol. Mae'r ddarpariaeth yn cynnwys risgiau cyhoeddus a chyflogwr. Mae yna hefyd rwymedigaethau digwyddiadol i'w talu o'r ddarpariaeth hon.

Mae'r ddarpariaeth ar gyfer dyledion amheus wedi ei gynnwys o fewn lleihad yn yr Asedau Cyfredol.

Ymrwymiad i Leihau Carbon (CRC), Cynllun Effeithlonrwydd Ynni - mae hwn yn gynllun gorfodol ar gyfer sefydliadau mawr yn y sector cyhoeddus a phreifat ac mae wedi ei gynllunio i wella effeithiolrwydd ynni ac i leihau allyriadau. Mae'n ofynnol ar y sefydliadau sy'n gymwys i brynu ac ildio lwfansau carbon ar sail eu gollyngiadau a dylent gynnwys unrhyw ymrwymadau yn eu cyfrifon. Ar hyn o bryd nid oes rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gymryd rhan yn y cynllun oherwydd bod ei allyriadau presennol yn is na'r trothwy cymhwyster.

Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol yn codi pan fydd rhywbeth wedi digwydd sydd o bosibl yn rhoi gofyniad ar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ond ni ellir cadarnhau ei fodolaeth oni bai i bethau eraill ddigwydd neu beidio digwydd yn y dyfodol a hynny efallai allan o reolaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gallant godi mewn amgylchiadau lle y byddai darpariaeth fel arall yn cael ei wneud ond naill ai nid yw'n debygol y bydd all-lif o adnoddau neu ni ellir mesur natur y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

Nid yw rhwymedigaethau digwyddiadol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, ond maent yn cael eu cynnwys mewn nodyn i'r cyfrifon.

Asedau Digwyddiadol

Mae ased digwyddiadol yn codi pan fydd rhywbeth wedi digwydd sydd o bosibl yn rhoi gofyniad ar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ond ni ellir cadarnhau ei fodolaeth oni bai i bethau eraill ddigwydd neu beidio digwydd yn y dyfodol a hynny efallai allan o reolaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Nid yw asedau digwyddiadol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, ond maent yn cael eu cynnwys mewn nodyn i'r cyfrifon lle mae'n debygol y bydd mewnlif o fuddion economaidd neu wasanaeth.

19. **Cronfeydd wrth Gefn**

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn neilltuo symiau penodol o arian wrth gefn at ddibenion polisi yn y dyfodol neu ar gyfer argyfyngau. Mae cronfeydd wrth gefn yn cael eu creu trwy briodoli symiau allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd. Pan fydd gwariant sydd angen ei dynnu o'r gronfa wrth gefn, bydd yn cael ei dalu yn y flwyddyn honno i'r Gweddill neu'r Diffyg ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae'r gronfa wrth gefn wedyn yn cael ei neilltuo yn ôl i mewn i Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd fel nad oes tâl net i dreth y cyngor am y gwariant yn ystod y cyfnod cyfrifyddu.

Cronfeydd Annefnfyddadwy - cedwir rhai cronfeydd wrth gefn ar gyfer rheoli'r prosesau cyfrifyddu asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, buddion ymddeol a buddion y gweithwyr ac nid ydynt yn adnoddau y gellir eu defnyddio gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Esbonnir mwy am y cronfeydd wrth gefn yn y polisiau perthnasol o fewn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

20. **Gwariant Refeniw wedi ei Ariannu o Gyfalaf dan Statud**

Mae gwariant y flwyddyn y gellir ei gyfalafu o dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n arwain at greu ased anghyfredol yn cael ei drin fel gwariant yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn y flwyddyn. Pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi penderfynu talu cost y gwariant hwn o adnoddau cyfalaf presennol neu drwy fenthyca, mae trosglwyddiad yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd o Falans y Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn gwrthdroi'r symiau a godir fel nad oes unrhyw effaith ar lefel y gwariant refeniw.

21. **Cydnabod Refeniw o'r Trafodion Digyfnewid**

Mae asedau a refeniw sy'n deillio o drafodion digyfnewid sy'n cael eu cydnabod yn unol â gofynion IAS 20 - Cyfrifyddu ar gyfer Grantiau'r Llywodraeth a Datgelu Cymorth y Llywodraeth, ac eithrio lle y dehonglir neu addasir ef i gyd-fynd â'r sector cyhoeddus, yn cael eu nodi yn y Cod a / neu IPSAS 23, "Refeniw o Drafodion Digyfnewid (Trethi a Throsglwyddiadau)."

Trafodion Trethiant - Mae asedau a refeniw sy'n deillio o drafodion trethiant yn cael eu cydnabod yn y cyfnod y digwyddodd y digwyddiad trethadwy. Mae hyn ar yr amod bod yr asedau yn bodloni'r diffiniad o ased ac yn cwrdd â'r meini prawf ar gyfer eu cydnabod fel ased.

Heb fod yn Drafodion Trethiant – Asedau a refeniw sy'n deillio o drafodion trosglwyddo sy'n cael eu cydnabod yn y cyfnod y mae'r trefniant trosglwyddo yn gyfrwymol. Nid yw gwasanaethau o fath arall yn cael eu cydnabod.

Pan fydd trosglwyddiad yn ddarostyngedig i amodau, os heb eu cyflawni, y bydd yn ofynnol dychwelyd yr adnoddau trosglwyddo, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydnabod ei ymrwymiad nes bod yr amod yn cael ei gyflawni.

Sail y Mesur o Ddosbarthiadau Mawr o Refeniw o'r Trafodion Digyfnewid - Mae trethiant refeniw yn cael ei fesur ar y gwerth nominal o arian parod ac arian parod cyfatebol. Mae asedau a refeniw a gydnabuwyd o ganlyniad i drosglwyddo yn cael eu mesur yn ôl gwerth teg yr asedau a gydnabuwyd ar ddyddiad y gydnabyddiaeth:

- Mae asedau ariannol yn cael eu mesur yn ôl eu gwerth nominal oni bai bod gwerth arian yr amser yn berthnasol, ac yn yr achos yma mae gwerth presennol yn cael ei ddefnyddio, a gyfrifir gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt sy'n adlewyrchu risg gynhenid dal yr ased;
- Os nad ydynt yn asedau ariannol maent yn cael eu mesur yn ôl eu gwerth teg, sy'n cael ei bennu drwy gyfeirio at werthoedd y farchnad weladwy neu drwy werthusiad annibynnol gan aelod o'r proffesiwn prisio. Mae derbyniadau yn cael eu cydnabod pan fydd trefniant trosglwyddo rhwymol yn ei le ond nid yw arian parod neu asedau eraill wedi eu derbyn.

22. **TAW**

Dim ond os bydd yn anadferadwy y bydd treth ar werth yn cael ei gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Yn gyffredinol, nid yw'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn cynnwys TAW gan fod unrhyw dreth a gesglir yn cael ei dalu i Gyllid a Thollau EM ac mae unrhyw TAW sydd wedi ei dalu yn cael ei hawlio'n ôl ganddynt.

23. **Gwerth Teg**

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn mesur rhai o'i offerynnau ariannol yn ôl eu gwerth teg ar y dyddiad adrodd. Gwerth teg yw'r pris a fyddai'n cael ei dderbyn o ganlyniad i werthu ased neu'n cael ei dalu i drosglwyddo ymrwymiad mewn trafodyn trefnus rhwng y rhai sy'n cymryd rhan yn y farchnad a'r dyddiad mesur. Mae'r mesuriad gwerth teg yn cymryd bod y trafodyn i werthu'r ased neu drosglwyddo'r ymrwymiad yn cymryd lle naill ai, yn y brif farchnad ar gyfer yr ased neu'r ymrwymiad, neu yn absenoldeb prif farchnad, yn y farchnad fwyaf manteisiol ar gyfer yr ased neu'r ymrwymiad

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn mesur gwerth teg ased neu ymrwymiad gan ddefnyddio'r tybiaethau y byddai'r rhai sy'n ymwneud â'r farchnad yn eu defnyddio wrth brisio'r ased neu'r ymrwymiad. Mae hyn gan gymryd bod y rhai sy'n ymwneud â'r farchnad yn gweithredu yn y modd mwyaf economaidd.

Datganiad o'r Cyfrifoldebau am Gyfrifon Grŵp

Pwrpas y datganiad hwn yw nodi beth yw cyfrifoldebau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Swyddog Cyllid mewn perthynas â'r Datganiad o Gyfrifon.

Cyfrifoldebau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Mae'r rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd:-

- * wneud trefniadau i sicrhau bod ei faterion ariannol yn cael eu gweinyddu'n briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn y sefydliad hwn, y swyddog hwnnw yw'r Prif Swyddog Cyllid.
- * reoli ei faterion busnes er mwyn sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o'i adnoddau ac er mwyn amddiffyn ei asedau.
- * gymeradwyo datganiad o gyfrifon y grŵp.

Rwy'n cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2018.

Dyddiad:

Arfon Jones, Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Cyfrifoldebau'r Prif Swyddog Cyllid

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gyfrifol am baratoi'r Datganiad o Gyfrifon Grŵp yn unol â'r arferion cywir sydd wedi'u nodi yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod).

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon hwn, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:

- * dewis polisiau cyfrifyddu priodol ac yna wedi eu defnyddio'n gyson.
- * dyfarnu a gwneud amcangyfrifon yn rhesymol a doeth.
- * cydymffurfio â'r Cod Ymarfer.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:

- * cadw cofnodion cyfrifyddu priodol cyfredol.
- * cymryd camau rhesymol i atal a datrys twyll ac afreoleidd-dra arall.

TYSTYSGRIF Y PRIF SWYDDOG CYLLID

Paratowyd y datganiad o'r cyfrifon yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifyddu ac Archwilio Llywodraeth Leol (Cymru) 2014. Mae'n adlewyrchu ffurf a chynnwys Cod Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid a Chyfrifeg Cyhoeddus (CIPFA) ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol 2017-2018 a Chod Ymarfer Adrodd Gwasanaeth.

Ardystiaf fod y Datganiad o Gyfrifon hwn yn cyflwyno'n gywir ac yn deg sefyllfa ariannol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Grŵp ar ddyddiad yr adroddiad ac o'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2018.

Mae'r dystysgrif archwilio ar dudalen 81.

Kate Jackson (Prif Swyddog Cyllid)

Dyddiad:

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid Grŵp 2017-2018

Pwrpas y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yw dangos i drethdalwyr y cyngor sut mae'r cyllid sydd ar gael i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd (h.y. grantiau llywodraeth a threth cyngor) ar gyfer y flwyddyn wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae hyn yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau. Mae incwm a gwariant a gyfrifir amdano dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn cael eu cyflwyno'n fwy llawn yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

2017-2018	GRŴP			CHTh			PG		
	Gwariant net i'w briodoli i'r Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu (Nodyn 23)	Gwariant net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	Gwariant net i'w briodoli i'r Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu (Nodyn 23)	Gwariant net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	Gwariant net i'w briodoli i'r Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu (Nodyn 23)	Gwariant net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwasanaethau Plismona	175,212	-10,757	164,455	-4,822	8,327	13,149	180,034	-2,430	177,604
Cost net o Wasanaethau cyn trosglwyddo o fewn y grŵp	175,212	10,757	164,455	-4,822	8,327	13,149	180,034	-2,430	177,604
Trosglwyddo o fewn y Grŵp			0	180,034	0	180,034	-180,034	0	-180,034
Cost net am Wasanaethau	175,212	10,757	164,455	175,212	8,327	166,885	0	-2,430	-2,430
Incwm a Gwariant Arall	-165,162	43,843	-121,319	-165,162	-658	-165,820	0	44,501	44,501
GWEDDILL(-)/DIFFYG(+) AR DDARPARIAETH GWASANAETHAU	10,050	33,086	43,136	10,050	-8,985	1,065	0	42,071	42,071
Balans Agoriadol y Gronfa Gyffredinol*	-34,445								
Gweddill(-)/diffyg(+) ym malans y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn	10,050								
BALANS TERFYNOL Y GRONFA GYFFREDINOL	-24,395								

*Cronfa Refeniw Defnyddiadwy

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid Grŵp 2016-2017

Pwrpas y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yw dangos i drethdalwyr y cyngor sut mae'r cyllid sydd ar gael i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd (h.y. grantiau llywodraeth a threth cyngor) ar gyfer y flwyddyn wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae hyn o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau. Mae incwm a gwariant sy'n cael ei gyfrifyddu dan arferion cyffredinol a dderbynnir yn gyffredinol yn cael eu cyflwyno mewn mwy o fanylder yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

2016-2017	GRŴP			CHTh			PG		
	Gwariant net i'w briodoli i'r Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu (Nodyn 23)	Gwariant net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	Gwariant net i'w briodoli i'r Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu (Nodyn 23)	Gwariant net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	Gwariant net i'w briodoli i'r Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu (Nodyn 23)	Gwariant net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwasanaethau Plismona	164,049	-20,765	143,284	-11,858	-2,609	-14,467	175,907	-18,156	157,751
Cost net o Wasanaethau cyn trosglwyddo o fewn y grŵp	164,049	-20,765	143,284	-11,858	-2,609	-14,467	175,907	-18,156	157,751
Trosglwyddo o fewn y Grŵp			0	175,907	0	175,907	-175,907	0	-175,907
Cost net am Wasanaethau	164,049	-20,765	143,284	164,049	-2,609	161,440	0	-18,156	-18,156
Incwm a Gwariant Arall	-162,803	47,804	-114,999	-162,803	-361	-163,164	0	48,165	48,165
GWEDDILL(-)/DIFFYG(+) AR DDARPARIAETH GWASANAETHAU	1,246	27,039	28,285	1,246	-2,970	-1,724	0	30,009	30,009
Balans Agoriadol y Gronfa Gyffredinol	-35,691								
Gweddill(-)/diffyg(+) ym malans y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn	1,246								
BALANS TERFYNOL Y GRONFA GYFFREDINOL	-34,445								

Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr y Grŵp

Mae'r datganiad hwn yn dangos cost cyfrifyddu darparu gwasanaethau yn ystod y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant. Mae Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd yn codi treth er mwyn talu am wariant yn unol â rheoliadau; gallai hynny fod yn wahanol i'r gost cyfrifyddu. Caiff y sefyllfa dreth ei ddangos yn y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid a'r Datganiad o Symudiadau yng Nghronfeydd y Grŵp

2016-2017				2017-2018		
GRŴP	CHTh	PG		GRŴP	CHTh	PG
£000	£000	£000		£000	£000	£000
52,452	0	52,451	Swyddogion yr Heddlu	54,719	0	54,719
33,398	441	32,957	Staff Cefnogi	35,150	487	34,663
36,006	64	35,942	Pensiynau	51,176	73	51,103
1,682	0	1,682	Lwfansau	2,167	4	2,163
648	0	648	Costau Gweithwyr Anuniongyrchol	1,073	0	1,073
6,157	1	6,156	Eiddo	6,179	1	6,178
2,662	16	2,646	Costau Teithio	2,579	13	2,566
17,598	204	17,394	Nwyddau a Gwasanaethau	18,253	228	18,025
9,836	0	9,836	Taliadau Trydydd Parti	9,332	0	9,332
153	50	103	Gwasanaethau Cefnogi	171	72	99
4,244	4,244	0	Dibrisiad, amorteiddio a lleihad	5,993	5,993	0
0	1,991	-1,991	Gwariant CHTh ar grantiau a mentrau	0	2,561	-2,561
-74	0	-74	Croniad absenoldebau heb eu digolledu	244	0	244
164,762	7,011	157,751	Gwariant Gweithredu Gros*	187,036	9,432	177,604
-21,478	-21,478	0	Incwm	-22,581	-22,581	0
143,284	-14,467	157,751	COST GWASANAETHAU	164,455	13,149	177,604
0	175,907	-175,907	Cost Comisiynu (trosglwyddo o fewn y grŵp)	0	180,034	-180,034
143,284	161,440	-18,156	COST NET AM WASANAETHAU	164,455	166,885	-2,430
762	762	0	Gwariant Gweithredol Arall (Nodyn 9)	-196	-196	0
49,192	1,027	48,165	Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi (Nodyn 10)	45,513	1,012	44,501
-22,763	-22,763	0	Grant y Swyddfa Gartref sy'n daladwy tuag at fuddion ymddeol	22,958	22,958	0
0	0	0	Gweddill/Diffyg ar weithrediadau nad ydynt yn parhau	0	0	0
-142,190	-142,190	0	Incwm trethiant a grantiau amhenodol (Nodyn 11)	-143,678	-143,678	0
28,285	-1,724	30,009	GWEDDILL(-)/DIFFYG(+) AR DDARPARU GWASANAETHAU	43,136	1,065	42,071
-431	-431	0	(Gweddill) neu ddiffyg ar ailbriso EOC	-538	-538	0
0	0	0	(Gweddill) neu ddiffyg ar ailbriso asedau sydd ar gael i'w gwerthu	0	0	0
286,212	0	286,212	(Enillion) / colledion actwariaidd ar asedau / rhwymedigaethau pensiwn	-18,062	0	-18,062
285,781	-431	286,212	Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr Arall	-18,600	-538	-18,062
314,066	-2,155	316,221	CYFANSWM INCWM A GWARIANT HOLLGYNHWYSFAWR	24,536	527	24,009

Datganiadau Symudiadau yng Nghronfeydd y Grŵp

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiadau yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sy'n cael eu dal gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Maent wedi eu dadansoddi fesul 'cronfeydd defnyddiadwy' (y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau trethiant lleol) a chronfeydd eraill. Mae'r Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd yn dangos sut mae'r symudiadau yn ystod blwyddyn yng nghronfeydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu torri lawr rhwng enillion a cholledion sy'n codi. Mae hyn yn unol â'r arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, a'r addasiadau statudol sy'n ofynnol i ddychwelyd i'r symiau sydd angen eu rhoi yn erbyn treth y cyngor am y flwyddyn. Mae'r llinell Cynnydd/(Lleihad) Net yn dangos y symudiadau statudol ym Malans y Gronfa Gyffredin yn ystod y flwyddyn yn dilyn yr addasiadau hynny.

	Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwysu	Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy	Cronfeydd Anffnyddadwy	Cyfanswm Cronfeydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans ar 31 Mawrth 2016	35,691	3,495	0	39,186	-1,334,876	-1,295,690
<u>Symudiadau yn y cronfeydd yn ystod 2015-16</u>						
Cyfanswm Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	-28,285	0	0	-28,285	-285,781	-314,066
Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu dan y rheoliadau (Nodyn 7)	27,039	168	0	27,207	-27,207	0
Cynnydd (+)/gostyngiad (-) yn 2016-17	-1,246	168	0	-1,078	-312,988	-314,066
Balans ar 31 Mawrth 2017 a ddygwyd ymlaen	34,445	3,663	0	38,108	-1,647,864	-1,609,756
<u>Symudiadau yn y cronfeydd yn ystod 2016-17</u>						
Cyfanswm Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	-43,136	0	0	-43,136	18,600	-24,536
Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu dan y rheoliadau (Nodyn 7)	33,086	-2,176	0	30,910	-30,910	0
Cynnydd (+)/gostyngiad (-) yn 2016-17	-10,050	-2,176	0	-12,226	-12,310	-24,536
Balans ar 31 Mawrth 2018 a ddygwyd ymlaen	24,395¹	1,487	0	25,882	-1,660,174	-1,634,292

1: Mae balansau'r gronfa gyffredinol yn cynnwys y cronfeydd hynny sydd wedi'u clustnodi'n benodol fel yr amlinellir yn Nodyn 8.

Mantolen y Grŵp

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth asedau ac ymrwymadau a gydnabyddir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net y Comisiynydd Heddlu a Throsedd (asedau llai dyledion) yn cyd-fynd â'r cronfeydd sydd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Caiff y cronfeydd eu cofnodi mewn dau gategori. Y cyntaf yw cronfeydd defnyddiadwy, h.y. y cronfeydd y gall y Comisiynydd Heddlu a Throsedd eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae hyn yn amodol ar yr angen i gadw lefel gochelgar o gronfeydd wrth gefn ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnyddio (er enghraifft gellir ond defnyddio Cronfa Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail fath o gronfeydd yw'r rhai hynny na all y Comisiynydd Heddlu a Throsedd eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn yn cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion a cholledion sydd heb eu gwireddu (er enghraifft y Gronfa Ailbriso), lle byddai'r symiau ond ar gael ar gyfer darparu gwasanaethau pan fyddai'r asedau yn cael eu gwerthu. Maent hefyd yn cynnwys cronfeydd sy'n dal gwahaniaethau oherwydd amseru fel y gwelir yn y llinell 'Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu dan y rheoliadau' yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd.

Prif Gwnstabl	Comisiynydd Heddlu a Throsedd	Grŵp		Prif Gwnstabl	Comisiynydd Heddlu a Throsedd	Grŵp
2016-2017				2017-2018		
£000	£000	£000		£000	£000	£000
0	56,459	56,459	Tir ac Eiddo	0	69,233	
0	8,836	8,836	Cerbydau, Cyfarpar, Dodrefn ac Offer	0	8,564	8,564
0	462	462	Asedau Anweithredol: Tir ac Adeiladau	0	269	269
1,682,496	0	0	Dyledwyr Hirdymor i'r CHTh (nodyn 33)	1,706,262	0	0
1,682,496	65,757	65,757	Asedau Hirdymor (nodyn 12)	1,706,262	78,066	78,066
0	8,522	8,522	Buddsoddiadau Tymor Byr (nodyn 35)	0	3,307	3,307
776	0	776	Rhestrau Eiddo (nodyn 13)	806	0	806
3,592	11,461	15,053	Dyledwyr Tymor Byr (nodyn 14)	5,595	6,202	11,797
7,717	0	0	Trosglwyddo o fewn y Grŵp	8,119	0	0
0	12,099	12,099	Arian Parod a Chyfwerth ag Arian Parod (Nodyn 15)	0	17,739	17,739
12,085	32,082	36,450	Asedau Cyfredol	14,520	27,248	33,649
0	-602	-602	Benthyciadau Tymor Byr (nodyn 35)	0	-10,665	-10,665
-12,195	-2,232	-14,427	Credydwyr Tymor Byr (nodyn 16)	-12,841	-3,254	-16,095
-4,368	-3,349	0	Trosglwyddo o fewn y Grŵp	-6,401	-1,718	0
0	-177	-177	Darpariaethau (nodyn 17)	0	-57	-57
-16,563	-6,360	-15,206	Rhwymedigaethau Cyfredol	-19,242	-15,694	-26,817
0	-920	-920	Darpariaethau (nodyn 17)	0	-920	-920
	-1,682,496	0	Credydwyr Hirdymor	0	-1,706,262	0
0	-1,352	-1,352	Benthyciadau Hirdymor (nodyn 35)	0	-657	-657
0	-11,989	-11,989	Prydles Ariannol (nodyn 30)	0	-11,351	-11,351
1,682,496	0	0	Rhwymedigaethau hirdymor eraill (nodyn 33)	-1,706,262	0	0
0	0	-1,682,496	Rhwymedigaeth sy'n Gysylltiedig â'r Cynllun Pensiwn Diffiniedig (nodyn 33)	0	0	-1,706,262
-1,682,496	-1,696,757		Rhwymedigaethau Hirdymor	-1,706,262	-1,719,190	-1,719,190
-4,478	-1,605,278	-1,609,756	Asedau Net	-4,722	1,629,570	1,634,292
			Ariannwyd gan:			
0	38,108	38,108	Cronfeydd Defnyddiadwy (nodyn 7 ac 8)	0	25,882	25,882
-4,478	-1,643,336	-1,647,864	Cronfeydd Anefnyddadwy (nodyn 19)	-4,722	1,655,452	1,660,174
-4,478	-1,605,278	-1,609,756	Cyfanswm y Cronfeydd	-4,722	-1,629,570	-1,634,292

Datganiad Llif Arian y Grŵp

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newid mewn arian ac eitemau cyfwerth ag arian y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a chyfwerth ag arian trwy ddsbarthu llifau arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm yr arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r raddfa y mae gweithredoedd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu hariannu trwy dreth ac incwm grant neu gan rai sy'n derbyn gwasanaethau gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli'r raddfa y mae arian yn llifo allan am adnoddau sydd wedi eu bwriadu ar gyfer cyfrannu at gynnal gwasanaethau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn y dyfodol. Mae llif arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol ar gyfer rhagweld ceisiadau yn erbyn llif gan ddarparwyr cyfalaf yn y dyfodol (hy benthycu) i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

2016-2017 £000		2017-2018 £000
28,285	Gweddill (-) neu ddiffyg (+) net ar ddarparu gwasanaethau	43,136
-25,834	Addasiad gweddill (-) neu ddiffyg (+) net er mwyn darparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau heb fod yn arian (Nodyn 20)	-53,253
1,291	Addasiad ar gyfer eitemau sydd wedi eu cynnwys yn y gweddill (-) neu ddiffyg (+) net er mwyn darparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu	1,317
3,742	Llif arian net o Weithgareddau Gweithredol (Nodyn 20)	-8,800
-7,463	Gweithgareddau buddsoddi (Nodyn 21)	11,890
1,171	Gweithgareddau ariannu (Nodyn 22)	-8,730
-2,550	Cynnydd (-) neu ostyngiad (+) net mewn arian a chyfwerth ag arian	-5,640
9,549	Arian a chyfwerth ag arian ar ddechrau'r cyfnod adrodd (nodyn 15)	12,099
12,099	Arian a chyfwerth ag arian ar ddiwedd y cyfnod adrodd (Nodyn 15)	17,739

Nodiadau ar y Datganiad o Gyfrifon Grŵp

1. Ail-ddatganiad o Ddatganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr y Grŵp

Nid oes unrhyw newidiadau sydd angen eu hail-ddatgan o ddatganiad y flwyddyn diwethaf.

2. Safonau Cyfrifyddu sydd wedi eu cyhoeddi ond sydd eto i'w mabwysiadu

Mae'r Cod yn nodi bod rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ddatgelu gwybodaeth sy'n berthnasol i effaith newid cyfrifyddol. Bydd hyn yn ofynnol o dan safon cyfrifyddu newydd sydd wedi'i chyflwyno ond sydd eto i'w mabwysiadu dan y Cod. Bydd rhaid gwneud y newidiadau canlynol o 1 Ebrill 2018 ymlaen ond ni ystyrir y byddant yn cael effaith sylweddol ar y Datganiad o Gyfrifon:

- a) IFRS 9 Offerynau Ariannol – dosbarthiad, mesur a lleihau Asedau Ariannol ac Atebolrwydd. Nid oes disgwyl i'r addasiad hwn effeithio'n sylweddol ar y Datganiad o Gyfrifon.
- b) IFRS 15 Refeniw o Gytundebau gyda Chwsmeriaid - ni ddisgwylir i'r addasiad hwn gael effaith faterol ar y Datganiad o Gyfrifon.

3. Dyfarniadau Beirniadol wrth Ddefnyddio Polisiâu Cyfrifyddu

Wrth weithredu'r polisiâu cyfrifyddu sydd wedi eu rhestru yn y Datganiadau, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi gorfod gwneud rhai dyfarniadau am drafodion cymhleth neu rai oedd ag ansicrwydd yn eu cylch am ddigwyddiadau yn y dyfodol. Y dyfarniadau beirniadol a wnaed yn y Datganiad o Gyfrifon yw: - Bu gostyngiad mewn nawdd gan y llywodraeth ers 2010-2011 ac er y disgwylir setliadau arian parod gwastad, mae hyn yn cyfateb i doriad telerau go iawn. Mae ansicrwydd yn parhau ynghylch newidiadau arfaethedig Fformiwla Nawdd yr Heddlu yn y tymor canolog. Oherwydd hyn bu'n rhaid cynnal adolygiad o strwythur yr heddlu ac o ganlyniad dyfarnodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ddiswyddiadau gwirfoddol i rai gweithwyr. Mae cynlluniau yn eu lle i fodloni'r diffyg ariannol yn y blynyddoedd i ddod fel yr amlinellwyd yn y cynllun ariannol tymor canolog. Fodd bynnag nid yw'n sicr a fydd y lefel bresennol o doriadau yn ddigonol i wneud hyn dros gyfnod canolog y cynllun ariannol ac o'r herwydd mae adolygiadau gwasanaeth pellach wedi'u comisiynu.

4. Tybiaethau a Wnaed am y Dyfodol a Phrif Darddiadau Amcangyfrifon Ansicr Eraill

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigyrau a amcangyfrifir sydd wedi eu seilio ar dybiaethau a wnaed gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd am y dyfodol neu sydd fel arall yn ansicr. Mae'r amcangyfrifon yn ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, oherwydd na ellir pennu balansau gyda sicrwydd, gallai'r gwir ganlyniadau fod yn faterol wahanol i'r tybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r eitemau ym Mantolen y Grŵp ar 31 Mawrth 2018 sydd â risg sylweddol o addasiad materol yn y flwyddyn ariannol i ddod fel a ganlyn:

Eitem	Ansicrwydd	Effaith y Canlyniadau Gwirioneddol os yn Wahanol i'r Tybiaethau
Eiddo, Cyfarpar ac Offer	Caiff asedau eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol ac mae hyn yn ddibynnol ar dybiaethau ynghylch lefel y gwaith atgyweirio a chynnal a chadw fydd yn cael ei wneud ar gyfer asedau unigol. Yn yr hinsawdd economaidd bresennol nid oes sicrwydd y bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gallu cynnal lefel ei wariant cyfredol ar waith atgyweirio a chynnal a chadw, gan godi amheuaeth ynghylch yr oes ddefnyddiol a roddwyd i asedau.	Os bydd bywydau defnyddiol yr asedau yn cael eu lleihau, bydd dibrisiant yn cynyddu a swm cario'r ased yn disgyn. Amcangyfrifir y bydd y tâl dibrisiant blynyddol ar gyfer adeiladau yn cynyddu tua £28k bob blwyddyn pe bai bywydau defnyddiol yr asedau yn gostwng un flwyddyn.

Rhwymedigaeth Pensiwn	Mae'r amcangyfrif o'r ddyled net i dalu pensiynau yn ddibynnol ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y mae cyflogau yn debygol o gynyddu, newidiadau mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac enillion disgwylidig ar asedau cronfeydd pensiwn Mae cwmni o actiwariadaid ymgynghorol wrthi'n rhoi cyngor arbenigol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ynghylch y rhagdybiaethau i'w defnyddio.	Gall yr effeithiau ar y ddyled pensiwn net o newidiadau o ran tybiaethau unigol gael eu mesur. Er enghraifft, effaith cynnydd neu ostyngiad yn y tybiaethau; ceir mwy o wybodaeth ar gynnydd neu ostyngiad yn y gyfradd ddisgownt yn Nodyn 33.
-----------------------	--	--

5. Eitemau Materol o Incwm a Gwariant

Mae'r holl eitemau incwm a gwariant materol cymwys wedi'u hamlinellu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

6. Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen

Mae Digwyddiadau materol sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad pan fydd y Datganiad o Gyfrifon yn cael ei awdurdodi i'w gyhoeddi yn cael eu cynnwys yn y nodiadau. Pan oedd digwyddiadau a ddigwyddodd cyn y dyddiad hwn yn hysbysu am gyflyrau oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2018, mae'r ffigyrau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi cael eu haddasu er mwyn adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

7. Addasiadau rhwng y Sail Cyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau

Mae'r nodyn hwn yn rhoi manylion am yr addasiadau sy'n cael eu gwneud i gyfanswm yr incwm a'r gwariant hollgynhwysfawr sy'n cael ei adnabod gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol ar gyfer yr adnoddau sy'n cael eu nodi dan ddarpariaethau statudol fel y rhai sydd ar gael i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar gyfer gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

Balans y Gronfa Gyffredinol:

Y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n rhaid talu holl dderbyniadau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd iddi. Mae'n rhaid talu holl ddyledion y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ohoni oni bai fod y rheolau statudol yn nodi fel arall. Gall y rheolau hyn hefyd bennu'r flwyddyn ariannol y bydd y ddyled a'r taliadau hyn yn effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol na fydd o reidrwydd yn unol â'r arferion cyfrifyddu cywir. Mae Balans y Gronfa Gyffredinol felly'n crynhoi'r arian sydd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd hawl statudol i'w wario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf (neu ddiffyg yn yr adnoddau y bydd yn ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd eu hadennill) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Cronfa Derbyniadau Cyfalaf

Y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf sy'n dal yr elw a geir yn dilyn cael gwared â thir neu asedau eraill sydd wedi'i rwystro drwy statud rhag cael ei ddefnyddio oni bai i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu ei roi o'r neilltu i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae balans y gronfa yn dangos yr adnoddau sydd eto i'w defnyddio i'r dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

Grantiau Cyfalaf heb eu Defnyddio

Mae'r Cyfrif hwn yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi diwallu eu gofynion, ac fel arall byddai'n rhaid i'r arian sydd heb ei wario gael ei ad-dalu, ond nid ydynt wedi cael eu defnyddio hyd yn hyn i gwrdd â'r gwariant. Mae telerau'r grant yn cyfyngu ar y gwariant cyfalaf y gellir defnyddio'r balans ar ei gyfer ac/neu ar y flwyddyn ariannol y gall hyn ddigwydd ynddi.

2017-2018	Cronfeydd Defnyddiadwy			Symudiadau mewn Cronfeydd Annefyddadwy £000
	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Defnyddio £000	
Addasiadau i Adnoddau Refeniw:				
Costau pensiwn (wedi'u trosglwyddo i (neu o'r) gronfa bensiwn)	41,827			-41,827
Costau dibrisio neu leihau asedau anghyfredol	5,993			5,993
Colledion ailbriso ar Eiddo, cyfarpar ac offer	0			0
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wedi eu defnyddio	-462			462
Tâl gwyliau (wedi'i drosglwyddo i'r gronfa absenoldebau cronedig)	244			-244
Offerynnau Ariannol (wedi'u trosglwyddo i'r FIAA)	46			46
Gwrthdroadau sy'n cael eu cynnwys yn yr SDPS mewn perthynas â gwariant cyfalaf (wedi'i roi yn erbyn y CAA)	659			-659
Cyfanswm Addasiadau i Adnoddau Refeniw	48,307	0	0	48,307
Addasiadau rhwng Cronfeydd Refeniw a Chyfalaf				
Trosglwyddo enillion o ganlyniad i werth Ased Anghyfredol o'r gronfa refeniw i'r gronfa derbyniadau cyfalaf	-855	855		
Darpariaeth statudol ar gyfer ad-dalu dyledion	-2,179			2,179
Gwariant cyfalaf a ariannwyd gan falansau refeniw	-12,187			12,187
Addasiadau rhwng Adnoddau Refeniw a Chyfalaf	-15,221	855	0	14,366
Addasiadau i Adnoddau Cyfalaf:				
Defnyddio grantiau cyfalaf i ariannu cyfalaf	0			0
Defnyddio Cronfa Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd		-3,031		3,031
Taliadau arian parod mewn perthynas â derbyniadau cyfalaf a dalwyd	0			0
Cyfanswm Addasiadau i Adnoddau Cyfalaf		-3,031	0	3,031
Cyfanswm Addasiadau	33,086	-2,176	0	30,910

2016-2017	Cronfeydd Defnyddiadwy			Symudiadau mewn Cronfeydd Annefyddadwy £000
	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Defnyddio £000	
Addasiadau i Adnoddau Refeniw:				
Costau pensiwn (wedi'u trosglwyddo i (neu o'r) gronfa bensiwn)	30,083			-30,083
Costau dibrisio neu leihau asedau anghyfredol	4,244			-4,244
Colledion ailbriso ar Eiddo, cyfarpar ac offer	0			0
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wedi eu defnyddio	-1,123			1,123
Tâl gwyliau (wedi'i drosglwyddo i'r gronfa absenoldebau cronedig)	-74			74
Offerynnau Ariannol (wedi'u trosglwyddo i'r FIAA)	71			-71
Gwrthdroadau sy'n cael eu cynnwys yn yr SDPS mewn perthynas â gwariant cyfalaf (wedi'i roi yn erbyn y CAA)	930			-930
Cyfanswm Addasiadau i Adnoddau Refeniw	34,131	0	0	-34,131

2016-2017 parhad:	Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	Grantiau Cyfalaf heb eu Defnyddio	Symudiadau mewn Cronfeydd Annefnyddadwy
Addasiadau rhwng Cronfeydd Refeniw a Chyfalaf				
Trosglwyddo enillion o ganlyniad i werth Ased Anghyfredol o'r gronfa refeniw i'r gronfa derbyniadau cyfalaf	-168	168		
Darpariaeth statudol ar gyfer ad-dalu dyledion	-2,193			2,193
Gwariant cyfalaf a ariannwyd gan falansau refeniw	-4,731			4,731
Addasiadau rhwng Adnoddau Refeniw a Chyfalaf	-7,092	168	0	6,924
Addasiadau i Adnoddau Cyfalaf:				
Defnyddio grantiau cyfalaf i ariannu cyfalaf	0			0
Defnyddio Cronfa Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd		0		0
Taliadau arian parod mewn perthynas â derbyniadau cyfalaf a dalwyd	0			0
Cyfanswm Addasiadau i Adnoddau Cyfalaf	0	0	0	0
Cyfanswm Addasiadau	27,039	168	0	-27,207

8. Trosglwyddiadau i'r/o'r Cronfeydd a Glustnodwyd

Mae'r nodyn hwn yn dangos y symiau sydd wedi neilltuo o'r Gronfa Gyffredinol a'u rhoi yn y cronfeydd a glustnodwyd ar gyfer ariannu cynlluniau gwariant yn y dyfodol a'r symiau a dynnwyd o'r cronfeydd a glustnodwyd i ariannu gwariant yn 2017-2018. Y symudiad net yn 2017-2018 oedd lleihad o £10.050m, a oedd yn cynnwys cronfa o £10.583m wedi ei glustnodi i ariannu Cyfalaf a chyfraniad o £0.533m oddi wrth gweithgareddau Refeniw.

Cronfa:	Balans ar 31 Mawrth 2016 £000	Aiiddosbar thu 2016- 2017 £000	Trosglwyd diadau Allan 2016- 2017 £000	Trosglw yddidau ri mewn 2016- 2017 £000	Balans 31 Mawrth 2017 £000	Trosglw yddiada u Allan 2017- 2018 £000	Trosglw yddiada u i mewn 2017- 2018 £000	Balans ar 31 Mawrth 2018 £000
Cronfa Cyfalaf	14,845	0	-2,755	0	12,090	-9,749	0	2,341
Cronfa Brawf yr Heddlu	3,974	-3,974	0	0	0	0	0	0
Cronfa Salwch Pensiynau	415	500	0	0	915	0	0	915
Cronfa MGP	3,692	0	0	295	3,987	0	225	4,212
Cronfa Digwyddiadau Difrifol	2,235	200	0	0	2,435	0	0	2,435
Cronfa Yswiriant	1,173	0	0	0	1,173	0	0	1,173
Diogelwch a Chynnal a Chadw Ystadau	1,938	0	-279	0	1,659	-422	0	1,237
Cronfa Balansau Partneriaeth	587	0	-164	76	499	0	53	552
Rheoli Cronfa Newid	2,027	2,274	0	1,620	5,921	-933	642	5,630
Dyfarniad ariannol anatgyfnerthol swyddog	0	0	0	0	0	0	251	251
Cronfa Diogelwch Cymunedol y Comisiynydd	280	0	-4	0	276	-35	0	241
Cronfa Gyfreithiol (SCHTh)	76	0	-35	0	41	0	10	51
Cyllidebau Cyfrannol (SCHTh)	2	0	0	0	2	-2	0	0
Cronfa Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd	258	0	0	0	258	-90	0	168
	31,502	-1,000	-3,237	1,991	29,256	-11,231	1,181	19,206

9. Gwariant gweithredol eraill

	2017-2018	2016-2017
	£000	£000
Enillion (-)/colledion(+) ar waredu asedau anghyferdol	-146	762
	-146	762

10. Gwariant ac Incwm Cyllid a Buddsoddiadau

	2017-2018	2016-2017
	£000	£000
Llog taliadwy a costau tebyg	1,114	1,214
Cost llog pensiwn a'r datganiad disgwylidig ar asedau pensiwns	44,501	48,165
Llog derbynadwy ac incwm tebyg	-102	-187
	45,513	49,192

11. Treth ac Incwm Grantiau Amhenodol

	2017-2018	2016-2017
Incwm Treth y Cyngor:	£000	£000
Cyngor Sir Ddinbych	-9,788	-9,338
Cyngor Bwrdeisdref Sir Wrecsam	-13,237	-12,716
Cyngor Sir Ynys Môn	-7,674	-7,264
Cyngor Gwynedd	-12,518	-11,990
Cyngor Bwrdeisdref Sir Conwy	-12,436	-11,945
Cyngor Sir y Fflint	-15,836	-15,069
Graddfeydd Incwm Domestig	-11,890	-10,989
Grantiau Llywodraeth hed eu diogelu	-59,837	-61,756
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau	-462	-1,123
	-143,678	-142,190

12. Eiddo, Cyfarpar ac Offer

Symudiadau yn 2017-2018	Tir ac Adeiladau yn Cynnwys MCP	Mastiau a Safleoedd	Offer a Chyfarpar	Cerbydau	Cyfanswm Asedau Gweithrediadol	Tai'r Heddlu (Anweithredol)	Asedau ar waith	Cyfanswm Anweithredol	Cyfanswm pob Ased
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad									
Ar 1 Ebrill 2017	66,999	105	44,988	11,897	123,989	469	4,803	5,272	129,261
Ychwanegiadau	28	0	1,956	1,060	3,044	0	15,263	15,263	18,307
Cynnydd (+)/Lleihad ailbriso wedi eu cydnabod yn yr ailbriso	538	0	0	0	538	0	0	0	538
Ailbriso yn cynyddu (+)/Lleihau (-) wedi eu cydnabod yn y gweddill/diffyg darpariaeth gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Anadnabyddiaeth - gwardion	-430	0	0	-1,615	-2,045	-196	0	-196	-2,241
Anadnabyddiaeth - Arall #	-11,300	0	0	110	-11,190	21	0	21	-11,169
Symudiadau eraill mewn cost neu werthusiad	2,741	0	0	0	2,741	0	-2,741	-2,741	0
Ar 31 Mawrth 2018	58,576	105	46,944	11,452	117,077	294	17,325	17,619	134,696
Dibrisiad a Lleihad Cronedig									
Ar 1 Ebrill 2017	-15,343	-105	-39,591	-8,458	-63,497	-7	0	-7	-63,504
Cost Dibrisiant	-1,069	0	-1,752	-1,487	-4,308	-14	0	-14	-4,322
Dibrisiant wedi ei neulltio i'r Gronfa Ailbriso	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant wedi ei neilltuo i'r Gweddill/Diffyg ar ddarpariaeth y gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Colledion lleihau (-)/gwirodri (+) wedi ei gydnabod yn y Gronfa Ailbriso	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Colledion lleihad (-)/gwirodri (+) wedi cydnabod yn Gweddill/Diffyg darpariaeth y gwasanaethau	-1,556	0	0	0	-1,556	0	0	0	-1,556
Anadnabyddiaeth - gwardion	0	0	0	1,566	1,566	17	0	17	1,583
Anadnabyddiaeth - Arall #	11,300	0	0	-110	11,190	-21	0	-21	11,169
Ar 31 Mawrth 2018	-6,668	-105	-41,343	-8,489	-56,605	-25	0	-25	-56,630
Gwerth Net									
Ar 31 Mawrth 2018	51,908	0	5,601	2,963	60,472	269	17,325	17,594	78,066
Ar 31 Mawrth 2017	51,656	0	5,397	3,439	60,492	462	4,803	5,265	65,757

Mae hyn yn ymwneud ac anadnabyddiaeth gwariant cyfalaf hanesyddol heb wella a'r lleihad cysylltiedig

Symudiadau yn 2016-2017	Tir ac Adeiladau yn cynnwys MCP	Mastau & Safleoedd	Offer a Chyfarpar	Cerbydau	Cyfanswm Asedau Gweithredol	Tai'r Heddlu (Anweithredol)	Asedau ar waith	Cyfanswm Anweithredol	Cyfanswm pob Ased
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad									
Ar 1 Ebrill 2016	66,995	105	41,491	12,474	121,065	609	1,830	2,439	123,504
Ychwanegiadau	295	0	3,497	1,416	5,208	0	2,973	2,973	8,181
Cyfrandiadau									
Cynnydd (+)/gostyngiad (-) ar Ailbriso yn y Gronfa Ailbriso	411	0	0	0	411	0	0	0	411
Cynyddiadau (+)/gostyngiadau (-) ailbriso a gydnabuwyd yn yr Arian dros ben/Diffy ar y Darpariaeth									
Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dad-gydnabyddiaeth - gwarediadau	-703	0	0	-1,993	-2,696	-140	0	-140	-2,836
Dad-gydnabyddiaeth - Arall #	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	1	0	0	0	1	0	0	0	1
Ar 31 Mawrth 2018	66,999	105	44,988	11,897	123,989	469	4,803	5,272	129,261
Dibrisiant a Lleihad Cronedig									
Ar 1 Ebrill 2017	-14,559	-105	-37,954	-8,570	-61,188	3	0	3	-61,185
Cost Dibrisiant	-1,066	0	-1,637	-1,754	-4,457	-14	0	-14	-4,471
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu i'r Gronfa wrth Gefn Ailbriso	20	0	0	0	20	0	0	0	20
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu i'r Arian dros Bren/Diffyg ar y Ddarpariaeth									
Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Colledion (-)/cildroad (+) a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbriso wrth Gefn	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Colledion (-)/cildroad (+) a gydnabuwyd yn yr Arian dros Ben/Diffyg yn y Ddarpariaeth									
Gwasanaethau	227	0	0	0	227	0	0	0	227
Dad-gydnabyddiaeth - gwarediadau	35	0	0	1,866	1,901	4	0	4	1,905
Dad-gydnabyddiaeth - arall	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Symudiadau eraill mewn dibrisiant a lleihad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2017	-15,343	-105	-39,591	-8,458	-63,497	-7	0	-7	-63,504
Gwerth Llyfr Net									
Ar 31 Mawrth 2017	51,656	0	5,397	3,439	60,492	462	4,803	5,265	65,757
Ar 31 Mawrth 2016	52,436	0	3,537	3,904	59,877	612	1,830	2,442	62,319

Dibrisiant

Defnyddiwyd y graddfeydd bywydau a dibrisiant canlynol i gyfrifo dibrisiant:

Tir ac Adeiladau Eraill 35-60 blynedd
Cerbydau, Cyfarpar, Dodrefn ac Offer 3-10 blynedd

Ymrwymadau Cyfalaf

Ar 31 Mawrth 2018, roedd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi ymrwmo i gontractau gwaith cyfalaf gwerth £4.095 miliwn. Mae £1.129 miliwn o hwn yn berthnasol i gost y Ddalfa a'r cyfleuster Pencadlys Rhanbarthol yn Wrecsam, mae £1.622 miliwn yn berthnasol i ddatblygiad canol tref Wrecsam, £0.063m yn berthnasol i'r Orsaf Heddlu newydd yn Llandudno, ac mae £1.281 miliwn yn berthnasol i'r prosiect adnewyddu Technoleg yr Ystafell Reoli.

Effaith y Newid yn yr Amcangyfrifon

Nid oedd newidiadau materol i'r dull amcangyfrifo.

Ailbriso

Cafodd holl eiddo'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ei ailbriso ar 1af o Ebrill 2014. Mae ailbrisiadau eraill wedi'u cynnal yn dilyn buddsoddiadau sylweddol, ac mae rhaglen dreigl o ailbriso wedi cychwyn. Cafodd tai anweithredol yr Heddlu eu hailbriso yn 2015-16.

Cafodd yr adeiladau gweithredol eu priso gan ddefnyddio'r Gwerth Gwireddadwy Net yn ei Ddefnydd Presennol a Chost Adnewyddu wedi ei Ddibrisio. Cafodd yr adeiladau anweithredol eu priso neu eu cynnwys ar gyfartaledd band y dreth cyngor neu ar brisiad y Prisiwr Rhanbarthol pan oedd y pris hwnnw ar gael. Roedd y gwerthusiad hefyd yn cynnwys asesiad o oes ddefnyddiol yr ased. Ni chafodd y newid i oed yr ased effaith ariannol sylweddol ar y cyfrifon.

Cafodd y gwaith ailbriso ei wneud gan brisiwr annibynnol sef, Mr G.S.C. Harbord MRICS IRRV (Hons) o Dirfesurwyr Siartredig Wilks Head & Eve.

13. Stociau

	Storfa'r Pencadlys		Storfeydd Eraill		Cyfanswm
	2017-2018	2016-2017	2017-2018	2016-2017	2017-2018
	£000	£000	£000	£000	£000
Y balans ar ddechrau'r flwyddyn	182	193	594	111	776
Eitemau wedi'u prynu	552	434	189	679	741
Eu nodi fel cost yn ystod y flwyddyn	-505	-445	-206	-196	-711
Balansau wedi eu diddymu	0	0	0	0	0
Gwrthdroi diddymiadau'r blynyddoedd blaenorol	0	0	0	0	0
Balans ar ddiwedd y flwyddyn	229	182	577	594	806

14. Dyledwyr a Thaliadau Ymlaen Llaw

	2017-2018	2016-2017
	£000	£000
Symiau sy'n ddyledus mewn blwyddyn -		
Cyrff Llywodraeth Ganolog	3,797	9,571
Awdurdodau Lleol Eraill	3,740	1,641
Cyrff GIG	0	23
Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	111	172
Endidau ac unigolion eraill	4,149	3,646
	11,797	15,053

15. Arian Parod a Chywerth ag Arian Parod

Mae'r balans arian parod a chyferth ag arian parod yn cynnwys y canlynol:

	2017-2018	2016-2017
	£000	£000
Cyfrifon Banc Cyfredol	-11	-49
Arian parod a gedwir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd	38	40
Adnau Tymor Byr gyda Chymdeithasau Adeiladu	17,712	12,108
	17,739	12,099

16. Credydwyr

	2017-2018 £'000	2016-2017 £'000
Symiau sy'n ddyledus mewn blwyddyn -		
Cyrff Llywodraeth Ganolog	4,251	4,136
Awdurdodau Lleol Eraill	863	1,530
Cyrff GIG	42	10
Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	85	112
Endidau ac unigolion eraill	10,854	8,639
	16,095	14,427

17. Darpariaethau

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi gwneud darpariaeth yn y cyfrifon ar gyfer dau faes. Mae'r cyntaf ar gyfer hawliadau yswiriant. Mae gan yr Heddlu bolisi yswiriant ar gyfer risg y cyhoedd a risg y cyflogwr. Mae'r Gronfa Yswiriant ar gael ar gyfer taliadau a fydd o bosibl yn ddyledus yn y flwyddyn nesaf a'r blynyddoedd dilynol ar sail hawliadau y gwyddwn amdanynt ar 31 Mawrth 2017. Bydd y ceisiadau yn amrywio yn ystod y flwyddyn wrth i rai cael eu setlo a rhai eraill ddod i'r amlwg. Gellir gwahanu'r gronfa yswiriant yn ddau:

(i) Achosion Cyfreithiol Heb Ei Datrys

Nid oes gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd unrhyw achos cyfreithiol cyfredol.

(ii) Ceisiadau am Iawndal Anaf

Mae ceisiadau am iawndal anaf yn ymwneud ag anafiadau personol lle honnir bod y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar fai. Gwneir darpariaeth ar gyfer y ceisiadau hynny lle y tybir y bydd yn debygol y bydd rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd dalu. Mae hynny'n seiliedig ar brofiad yn y gorffennol o benderfyniadau mewn llys am atebolrwydd a swm yr iawndal a oedd yn ddyledus. Gall y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gael ei ad-dalu am y swm perthnasol gan yr yswirwyr. Ond hyd nes y bydd y ceisiadau yn cael eu setlo, ni ellir cydnabod yr incwm gan na fydd yr yswirwyr ond yn talu os bydd y symiau dros £100,000.

Yr ail faes yw darpariaethau eraill:

Darpariaethau Eraill

Mae'r Darpariaethau Eraill yn ymwneud ag achosion cyflogaeth a risgiau eraill wedi eu rheoli.

	Achosion Cyfreithiol heb eu cymryd £000	Ceisiadau Iawndal – Anaf a Difrod £000	Darpariaet hau Eraill £000	Cyfanswm £000
Balans ar 1 Ebrill 2017	0	796	301	1,097
Darpariaethau ychwanegol a wnaed yn 2017-2018	0	216	0	216
Symiau a Ddefnyddiwyd yn 2017-2018	0	-135	0	-135
Arian heb ei Ddefnyddio sydd wedi'i wrthdroi yn 2017-2018	0	-201	0	-201
Dad-ddirwyn Disgowntio yn 2017-2018	0	0	0	0
Balans ar 31 Mawrth 2018	0	676	301	977

O fewn y cyfanswm o £0.977 miliwn, mae £0.057 miliwn yn ymwneud â darpariaethau tymor byr a £0.920 miliwn yn ymwneud â darpariaethau hirdymor.

18. Cronfeydd Defnyddiadwy

Ceir manylion y symudiadau yng nghronfeydd defnyddiadwy'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd a Nodiadau 7 ac 8.

19. Cronfeydd Annefyddadwy

	2017-2018	2016-2017
	£000	£000
Cronfa Ailbriso wrth Gefn	21,433	21,011
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	29,377	18,053
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	0	46
Cronfa Bensiwn wrth Gefn	-1,706,262	-1,682,496
Cyfrif Absenoldeb Cronedig	-4,722	-4,478
Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy	-1,660,174	-1,647,864

Cronfa Ailbriso

Mae'r Gronfa yn cynnwys yr enillion heb eu gwireddu a wnaed gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd o gynnydd yng ngwerth ei Adeiladau, Cyfarpar ac Offer (gan gynnwys Asedau Anniriaethol). Mae'r balans yn lleihau pan fydd yr asedau sydd gydag enillion cronedig yn:

- Cael eu hailbriso i lawr neu eu lleihau a'r enillion yn cael eu colli
- Cael eu defnyddio i ddarparu'r gwasanaeth a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiant, neu
- Cael eu gwaredu a'r enillion yn cael eu gwireddu

Mae'r Gronfa yn cynnwys yr enillion ailbriso sydd wedi cronni ers 1 Ebrill 2007 yn unig; y dyddiad y crëwyd y Gronfa. Mae'r enillion a gronwyd cyn y dyddiad hwnnw wedi eu cynnwys ym malans y Cyfrif Addasiad Cyfalaf.

	2017-2018	2016-2017
	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill	21,011	21,089
Ailbriso asedau yn uwch	657	431
Ailbriso asedau i lawr a cholledion lleihad heb eu codi yn erbyn y Gweddill/Diffyg yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau	-120	0
	21,548	21,520
Gweddill (-) neu Ddiffyg (+) ar ailbriso asedau anghyfredol heb eu cofnodi yn y Gweddill neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau	0	0
Gwahaniaeth rhwng dibrisio gwerth teg a'r dibrisio ar bris hanesyddol	-316	-80
Enillion cronedig ar asedau wedi eu gwerthu neu eu gwaredu	-304	-435
Swm a roddwyd yn y Cyfrif Addasiad Cyfalaf	505	6
Balans ar 31 Mawrth	21,433	21,011

Cyfrif Addasiad Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau mewn amser sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifo am y defnydd o asedau anghyfredol ac am ariannu pryniant, adeiladwaith neu wella'r asedau hynny dan ddarpariaethau statudol. Mae'r cyfrif yn cael ei ddebydu gyda chost y pryniant, adeiladwaith neu welliant fel dibrisiant ac mae'r colledion lleihad ac amorteiddio yn cael eu codi yn erbyn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr (gydag addasiadau cysoni yn y Gronfa Ailbriso i drosi ffigyrau gwerth teg i sail cost hanesyddol). Mae'r cyfrif yn cael ei gredydu gyda'r symiau a roddwyd ar un ochr gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd er mwyn talu costau pryniant, adeiladwaith neu welliannau.

Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi ac enillion a adnabyddir ar asedau rhoddedig sydd heb eu defnyddio eto gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys yr enillion a gafwyd yn sgil ailbriso Eiddo, Cyfarpar ac Offer cyn 1 Ebrill 2007; y dyddiad y crëwyd y Gronfa Ailbriso ar gyfer y fath enillion.

Mae nodyn 7 yn rhoi gwybodaeth am darddiad yr holl drafodion sydd wedi eu rhoi yn y Cyfrif, ar wahân i'r rhai hynny sydd wedi'u neilltuo i'r Gronfa Ailbriso.

	2017-2018 £000	2016-2017 £000
Balans ar 1 Ebrill	18,053	14,671
Gwrthdroi'r eitemau sy'n berthnasol i wariant cyfalaf sy'n cael eu debydu neu eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr		
Costau dibrisio neu leihau asedau anghyfredol	-5,877	-4,244
Colledion ailbriso ar Eiddo, Cyfarpar ac Offer	0	435
Amorteiddio asedau anniriaethol	0	0
Gwariant referniw wedi ei ariannu o gyfalaf dan statud	-115	0
Swm yr asedau anghyfredol sy'n cael ei ddileu pan gânt eu gwaredu neu eu gwerthu fel rhan o'r enilliad/colled ar warediad i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	-659	-930
	-6,651	-4,739
Swm wedi'i ddileu o'r Gronfa Ailbriso	116	74
Swm net wedi ei ddileu o gost asedau anghyfredol sydd wedi eu defnyddio yn y flwyddyn	0	0
Ariannu cyfalaf a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn:		
Defnyddio Cronfa Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	3,031	0
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wedi eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr sydd wedi eu defnyddio i ariannu cyfalaf	462	1,123
Gwariant Cyfalaf sy'n cael ei roi yn erbyn y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn	12,187	4,731
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf sy'n cael ei roi yn erbyn balansau yn y Gronfa Gyffredinol	2,179	2,193
	17,975	8,121
Symudiadau yng ngwerth marchnad Eiddo Buddsoddi wedi eu debydu neu eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	0	0
Symudiadau yn y Cyfrif Asedau a Gyfrannwyd wedi eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	0	0
Balans ar 31 Mawrth	29,377	18,053

Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol yn amsugno'r gwahaniaethau mewn amseru sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol o gyfrifo am incwm a gwariant sy'n berthnasol i rai offerynnau ariannol. Mae'n cynnal y colledion neu i elwa o'r enillion o ddarpariaethau statudol.

	2017-2018 £000	2016-2017 £000
Balans ar 1 Ebrill	46	117
Premiymau a gafwyd yn y flwyddyn yn cael eu codi yn erbyn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	0	0
Cyfran o'r premiymau a gafwyd yn y blynyddoedd ariannol blaenorol yn cael eu codi yn erbyn balans y Gronfa Gyffredinol yn unol â gofynion statudol	-46	-71
Y swm y mae costau ariannu sydd wedi eu codi yn erbyn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn wahanol i'r costau ariannu a godwyd yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	0	0
Balans ar 31 Mawrth	0	46

Cronfa Bensiwn wrth Gefn

Mae'r Gronfa Bensiwn yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifo am fuddion ôl-cyflogaeth ac ariannu buddion yn unol â'r darpariaethau statudol. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cyfrifo am fuddion ôl-cyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae hyn gan fod y buddion yn cael eu hennill gan y gweithwyr wrth iddynt weithio. Mae'n diweddarau'r ymrwymadau a adnabyddir gan chwyddiant, newid tybiaethau dychweliadau buddsoddi ar unrhyw adnoddau wedi eu rhoi o'r neilltu i gyfarfod y costau. Fodd bynnag, er mwyn diwallu'r trefniadau statudol mae'n rhaid i fuddion sydd wedi cael eu hennill gael eu hariannu wrth i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wneud y cyfraniad i'r cronfeydd pensiwn neu yn y diwedd talu unrhyw bensiwn y mae'n gyfrifol yn uniongyrchol amdano. Mae'r balans debyd yn y Gronfa Bensiwn felly yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr yn y gorffennol a'r rhai presennol, a'r adnoddau y mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi eu rhoi o'r neilltu i'w diwallu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd arian wedi ei roi o'r neilltu erbyn y bydd rhaid talu'r buddion.

	2017-2018 £000	2016-2017 £000
Balans ar 1 Ebrill	-1,682,496	-1,366,201
Ail-fesur ymrwymiad y budd net diffiniedig(-)/ased (+)	18,061	-286,212
Gwrthdroi eitemau sy'n berthnasol i fuddion ymddeol sydd wedi eu debydu neu gredydu i'r Gweddill neu Ddiffyg ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	-61,982	-51,810
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiwnwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	20,155	21,727
Balans ar 31 Mawrth	-1,706,262	-1,682,496

Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig

Nid oes gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd dderbyniadau cyfalaf gohiriedig.

Cyfrif Absenoldeb Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaeth a fyddai fel arall wedi effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn sgil cronni'r absenoldeb sydd wedi ei ddigolledu a'i ennill ond heb ei gymryd yn y flwyddyn, e.e. hawliau gwyliau blyneddol a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn hawlio fod yr effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio gan y trosglwyddiadau i mewn neu allan o'r Cyfrif.

	2017-2018 £000	2016-2017 £000
Balans ar 1 Ebrill	4,478	4,552
Setliad neu ddileu'r cronid a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	0	-74
Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	244	0
	4,722	4,478
Y swm y mae tâl swyddogion sydd wedi eu codi yn erbyn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn wahanol i'r costau ariannu a godwyd yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	0	0
Balans ar 31 Mawrth	4,722	4,478

20. Datganiadau Llif Arian - Addasiad ar ddarparu'r gwasanaethau ar gyfer symudiadau heb fod yn arian, buddsoddi ac ariannu gweithgareddau a chyfanswm llif arian gweithgareddau gweithredu

Datganiad Llif Arian - Gweithgareddau Gweithredu

Mae'r llifau arian ar gyfer gweithgareddau gweithredu yn cynnwys yr eitemau canlynol:

	2017-2018 £000	2016-2017 £000
Llog a gafwyd	-79	-157
Llog a dalwyd	1,105	1,165
Cyfanswm	1,026	1,008

	2017-2018 £000	2016-2017 £000
Addasiadau ar Ddarparu'r Gwasanaethau ar gyfer symudiadau heb fod yn arian:		
Dibrisiant, namau a phrasiadau ar i lawr	-5,993	-4,244
Cynnydd (-)/gostyngiad (+) Net mewn credydwyd refereniw	-1,668	-493
Cynnydd (+)/gostyngiad (-) Net mewn dyledwyd refereniw	-3,256	8,341
cynnydd (+)/gostyngiad (-) Net mewn stociau	30	472
Rhwymedigaeth Pensiwn	-41,827	-30,083
Cyfraniadau i (-)/o(+) ddarpariaethau	120	1,103
Swm cario asedau anghyfredol sydd wedi'u gwerthu (EOC, Eiddo Buddsoddi ac Asedau Anniriaethol)	-659	-930
Symudiadau eraill heb fod yn arian parod	0	0
Cyfanswm Symudiadau heb fod yn arian parod	-53,253	-25,834

Addasiadau ar Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer eitemau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu:	2017-2018	2016-2017
	£000	£000
Grantiau Cyfalaf a gredydwyd i weddill (-) neu ddiffyg (+) net ar ddarparu gwasanaethau	462	1,123
Enillion o werthu EOC, Eiddo Buddsoddi ac Asedau Anniriaethol	855	168
Cyfanswm	1,317	1,291

Llif arian net o Weithgareddau Gweithredol	-8,800	3,742
---	---------------	--------------

21. Datganiad Llif Arian - Gweithgareddau Buddsoddi

	2017-2018	2016-2017
	£000	£000
Prynu EOC, Eiddo Buddsoddi ac Asedau Anniriaethol	18,422	8,181
Prynu buddsoddiadau tymor byr a hirdymor	0	0
Elw o werthu EOC, Eiddo Buddsoddi ac Asedau Anniriaethol	-855	-168
Elw o fuddsoddiadau tymor byr a hirdymor	-5,215	-14,353
Grantiau cyfalaf	-462	-1,123
Llif arian net o Weithgareddau Buddsoddi	11,890	-7,463

22. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Ariannu

	2017-2018	2016-2017
	£000	£000
Derbyniadau arian parod benthyciadau tymor byr a hirdymor	-10,063	0
Taliadau arian parod wrth leihau'r ymrwymadau sy'n weddill sy'n berthnasol i brydlesi ariannol a chontractau MCP ar y Fantolen	638	590
Ad-dalu benthyciadau tymor byr a hirdymor	695	581
Llif arian net o Weithgareddau Ariannu	-8,730	1,171

23. Nodiadau i'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid

Addasiadau rhwng Sail Cyllido a Chyfrifyddu 2017-2018				
Addasiadau o'r Gronfa Gyffredinol i gyrraedd symiau'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	Addasiadau at ddibenion Cyfalaf (Nodyn 1)	Newid net ar gyfer Addasiadau Pensiwn (Nodyn 2)	Gwahaniaethau Eraill (Nodyn 3)	Cyfanswm Addasiadau
Comisiynydd Heddlu a Throsedd	-8,373	0	46	-8,327
Prif Gwnstabl		-2,674	244	-2,430
Cost Net am Wasanaethau	-8,373	-2,674	290	-10,757
Incwm a gwariant arall o'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid	-658	44,501	0	43,843
Gwahaniaeth rhwng y gweddill/diffyg yn y Gronfa Gyffredinol a'r gweddill/diffyg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar ddarpariaeth gwasanaethau	-9,031	41,827	290	33,086

Addasiadau rhwng Sail Cyllido a Chyfrifyddu 2016-2017				
Addasiadau o'r Gronfa Gyffredinol i gyrraedd symiau'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	Addasiadau at ddibenion Cyfalaf (Nodyn 1)	Newid net ar gyfer Addasiadau Pensiwn (Nodyn 2)	Gwahaniaethau Eraill (Nodyn 3)	Cyfanswm Addasiadau
Comisiynydd Heddlu a Throsedd	-2,680	0	71	-2,609
Prif Gwnstabl		-18,082	-74	-18,156
Cost Net am Wasanaethau	-2,680	-18,082	-3	-20,765
Incwm a gwariant arall o'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid	-361	48,165	0	47,804
Gwahaniaeth rhwng y gweddill/diffyg yn y Gronfa Gyffredinol a'r gweddill/diffyg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar ddarpariaeth gwasanaethau	-3,041	30,083	-3	27,039

Nodyn 1: Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf

Mae'r golofn hon yn ychwanegu dibrisiant a lleihad ac enillion a cholledion ailbrisiad yn y llinell gwasanaethau, ac ar gyfer:

Gwariant gweithredol arall – mae'n addasu ar gyfer gwaredu cyfalaf gyda throsglwyddiad incwm wrth waredu asedau a'r symiau a ddilëir ar gyfer yr asedau hynny;

Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi – y taliadau statudol ar gyfer ariannu cyfalaf h.y. Darpariaeth Isafswm Refeniw ac unrhyw gyfraniadau refeniw eraill yn cael eu tynnu o incwm a gwariant arall gan nad ydynt yn daladwy dan arferion chyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol;

Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol - mae grantiau cyfalaf yn cael eu haddasu ar gyfer incwm nad oes modd codi amdano dan arferion chyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae grantiau refeniw yn cael eu haddasu o'r rhai a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn i'r rhai hynny sy'n dderbyniadwy heb amodau neu le bod amodau wedi cael eu cyflawni yn ystod y flwyddyn. Mae'r llinell Trethiant Incwm a Gwariant Grant Amhenodol yn cael ei gredu gyda grantiau cyfalaf sy'n dderbyniadwy yn ystod y flwyddyn heb amodau neu le bod amodau wedi cael eu cyflawni yn ystod y flwyddyn.

Nodyn 2: Newid net ar gyfer addasiadau pensiwn

Newid net ar gyfer gwaredu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu incwm a gwariant yn gysylltiedig â phensiwn Buddion Gweithwyr IAS 19:

Ar gyfer **gwasanaethau** mae hyn yn cynrychioli gwaredu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a wnaed gan yr awdurdod fel y caniateir trwy statud, ac amnewid gyda chostau gwasanaeth presennol a gorffennol;

Ar gyfer **incwm a gwariant ariannu a buddsoddi** – mae'r llog net ar yr ymrwymiad budd diffiniedig yn cael ei briodoli i'r DIGH (Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr) .

Nodyn 3: Gwahaniaethau Eraill

Gwahaniaethau eraill rhwng symiau sy'n cael eu debydu/credu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr a'r symiau taladwy/derbyniadwy i'w cydnabod dan statud:

Ar gyfer **incwm a gwariant ariannu a buddsoddi** mae'r golofn gwahaniaethau eraill yn cydnabod addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol am y gwahaniaethau amseru ar gyfer premiymau a disgowntiau;

Mae'r gost dan **incwm a gwariant trethiant a grantiau amhenodol** yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr hyn y mae modd ei godi dan reoliadau statudol ar gyfer treth cyngor a'r Trethu Annomestig (NDR) a ragwelwyd y byddai'n cael ei dderbyn ar ddechrau'r flwyddyn a'r incwm a gydnabuwyd dan arferion chyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Cod. Ceir ychydig o wahaniaeth o ran amseru a bydd unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn ymlaen i Weddillion a Diffygion yn y dyfodol yn y Gronfa Gasglu.

24. Lwfansau'r Aelodau

Mae costau'r Cyd-bwyllgor Archwilio wedi'u rhannu'n deg rhwng y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl.

	2017-2018		2016-2017	
	£000	Nifer yr Aelodau	£000	Nifer yr Aelodau
Lwfansau	6	5	11	5
Treuliau	0		1	
	6		12	

Ceir rhagor o fanylion am lwfansau'r aelodau yn www.northwales-pcc.gov.uk

25. Tâl Swyddogion

Mae'r tablau canlynol yn nodi manylion tâl Swyddogion Heddlu Perthnasol (y Prif Gwnstabl ac unrhyw Uwch Swyddog Heddlu sy'n cael mwy na £150,000 y flwyddyn o gyflog); Uwch Swyddogion Heddlu (uwch na rheng Uwch-arolygydd) ac Uwch Weithwyr (dalwyr swyddi dynodedig corff llywodraeth leol). Yn y tablau canlynol mae costau'r Prif Gwnstabl, y Dirprwy Brif Gwnstabl, y Prif Gwnstabl Cynorthwyol, y Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau a Swyddog Meddygol yr Heddlu yn cael eu codi yn erbyn cyfrifon y Prif Gwnstabl. Mae costau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd, Dirprwy Gomisiynydd Heddlu a Throsedd, Prif Swyddog Gweithredol a'r Prif Swyddog Ariannol yn cael eu codi yn erbyn cyfrifon y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

2017-18	Nodiadau:	Cyflog (yn cynnwys ffioedd a lwfansau) £	Bonwsau £	Lwfans Treuliau £	Treuliau Eraill £	Buddion Eraill £	Cyfanswm tâl heb gynnwys cyfraniadau pensiwn £	Cyfraniadau Pensiwn £	Cyfanswm tâl gan gynnwys cyfraniadau pensiwn £
Daliwr y Swydd:									
Prif Gwnstabl - M. Polin		143,803	0	105	0	3,823	147,731	0	147,731
Prif Gwnstabl - G. Pritchard	1	9,050	0	0	0	220	9,270	2,141	11,411
Dirprwy Brif Gwnstabl		111,260	0	134	0	3,276	114,670	26,041	140,711
Dirprwy Brif Gwnstabl	2	7,452	0	0	0	289	7,741	1,703	9,444
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	3	7,048	0	0	0	121	7,169	1,311	8,480
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau		101,805	0	2,392	0	1,940	106,137	16,594	122,731
Comisiynydd Heddlu a Throsedd		70,000	0	3,153	0	0	73,153	11,410	84,563
Dirprwy Gomisiynydd Heddlu a Throsedd		41,881	0	1,148	0	0	43,029	6,827	49,856
Prif Weithredwr y Comisiynydd Heddlu a Throsedd		78,385	0	234	0	54	78,673	14,035	92,708
Swyddog Monitro'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd	4	18,136	0	13	0	0	18,149	2,956	21,105
Prif Weithredwr y Comisiynydd Heddlu a Throsedd	5	18,168	0	1,029	0	0	19,197	2,398	21,595
Prif Swyddog Cyllid y Comisiynydd Heddlu a Throsedd	6	40,194	0	66	0	0	40,260	6,552	46,812
Swyddog Meddygol yr Heddlu – Dr. A. Lister	7	34,398	0	0	0	0	34,398	5,607	40,005

- Nodyn 1: Bu daliwr y swydd yn ymgymryd â'r swydd hon rhwng 01/04/2017 a 23/04/2017.
 Nodyn 2: Bu daliwr y swydd yn ymgymryd â'r swydd hon rhwng 01/04/2017 a 23/04/2017.
 Nodyn 3: Bu daliwr y swydd yn ymgymryd â'r swydd hon rhwng 01/04/2017 a 23/04/2017.
 Nodyn 4: Bu daliwr y swydd yn ymgymryd â'r swydd hon rhwng 15/04/2017 a 09/10/2017.
 Nodyn 5: Bu daliwr y swydd yn ymgymryd â'r swydd hon rhwng 10/10/2017 a 31/01/2018.
 Nodyn 6: Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gweithio rhan amser, y cyflog llawn amser cyfwerth yw £62,562.
 Nodyn 7: Mae Swyddog Meddygol yr Heddlu yn gweithio llai o oriau o dan gytundeb, y cyflog llawn amser cyfwerth yw £171,990.

2016-2017	Nodiadau:	Cyflog (yn cynnwys ffioedd a lwfansau) £	Bonwsau £	Lwfans Treuliau £	Treuliau Eraill £	Buddion Eraill £	Cyfanswm tâl heb gynnwys cyfraniadau pensiwn £	Cyfraniadau Pensiwn £	Cyfanswm tâl gan gynnwys cyfraniadau pensiwn £
Daliwr y Swydd:									
Prif Gwnstabl - M. Polin		141,616	0	0	0	5,539	147,155	0	147,155
Prif Gwnstabl – G. Pritchard	1	7,240	0	0	0	188	7,428	1,712	9,140
Dirprwy Brif Gwnstabl		110,955	0	80	0	3,425	114,460	26,120	140,580
Dirprwy Brif Gwnstabl	2	5,962	0	0	0	204	6,166	1,361	7,527
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	3	105,316	0	6	-4,146	3,716	104,892	24,929	129,821
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	4	5,108	0	0	0	102	5,210	1,048	6,258
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	5	100,286	0	4,400	8,001	1,699	114,386	16,347	130,733
Comisiynydd Heddlu a Throsedd	6	7,903	0	2,291	0	0	10,194	0	10,194
Comisiynydd Heddlu a Throsedd	7	62,097	0	1,818	0	0	63,915	10,122	74,037
Dirprwy Gomisiynydd Heddlu a Throsedd	8	16,025	0	620	0	0	16,645	2,612	19,257
Prif Weithredwr y Comisiynydd Heddlu a Throsedd		77,441	0	64	0	10	77,515	12,623	90,138
Prif Swyddog Cyllid y Comisiynydd Heddlu a Throsedd	9	37,382	0	94	0	20	37,496	6,093	43,589
Swyddog Meddygol yr Heddlu – Dr. A. Lister	10	36,232	0	0	0	0	36,232	5,906	42,138

- Nodyn 1: Bu daliwr y swydd yn ymgymryd â'r swydd hon rhwng 13/03/2017 a 31/03/2017
 Nodyn 2: Bu daliwr y swydd yn ymgymryd â'r swydd hon rhwng 13/03/2017 a 31/03/2017
 Nodyn 3: Treuliau eraill yn ymwneud ag addasiad yn erbyn y flwyddyn flaenorol
 Nodyn 4: Bu daliwr y swydd yn ymgymryd â'r swydd hon rhwng 13/03/2017 a 31/03/2017
 Nodyn 5: Treuliau eraill yn ymwneud â chostau adleoli
 Nodyn 6: Mae CHTh wedi ei ethol yn uniongyrchol ac id yw'n weithiwr fel y diffynir o fewn cod ymarfer cyfrifo. Daeth tymor deiliad y swydd i ben o 11/05/2016.
 Nodyn 7: Mae CHTh wedi ei ethol yn uniongyrchol ac id yw'n weithiwr fel y diffynir o fewn cod ymarfer cyfrifo. Dechreuodd y swydd yn 12/05/2016.
 Nodyn 8: Dechreuodd dailiad y swydd o 15/08/2016 ac yn gweithio rhan amser, cyflog llawn amser cyfwerth £42,489
 Nodyn 9: Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gweithio rhan amser, y cyflog llawn amser cyfwerth yw £62,562.
 Nodyn 10: Mae Swyddog Meddygol yr Heddlu yn gweithio llai o oriau dan gytundeb. Y cyflog llawn amser cyfwerth yw £168,478

2017-2018

Talwyd y symiau canlynol i weithwyr eraill y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl sy'n ennill mwy na £60,000 y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

Bandiau Cyflog	Nifer y Gweithwyr 2016-2017	Nifer y Gweithwyr 2015-2016
£60,000 - £64,999	17	14
£65,000 - £69,999	8	3
£70,000 - £74,999	4	8
£75,000 - £79,999	4	4
£80,000 - £84,999	6	5
£85,000 - £89,999	0	1
£90,000 - £94,999	2	0
£95,000 - £99,999	1	0

Mae manylion y nifer o becynnau ymadael gyda chyfanswm cost fesul band a chyfanswm cost diswyddiadau gorfodol a diswyddiadau eraill i'w gweld yn y tabl canlynol:

Band cost pecynnau ymadael (yn cynnwys taliadau arbennig)	Nifer y diswyddiadau gorfodol		Nifer yr ymadawiadau eraill a gytunwyd		Cyfanswm nifer y pecynnau ymadael ym mhob band cost		Cyfanswm cost y pecynnau ymadael ym mhob band	
	2016-17 Nifer	2017-18 Nifer	2016-17 Nifer	2017-18 Nifer	2016-17 Nifer	2017-18 Nifer	2016-17 £000	2017-18 £000
£ 0 - £20,000	0	0	0	7	0	7	0	31
£ 20,001 - £40,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£ 40,001 - £60,000	0	0	1	0	1	0	46	0
£ 60,001 - £80,000	0	0	5	5	5	5	378	376
£ 80,001 ac uwch	0	0	6	1	6	1	557	91

Cymhareb Tâl Canolrif

Mae'r gymhareb tâl canolrif yn cymharu tâl cyfwerth â llawn amser y Prif Gwnstabl â chymhareb tâl canolrif llawn amser staff a gyflogir gan y Prif Gwnstabl. Mae'r gymhareb tâl canolrif yn cymharu tâl cyfwerth â llawn amser y Prif Gwnstabl â chymhareb tâl canolrif llawn amser staff a gyflogir gan y Prif Gwnstabl.

	2017-2018	2016-2017
Tâl y Prif Weithredwr	78,438	77,452
Tâl canolrif staff y Comisiynydd Heddlu a Throsedd	33,597	33,452
Cymhareb tâl canolrif:	2.3	2.3
Tâl y Prif Gwnstabl	147,626	147,155
Tâl canolrif staff y Prif Gwnstabl	32,910	33,642
Cymhareb tâl canolrif:	4.5	4.4

26. Costau Archwilio Allanol

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi gorfod talu'r costau canlynol mewn perthynas ag archwilio'r Datganiad o Gyfrifon ac ardystio ceisiadau am grant:

	2017-2018			2016-2017		
	Grŵp	CHTh	PG	Grŵp	CHTh	PG
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Ffioedd sy'n daladwy i Swyddfa Archwilio Cymru am wasanaethau archwilio allanol yr archwilydd penodedig	86	43	43	90	45	45
Cyfanswm	86	43	43	90	45	45

Mae'r uchod yn cynrychioli taliadau a wnaed yn ystod blwyddyn ariannol 2017-2018; mae hyn yn cynnwys gordaliad yn ymwneud â ffioedd perfformiad 2016-2017 o £4,626.69. Y ffi strategaeth a gytunwyd ar gyfer y flwyddyn archwilio rhwng Tachwedd 2017 a Hydref 2018 oedd £86,866 ar gyfer 2017-18.

27. Incwm Grant

Credydodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd y grantiau, y cyfraniadau a'r rhoddion canlynol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn 2017-2018.

	2017-2018 £000	2016-2017 £000
Wedi'u Credydu i Drethiant ac Incwm Grant Amhenodol		
Grant Cyfalaf y Swyddfa Gartref	462	1,123
Grant yr Heddlu a Grant Llawr y Swyddfa Gartref	49,821	51,167
Grant Cynnal Refeniw	10,016	10,589
Cyfran o'r Grant Trethi Annomestig	11,890	10,989
Cyfanswm	72,189	73,868

	2017-2018 £000	2016-2017 £000
Wedi'u Credydu i Wasanaethau		
Cofnodion Troseddol SCT	590	633
Gostwng Cyflymder	1,107	941
Swyddogion Cefnogi Cymuned Llywodraeth Cymru	3,375	3,159
Rhaglen Cyswllt Ysgolion	391	429
Grant MCP	1,403	1,455
Deddf Elw Troseddau	238	104
Rhaglen Ymyriadau Cyffuriau (DIP)	478	495
Grantiau Diogelwch	2,434	2,595
Y Gronfa Arloesi	0	225
Comisiynu/Gwasanaethau Dioddefwyr	814	820
Grantiau Eraill	118	80
O fewn cost y gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	10,948	10,936

28. Partïon Perthnasol

Mae aelodau'r Cydbwyllgor Archwilio wedi datgan eu holl fuddion ariannol sy'n ymwneud â chontractau a busnesau adeg eu penodi. Maent wedi arwyddo cytundeb yn datgan eu bod yn cytuno i gydymffurfio â Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus Nolan a chyflwyno unrhyw fuddion diwygiedig i'r Prif Weithredwr. Gallwch ddod o hyd i Fynegiannau o Ddiddordeb aelodau'r Cydbwyllgor Archwilio ar wefan Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd www.northwales-pcc.gov.uk

Nid oes chwaith unrhyw ddiddordebau materol na pherthnasau i'r Prif Swyddogion na'u teuluoedd uniongyrchol, a fyddai'n gallu dylanwadu neu reoli penderfyniadau, polisiâu neu drafodion ariannol eraill Heddlu Gogledd Cymru/Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae proses gadarn hefyd mewn lle i gymeradwyo a chofrestru diddordebau busnes staff a swyddogion yr heddlu.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn codi tâl ar Gyngor Sir Ddinbych, Cyngor Tref Abergele, Cangen Heddlu Gogledd Cymru a'r Gwasanaethau Twnnel a Rhwydwaith, a Chymorth i Ddiodefwyr am gyd-ddefnyddio adeiladau.

Mae'r Prif Gwnstabl yn un o ymddiriedolwyr PACT (Ymddiriedolaeth Heddlu Gogledd Cymru a'r Gymuned). Mae'r Heddlu yn rhoi arian a gaiff o Gyfrif Cronfa Eiddo'r Heddlu i PACT i gefnogi prosiectau. Nod PACT yw codi proffil diogelwch yn y gymuned, lleihau'r ofn o drosedd yn sylweddol ac o ganlyniad gwella ansawdd bywyd trigolion Gogledd Cymru. Yn ystod 2017-2018 rhoddwyd £55,000 o'r gronfa i PACT a chefnogaeth ariannol o £42,947 tuag at weinyddu'r gronfa.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn gysylltiedig â'r Rhaglen Ymyriadau Cyffuriau sydd yn bartneriaeth wedi'i ariannu trwy grant sydd â chyfrifoldeb dros leihau troseddau a marwolaethau'n ymwneud â chyffuriau trwy ddarparu cefnogaeth a gwasanaethau. Mae'r Bartneriaeth yn cynnwys swyddogion Heddlu, Partneriaethau Diogelwch Cymunedol, Byrddau Iechyd Lleol, Gwasanaeth Prawf Gogledd Cymru, Llys Ynadon Gogledd Cymru, Gwasanaeth Carchardai ei Mawrhydi, Y Ganolfan Byd Gwaith a Llywodraeth Cymru.

29. Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf am y flwyddyn yn y tabl isod (gan gynnwys gwerth yr asedau a gafwyd trwy brydlesi ariannol a'r cytundeb MCP), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Pan fydd gwariant yn cael ei ariannu yn y blynnyddoedd i ddod trwy godi tâl ar refeniw fel asedau sy'n cael eu dal gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd, bydd y gwariant yn peri cynnydd yn y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (GAC), sef mesur o wariant cyfalaf y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn y gorffennol sydd heb ei ariannu eto. Ceir dadansoddiad o'r GAC yn ail ran y nodyn hwn.

	2017-2018 £000	2016-2017 £000
Gofyniad Ariannu Cyfalaf Agoriadol	26,694	26,559
Buddsoddiad Cyfalaf		
Eiddo, Cyfarpar ac Offer	18,307	8,181
Eiddo Buddsoddi	0	0
Asedau Anniriaethol	0	0
Gwariant refeniw wedi ei ariannu o gyfalaf dan statud	115	0
Ffynonellau Ariannu		
Derbyniadau Cyfalaf	-3,031	0
Grantiau'r Llywodraeth a Chyfraniadau eraill	-462	-1,123
Symiau refeniw a roddwyd o'r neilltu	-10,583	-2,755
Cyfraniadau refeniw uniongyrchol	-1,604	-1,975
Prifswm DRL	-2,179	-2,193
Gofyniad Ariannu Cyfalaf Terfynol	27,257	26,694

Esboniad am y Symudiadau yn y flwyddyn

	2017-2018 £000	2016-2017 £000
Cynnydd (+) yn yr angen sylfaenol i fenthycy (wedi ei gefnogi gan gymorth ariannol gan y llywodraeth)	0	0
Cynnydd (+)/gostyngiad (-) yn yr angen sylfaenol i fenthycy (heb ei gefnogi gan gymorth ariannol gan y llywodraeth)	1,201	725
Asedau a gafwyd drwy brydlesi ariannol	0	0
Asedau a gafwyd drwy gontractau MCP/PPP	-638	-590
Cynnydd (+)/gostyngiad (-) yn y Gofyniad Ariannu Cyfalaf	563	135

30. Prydlesi

Prydlesi Ariannol gan gynnwys y Fenter Cyllid Preifat (MCP)

Arwyddwyd y contract MCP ym mis Medi 2002. Mae'r contract yn darparu adnodd wedi'i wasanaethau sydd yn cynnwys Pencadlys Rhanbarthol, Gorsaf Heddlu, y Ddalfa, Cefnogaeth Wyddonol a'r cyfleuster Digwyddiadau Sylweddol ym Mharc Busnes Llanellwy. Daeth y safle yn weithredol ym mis Mawrth 2004. Mae'n gontract 25 mlynedd, a bydd opsiynau ar gael pan fydd y contract yn dirwyn i ben. Mae'r contract yn nodi y dylid cynnal adolygiad o brisio mewn perthynas â'r elfen tâl gwasanaeth bob 5 mlynedd. Dyfarnwyd cymeradwyaeth credyd amcanol i'r Heddlu o £19.623 miliwn ar gyfer y cynllun. Mae hyn gyfwerth â £36.7 miliwn o nawdd referniw ychwanegol dros gyfnod y contract. Mae ymrwymiad ar weddill bywyd y contract o £36.186 miliwn (2016-2017 £39.441 miliwn).

Gwerth yr Ased MCP

Mae'r Ased MCP wedi cael ei asesu dan y gofynion cyfrifyddu newydd ac mae'n cael ei gynnwys bellach fel rhan o bortffolio asedau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar y Fantolen (gweler Nodyn 11). Cafodd yr ased ei ailbrisio ar 1 Ebrill 2014 fel rhan o'r Portffolio Asedau. Mae'r tabl isod yn crynhoi'r symudiadau yng ngwerth yr ased MCP.

MCP	£000
Gwerth Gros ar 31 Mawrth 2017	22,020
Dibrisiant Cronedig hyd at 31.3.2017	-2,745
Dibrisiant 2017-2018	-467
Cyfanswm Dibrisiant hyd at 31.3.2018	-3,212
Gwerth Net ar 31 Mawrth 2018	18,808

Gwerth yr Ymrwymiad

MCP	£000
Gwerth ar 31 Mawrth 2016	11,989
Ad-daliad Cyfalaf	-638
Gwerth Net ar 31 Mawrth 2017	11,351

Cyfanswm y taliadau a wneir dros fywyd contractau

MCP	£000
Yn ddyledus o fewn blwyddyn	2,999
Yn ddyledus rhwng 2 a 5 mlynedd	12,607
Yn ddyledus rhwng 6 a 10 mlynedd	17,230
Yn ddyledus rhwng 11 a 13 mlynedd	3,351
Cyfanswm	36,187

Prydlesi Gweithredol

Nid oedd unrhyw rwymedigaethau heb eu rhyddhau ar 31 Mawrth 2018 mewn perthynas â phrydlesi gweithredol.

31. Colledion Lleihad

Mae'r Cod yn nodi bod rhaid datgelu gwybodaeth fesul dosbarth o asedau ar gyfer symiau colledion lleihad a'r gwrthdroadau lleihad sydd wedi eu codi yn erbyn y Gweddill neu'r Diffyg ar y Ddarpariaeth o'r Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Cyfunir y datgeliadau hyn yn Nodyn 12 sy'n cymodi'r symudiadau dros y flwyddyn ym malansau Eiddo, Cyfarpar ac Offer a balansau Asedau Anniriaethol.

32. Buddion Terfynu

Defnyddiodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd y rheoliadau canlynol o ran buddion terfynu:

- Rheoliadau Llywodraeth Leol (Terfynu Cyflogaeth yn Gynnar) (lawndal yn ôl Disgresiwn) (Cymru a Lloegr) 2006 (fel y'i diwygiwyd) a
- Rheoliadau Llywodraeth Leol (Terfynu Cyflogaeth yn Gynnar) (lawndal yn ôl Disgresiwn) (Cymru a Lloegr) 2000 (fel y'i diwygiwyd)

ac fe derfynwyd contractau nifer o weithwyr yn 2017-2018 ar gost £0.498 miliwn (2016-2017 £0.981m) fel y'i datgelwyd yn nodyn 25.

33. Cynlluniau Pensiwn Gyda Buddion Diffiniedig

Fel rhan o'i delerau a'i amodau i gyflogi swyddogion heddlu a staff, mae'r Prif Gwnstabl yn cynnig buddion pensiwn. Er na thelir y rhain hyd nes y bydd gweithwyr yn ymddeol, mae'n rhaid i'r Prif Gwnstabl wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny) a'u datgelu ar yr amser pan fydd y gweithwyr yn ennill eu hawliau yn y dyfodol.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cyfrannu tuag at ddau gynllun pensiwn:

- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ar gyfer Staff yr Heddlu a Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd, sydd yn cael ei weinyddu gan Gyngor Gwynedd. Mae'n gynllun wedi ei ariannu gyda buddion diffiniedig yn seiliedig ar gyflog terfynol. Mae hyn yn golygu bod y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r gweithwyr yn talu cyfraniadau i mewn i'r gronfa, sydd wedi eu cyfrifo ar lefel sydd yn cydbwysu'r ymrwymadau pensiwn â'r asedau buddsoddi. Mae Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn ystyried y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl fel un corff ac nid ydynt wedi cael eu rhoi ar wahân yn y cyfrifon.

Trefniadau ar gyfer dyfarnu buddion ôl-ymddeol dewisol pan fydd unigolion yn ymddeol yn gynnar - mae hwn yn drefniant heb ei ariannu gyda buddion diffiniedig, ac mae'r ymrwymadau'n cael eu cydnabod pan fo'r dyfarniadau'n cael eu gwneud. Fodd bynnag, nid oes asedau buddsoddi ar gyfer diwallu'r ymrwymadau pensiwn hyn, ac mae rhaid cynhyrchu arian parod i ddiwallu'r gwir daliadau pensiwn pan fyddant yn ddyledus.

Mae Cynllun Pensiwn Gwynedd yn cael ei weinyddu yn unol â fframwaith rheoleiddio Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a chyfrifoldeb Pwyllgor Pensiynau Cyngor Gwynedd ydi trefn llywodraethu'r cynllun. Mae'r Polisi yn cydymffurfio â rheoliadau Cynlluniau Pensiwn. Mae rheolwyr buddsoddi'r gronfa yn cael eu penodi gan y pwyllgor.

Y prif risgiau i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd mewn perthynas â'r cynllun ydi'r tybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun (h.y. alldyniadau mawr o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, elw bondiau a pherfformiad buddsoddiadau ecwiti sydd gan y cynllun. Mae'r rhain yn cael eu lliniaru i ryw raddau gyda'r gofynion statudol i roi'r symiau sy'n angenrheidiol gan statud fel y'i disgrifir yn y nodyn ar bolisiau cyfrifyddu yn erbyn y Gronfa Gyffredinol.

- Cynllun Pensiwn ar gyfer Swyddogion yr Heddlu. Mae hwn yn gynllun heb ei ariannu, gyda buddion diffiniedig yn seiliedig ar gyflog terfynol, gan olygu nad oes asedau buddsoddi ar gyfer diwallu'r ymrwymadau pensiwn hyn, ac mae rhaid cynhyrchu arian parod i ddiwallu'r gwir daliadau pensiwn pan fyddant yn ddyledus. Dan Reoliadau Cronfa Bensiwn yr Heddlu 2007, os bydd y symiau sy'n cael eu derbyn gan y gronfa pensiwn yn y flwyddyn yn llai na'r symiau sy'n daladwy, mae'n rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd drosglwyddo arian yn flynyddol ar gyfer cyfarfod y diffyg yn y gronfa pensiwn. Yn amodol ar archwiliad a chymeradwyaeth y senedd, mae hyd at 100% o'r gost yn daladwy gan grant pensiwn ychwanegol gan y llywodraeth ganolog. Fodd bynnag, os oes arian yn weddill yn y gronfa ar ddiwedd y flwyddyn, yna rhaid trosglwyddo'r gweddill o'r gronfa pensiwn yn ôl i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a bydd rhaid iddo ef wedyn ad-dalu'r swm yn ôl i'r llywodraeth ganolog.

Trafodion yn Berthnasol i Fuddion Ôl-Gyflogaeth:

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd cydnabod cost y buddion ymddeol yng nghost y gwasanaeth a adroddir amdano pan fyddant wedi'u hennill gan y gweithwyr yn hytrach na pan fydd y pensiynau yn cael eu talu yn y pen draw. Fodd bynnag, mae'r gost sydd yn dod allan o dreth y cyngor yn seiliedig ar daliadau ariannol yn ystod y flwyddyn. Felly mae gwir gost buddion cyflogaeth/ymddeol yn cael eu tynnu allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd. Yn 2017-2018 gwnaed taliad o flaen llaw o £1.594 miliwn i Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yng nghyswllt taliadau lwmp swm sy'n ymwneud â 2018-2019 a 2019-2020. Derbyniwyd gostyngiad sylweddol am y taliad hwn. Gan bod y swm yma wedi ei gofnodi o fewn asedau Mantolen Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd nid yw wedi ei gynnwys yn y trafodion a chyfanswm rhwymedigaethau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae'r trafodion canlynol wedi eu gwneud yn y Cyfrif o Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr a'r Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd yn ystod y flwyddyn:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu		Cyfanswm
	2017-2018 £000	2016-2017 £000	2017-2018 £000	2016-2017 £000	2017-2018 £000
Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr					
<u>Cost Gwasanaethau:</u>					
<i>Cost am wasanaeth sy'n cynnwys:</i>					
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	-12,070	-6,418	-28,160	-19,800	-40,230
Cyfraniadau Buddion heb eu Hariannu	114	116	0	0	114
Enillion (-)/Colledion(+) Gwasanaeth y Gorffennol	0	-126	-1,030	-50	-1,030
Enillion (-)/Colledion (+) o setliadau	0	0	0	0	0
Trosglwyddiadau i Mewn	0	0	-430	-130	-430
Grant ychwanegol Pensiwn yr Heddlu sy'n dderbyniadwy	0	0	22,958	22,763	22,958

Parhad:	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu		2017-2018 £000
	2017-2018 £000	2016-2017 £000	2017-2018 £000	2016-2017 £000	
<i>Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi</i>					
Cost llog net	-1,631	-1,615	-42,870	-46,550	-44,501
Cyfanswm Buddion Ôl-gyflogaeth wedi eu codi yn erbyn y Gweddill neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau	-13,587	-8,043	-49,532	-43,767	-63,119
<i>Buddion Eraill Ôl-gyflogaeth wedi eu codi yn erbyn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr</i>					
<i>Ail-fesur ymrwymiad y budd net diffiniedig yn cynnwys:</i>					
Adenillion ar asedau cynlluniedig (ac eithrio'r swm a gafodd ei gynnwys yng nghost llog net)	1,467	23,585	0	0	1,467
Enillion (+) a cholledion (-) actwariaidd yn deillio o newidiadau i'r tybiaethau demograffig	0	764	-54,500	-30,440	-54,500
Enillion (+) a cholledion (-) actwariaidd yn deillio o newidiadau i'r tybiaethau ariannol	6,039	-29,828	51,240	305,890	57,279
Enillion (+) a cholledion (-) eraill	-15	-6,703	-7,310	-1,420	-7,325
Cyfanswm Buddion Ôl-gyflogaeth wedi eu codi i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	-6,096	-20,225	-60,102	230,263	-66,198
Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn					
Gwrthdroi'r costau net a wnaed i'r Gweddill neu Ddiffyg ar gyfer Darpariaeth Buddion Ôl-gyflogaeth yn unol â'r cod	-13,587	-8,043	-49,532	-43,767	-63,119
<i>Gwir swm a godwyd yn erbyn balans y Gronfa Gyffredinol am bensiynau yn ystod y flwyddyn:</i>					
Cyfraniad y cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	7,204	5,540			7,204
Llai: Addasiad rhagdaliad*	-1,594				-1,594
Cyfraniad addasedig cyflogwr	5,610				5,610
Buddion ymddeol sy'n daladwy i'r pensiynwyr			15,682	16,187	15,682

* rhagdaliad o £1.594m am gyfandaliadau yn ddyledus yn 2018-19 a 2019-20, a welir yn y Fantolen fel rhagdaliad (gweler y tabl isod hefyd).

Asedau ac Ymrwymadau Pensiwn sy'n cael eu Cydnabod yn y Fantolen.

Mae'r swm sy'n cael ei gynnwys yn y fantolen sy'n deillio o ymrwymiad y Comisiynydd Heddlu a Throsedd o ran ei gynlluniau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu		Cyfanswm
	31 Mawrth 2018 £000	31 Mawrth 2017 £000	31 March 2018 £000	31 March 2017 £000	31 Mawrth 2018 £000
Gwerth presennol y buddion diffiniedig	250,443	239,653	1,645,360	1,622,080	1,895,803
Gwerth teg asedau cynlluniedig	-191,135	-179,237	0	0	-191,135
Addasiad rhagdaliad*	1,594	0	0	0	1,594
Is gyfanswm	60,902	60,416	1,645,360	1,622,080	1,706,262
Symudiadau eraill yn yr ymrwymiad (+)/ased (-) (os yn berthnasol)	0	0	0	0	0
Rhwymedigaeth Net sy'n deillio o'r ymrwymiad budd diffiniedig	60,902	60,416	1,645,360	1,622,080	1,706,262

Cysoni'r Symudiad yng Ngwerth Teg Asedau'r Cynllun

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
	31 Mawrth	31 Mawrth
	2018	2017
	£000	£000
Gwerth teg asedau'r cynllun ar y dechrau	179,237	146,491
Incwm llog	4,731	5,192
Ail-fesur enillion (+)/colledion (-):		
- adenillion ar asedau cynlluniedig, ac eithrio'r swm a gafodd ei gynnwys yng nghost llog net	1,467	23,585
- Arall (os yn berthnasol)	0	0
Effaith newidiadau yng nghyfraddau cyfnewid gwledydd tramor	0	0
Cyfraniad y cyflogwr	5,610	5,540
Cyfraniadau'r gweithwyr i'r cynllun	1,952	1,876
Buddion a dalwyd	-3,456	-3,447
Arall (os yn berthnasol)	0	0
Gwerth teg asedau'r cynllun ar y diwedd	189,541	179,237

Cysoni Gwerth Presennol Rhwymedigaeth y Cynllun (Ymrwymiad Budd Diffiniedig)

	Rhwymedigaethau a Ariennir: Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Rhwymedigaethau nas Ariennir: Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	31 Mawrth	31 Mawrth	31 Mawrth	31 Mawrth
	2018	2017	2018	2017
	£000	£000	£000	£000
Balans agoriadol ar 1 Ebrill	239,653	192,222	1,622,080	1,320,470
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	12,070	6,418	28,160	19,800
Cost llog	6,362	6,807	42,870	46,550
Cyfraniadau aelodau'r cynllun	1,952	1,876	7,050	7,050
Ail-fesur enillion (-)/colledion (+):				
- Enillion a cholledion actiwarïaid yn deillio o newidiadau i'r tybiaethau demograffig	0	-764	-54,500	-30,440
- Enillion a cholledion actiwarïaid yn deillio o newidiadau i'r tybiaethau ariannol	-6,039	29,828	51,240	305,890
- Enillion/colledion eraill	15	6,703	-7,310	-1,420
Costau'r gwasanaeth yn y gorffennol	0	126	1,030	50
Colledion (+)/enillion (-) ar gwtogiadau (blen berthnasol)	0	0	0	0
Rhwymedigaeth dybiedig ar gyfuniadau o endidau	0	0	0	0
Trosglwyddiadau i mewn	0	0	430	130
Buddion a dalwyd	-3,456	-3,447	-45,690	-46,000
Rhwymedigaethau a gafodd eu dileu adeg setlo (blen berthnasol)	-114	-115	0	0
Balans terfynol ar 31 Mawrth	250,443	239,653	1,645,360	1,622,080

Asedau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol			Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		
	2017-2018			2016-2017		
	Prisiau a Ddyfynnwyd ar y Farchnad Agored	Prisiau nas dyfynnwyd ar y farchnad agored	Cyfanswm	Prisiau a Ddyfynnwyd ar y Farchnad Agored	Prisiau nas dyfynnwyd ar y farchnad agored	Cyfanswm
£000	£000	£000	£000	£000	£000	
Arian Parod a Chywertoedd Arian Parod Addasiad rhagdaliad*	7,198 -1,594	0 0	7,198 -1,594	6,743 0	0 0	6,743 0
Is gyfanswm	5,604	0	5,604	6,743	0	6,743
Gwarantau Ecwiti: <i>Yn ôl y math o ddiwydiant:</i>						
Defnyddwyr	5,677	0	5,677	6,145	0	6,145
Gweithgynhyrchu	6,271	0	6,271	5,550	0	5,550
Ynni a Gwasanaethau	599	0	599	998	0	998
Sefydliadau Ariannol	3,381	0	3,438	3,438	0	3,438
Iechyd a Gofal	9,706	0	9,706	8,847	0	8,847
Technoleg Gwybodaeth	7,267	0	7,267	7,207	0	7,207
Arall	659	0	659	491	0	491
Is gyfanswm	33,560	0	33,560	32,676	0	32,676
Gwarantau Dyled:						
Bondiau Corfforaethol (graddfa buddsoddi)	0	0	0	0	0	0
Bondiau Corfforaethol (graddfa di- fuddsoddi)	0	0	0	0	0	0
Llywodraeth y DU	0	0	0	0	0	0
Arall	0	27,785	27,785	0	22,391	22,391
Is gyfanswm	0	27,785	27,785	0	22,391	22,391
Eiddo: <i>Yn ôl math:</i>						
Eiddo yn y DU	4,465	10,120	14,585	3,938	9,787	13,725
Eiddo Tramor	0	176	176	0	364	364
Is gyfanswm	4,465	10,296	14,761	3,938	10,151	14,089
Deilliadau:						
Chwyddiant	0	0	0	0	0	0
Is gyfanswm	0	0	0	0	0	0
Ecwiti Preifat:						
DU a thramor	0	7,433	7,433	0	8,097	8,097
Is gyfanswm	0	7,433	7,433	0	8,097	8,097
Cronfeydd Buddsoddi ac ymddiriedolaethau unigol eraill:						
Ecwiti	38,804	58,256	97,060	38,310	54,528	92,838
Bondiau	0	0	0	0	0	0
Isadeiledd	0	3,338	3,338	0	2,403	2,403
Is gyfanswm	38,804	61,594	100,398	38,310	56,931	95,241
Cyfanswm	82,433	107,108	189,541	81,667	97,570	179,237

Sail ar gyfer amcangyfrif Asedau a Rhwymedigaethau

Cafodd yr ymrwymadau eu hasesu ar sail actiwariaid gan ddefnyddio dull rhagamcanu unedau credyd; mae'n amcangyfrif o'r pensiynau fydd yn daladwy yn y blynyddoedd i ddod yn ddibynnol ar dybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, lefelau cyflogau ac ati.

Mae ymrwymadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol wedi cael eu hasesu gan Hymans Robertson ac mae ymrwymadau Cynllun Pensiwn yr Heddlu wedi cael eu hamcangyfrif gan Adran Actwari'r Llywodraeth. Mae'r ddau yn sefydliadau actwari annibynnol. Roedd amcangyfrifon Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn seiliedig ar brisiad llawn ddiweddaraf y cynllun ar 31 Mawrth 2016.

Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymadau budd diffiniedig yn sensitif i'r tybiaethau actiwariaid sydd wedi'u cynnwys yn y tabl uchod. Mae'r dadansoddiad hydeimledd isod yn seiliedig ar newidiadau posibl rhesymol bod y tybiaethau'n digwydd ar ddiwedd y cyfnod adrodd a rhagdybir ar gyfer pob newid bod y dybiaeth yn dadansoddi newidiadau tra bod yr holl dybiaethau eraill yn parhau i fod yn gyson. Er enghraifft, mae'r tybiaethau hirhoedledd yn tybio y bydd disgwyliad oes dynion a merched yn cynyddu neu'n gostwng. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a gall y newidiadau yn rhai o'r tybiaethau fod yn gysylltiedig â'i gilydd. Mae'r dadansoddiadau hydeimledd wedi dilyn y polisiau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun h.y. ar sail actiwariaid gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu uned credyd. Ni wnaeth y dulliau a'r math o dybiaethau a ddefnyddiwyd i baratoi'r dadansoddiad hydeimledd isod newid o'r rhai hynny a ddefnyddiwyd yn y cyfnod riportio blaenorol.

2017-2018	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	Cynydd yn y tybiaethau £000	Gostyngiad yn y tybiaethau £000	Cynydd yn y tybiaethau £000	Gostyngiad yn y tybiaethau £000
Hirhoedledd (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) mewn 1 blwyddyn)	10,018	-10,018	42,000	-42,000
Cyfradd chwyddiant (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) o 0.5%)	24,141	-24,141	130,000	-130,000
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) o 0.5%)	7,058	-7,058	21,000	-21,000
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) o 0.5%)	24,141	-24,141	130,000	-130,000
Cyfradd rhwymedigaethau cynlluniau disgownt (cynnydd (-) neu ostyngiad (+) o 0.5%)	-31,755	31,755	-164,000	164,000

Strategaeth Cydweddu Asedau ac Ymrwymadau

Nid oes gan Bwyllgor Pensiynau Cyngor Gwynedd Strategaeth Cydweddu Asedau ac Ymrwymadau. Cyfrifoldeb y pwyllgor pensiynau yw strategaeth rheoli risg y Gronfa. Mae rhaglen rheoli risg gyffredinol y Gronfa Bensiwn yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy marchnadoedd arian ac mae'n ceisio lleihau potensial effeithiau andwyol ar yr adnoddau sydd ar gael i dalu pensiynau. Mae'r Awdurdod Gweinyddu wedi cynhyrchu Datganiad Strategaeth Ariannu ar y cyd ag Actiwariaid y Gronfa, sy'n nodi sut bydd ansolfedd a risg yn cael ei reoli o safbwynt ymrwymadau. Cafodd y Strategaeth ei adolygu a'i ddiweddarau yn dilyn y prisiad actwariaidd yn 2016. Mae wedi cymryd golwg cyffredinol ar lefel y risg sy'n gynhenid yn y polisi buddsoddiadau a nodwyd yn y Datganiad Egwyddorion Buddsoddi a gyhoeddwyd o dan Reoliad 12 Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Rheoli a Buddsoddiadau Arian) 2016, (y rheoliadau buddsoddi) a'r polisi ariannu sydd wedi'i gynnwys yn y Datganiad. Mae'r dogfennau hyn yn parhau i gael eu hadolygu er mwyn sicrhau bod y proffil risg cyffredinol yn parhau i fod yn berthnasol.

Effaith ar Lif Arian y Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Nod y cynllun ydi cadw cyfraniadau'r cyflogwr ar gyfradd mor gyson â phosibl. Mae Cyngor Gwynedd wedi cytuno ar strategaeth gydag actwari'r cynllun i ariannu 100% o'r cynllun dros yr 20 mlynedd nesaf. Mae'r lefelau ariannu'n cael eu monitro'n flynyddol. Dylai'r prisiad teirblwydd nesaf gael ei gwblhau erbyn 31 Mawrth 2019.

Bydd angen i'r cynllun gymryd y newidiadau cenedlaethol sy'n deillio o Ddeddf Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus 2013 i ystyriaeth. O dan y Ddeddf, mae'n bosibl na fydd Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yng Nghymru a Lloegr a phrif gynlluniau gwasanaethau cyhoeddus eraill sy'n bodoli yn darparu buddion o mewn Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2017-2018 Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

perthynas â'r gwasanaeth ar ôl 31 Mawrth 2014 (neu wasanaeth ar ôl 31 Mawrth 2015 am gynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus eraill sy'n bodoli yng Nghymru a Lloegr. Mae'r Ddeddf yn caniatáu i reoliadau'r cynllun gael eu pennu o fewn fframwaith cyffredin, er mwyn sefydlu cynlluniau enillion cyfartalog ar gyfer talu pensiynau a buddion eraill i rai gweithwyr yn y sector cyhoeddus.

Rhagwelodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd y byddai'n talu gwerth £6,178,000 o gyfraniadau i'r cynllun yn 2018-2019.

Amcangyfrifir y bydd rhaid ar gyfartaledd dalu ymrwymadau budd diffiniedig i Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol am 22.2 mlynedd, 2017-2018, (22.2 mlynedd 2016-2017). Y cyfartaledd ar gyfer Cynllun Pensiwn yr Heddlu yw 21.0 mlynedd, 2017-18, (21.0 mlynedd 2016-17).

34. Ymrwymadau Digwyddiadol

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd swm o £1.173 miliwn wrth gefn at ddibenion yswiriant. Mae £0.649 miliwn yn berthnasol i'r rhwymedigaethau ychwanegol posibl mewn perthynas â'r Cynllun Trefniant ar gyfer Municipal Mutual Insurance ac mae £0.524 miliwn ar gyfer meysydd yswiriant ychwanegol mewn perthynas â hawliadau sy'n dod i'r amlwg nawr nad ydynt wedi'u cydnabod ar hyn o bryd.

Mae gan Brif Gwnstabl Gogledd Cymru, ynghyd â Phrif Gwnstabiliaid eraill a'r Swyddfa Gartref, 49 hawliad wedi'u codi yn eu herbyn gyda Thriwyllys Cyflogaeth Ganol Llundain. Mae'r hawliadau yn berthnasol i achos honedig o wahaniaethu a gododd o'r Darpariaethau Trawsnewidiol yn Rheoliadau Pensiwn yr Heddlu 2015.

Mae honiadau o wahaniaethu anghyfreithlon hefyd wedi cael eu gwneud mewn perthynas â'r newidiadau yn rheoliadau Pensiwn Diffoddwyr Tân a Barnwriaeth.

Yn 2017-2018 clywyd cais y Diffoddwyr tan a'r Farnwriaeth mewn Tribiwnlys Apêl. Yn dilyn hyn mae'r ymatebwyr yn apelio yn erbyn dyfarniad y Tribiwnlys Apêl. Yn achos y Diffoddwyr Tân mae'r hawlwr yn apelio yn erbyn agweddau o'r dyfarniad. Gall canlyniad yr apelïadau pellach hyn ddylanwadu ar ganlyniad hawliadau'r Heddlu. Mae'r Tribiwnlys wedi cytuno i atal gwrandawriad yr heddlu ac mae'r Swyddfa Gartref wedi gofyn i'r atal gael ei ymestyn oherwydd apelïadau pellach. Os bydd ceisiadau'r Heddlu yn llwyddiannus mae'n anelglur pa ateb y gellid ei roi, pu'n ai fyddai gofyn am ddeddfwriaeth bellach a phwy fyddai'n cael eu heffeithio.

Gan ystyried bod cais y Diffoddwyr Tân a'r Farnwriaeth yn atebol i apêl pellach a bod hawliadau'r Heddlu heb eu clywed eto a'r ansicrwydd ynglŷn â chynnig ateb a chwantwm hyd yma nid yw'n bosib cynnig amcangyfrif o'r effaith ariannol tasai'r ceisiadau yn llwyddiannus neu'n rhannol lwyddiannus. Felly aseswyd nad yw'r Prif Gwnstabl yn atebol ar ddyddiad y Fantolen.

Yn dilyn cais llwyddiannus yn Allard v Heddlu Dyfnaint a Chernyw am oramser heb ei dalu yn dilyn galwad yn ôl i ddyletswydd ar drinwyr hysbyswyr, mae dros 1,500 o geisiadu wedi eu gwneud yn genedlaethol, tri ohonynt yn ymwneud â Heddlu Gogledd Cymru. O 27 Ebrill, byddant yn cael eu cydlynu drwy un Llys Sirol a bydd yr astudiaethau achos yn mynd i gyfraith i sefydlu egwyddorion cydnabyddiaeth. Bydd pob achos arall yn cael ei atal hyd nes ceir canlyniad yr astudiaethau achos. Bydd cyfanswm cost y ceisiadau yn ddibynol ar yr egwyddorion a sefydlir yn yr astudiaethau achos, ond bydd nifer yn mynd yn ôl dros gyfnod o chwe blynedd. Nid oes sicrwydd indemniad ar gyfer y ceisiadau hyn.

35. Natur a Maint y Risgiau sy'n Deillio o Offerynnau Ariannol

a) Offerynnau Ariannol – Dosbarthiadau

Diffinnir offeryn ariannol fel:

'Unrhyw gytundeb sy'n arwain at ased ariannol ac atebolrwydd ariannol, neu offeryn ecwiti o endid arall'.

Mae'r term "offeryn ariannol" yn cael ei ddefnyddio ar gyfer asedau ariannol ac atebolrwydd ariannol. Mae'r rhain yn amrywio o symiau masnachol syml sy'n dderbyniadwy a symiau masnachol syml sy'n daladwy i drafodion mwy cymhleth fel gwarantau a deilliadau. Mae trafodion benthyca a buddsoddi'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd hefyd yn cael eu cyfrif fel offerynnau ariannol.

Atebolrwydd Ariannol

Ymrwymiad i drosglwyddo buddion economaidd sy'n cael ei reoli gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw Atebolrwydd Ariannol a gall fod yn rhwymedigaeth gytundebol i drosglwyddo arian neu asedau ariannol neu yn rhwymedigaeth i gyfnewid asedau ariannol a dyledion gydag endid arall sydd efallai yn anffafriol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Cofnodir symiau masnachol sy'n daladwy a chredydwy fel atebolrwydd ariannol.

Roedd portffolio dyled y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddiwedd y flwyddyn yn cynnwys dyled PWLB. Dan y Cod presennol, mae'r dulliau benthycia hyn yn cael mesur o ran gwerth teg yn y lle cyntaf ac yna'r gost wedi amorteiddio. Nid yw'r dull hwn o fesur yn newid y swm o arian sydd wedi ei dalu dan y benthyciad ond gall amharu ar y codiant yn erbyn y Cyfrif Incwm a Gwariant.

Asedau Ariannol

Ased Ariannol yw hawl i fuddion economaidd yn y dyfodol sy'n cael eu rheoli gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ac sy'n cael ei gynrychioli gan arian neu offerynnau eraill neu hawl cytundebol i dderbyn arian neu ased ariannol arall. Mae symiau masnachol sy'n dderbyniadwy a dyledwyr yn cael eu galw'n asedau ariannol.

Y tri math o asedau ariannol a geir yn y Cod yw Benthyciadau a Symiau sy'n Dderbyniadwy, Ar Gael i'w Gwerthu a Gwerth Teg drwy Elw a Cholled. Mae portffolio buddsoddiadau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cynnwys adneuron dros gyfnod a bondiau yn unig. Dosberthir y rhain fel Benthyciadau a Symiau sy'n Dderbyniadwy a mesurir y rhain ar gost wedi ei amorteiddio. Nid yw'r modd hwn o fesur yn newid yr arian a dderbyniwyd yn unol â thelerau'r buddsoddiad. Nid oes gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd asedau neu fuddsoddiadau ar gael i'w gwerthu sydd angen cael eu mesur ar Werth Teg trwy'r Elw a Cholled.

Costau Trafodion

Mae mesur ar gost amorteiddio yn golygu y gellir cydio cost y trafodion wrth y benthyciad neu'r buddsoddiad a'i godi o'r cyfrif Incwm a Gwariant dros fywyd yr offeryn. Os nad yw'r rhain yn cael eu hystyried yn sylweddol, gellir eu codi'n llawn o'r cyfrif Incwm a Gwariant yn y flwyddyn ariannol y maent yn disgyn ynddi. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi mabwysiadu'r dull hwn yn 2015-2016.

(b) Offerynnau Ariannol - Balansau

Dadansoddir y benthyciadau a'r buddsoddiadau sy'n cael eu cynnwys ar y fantolen ar draws y categorïau hyn:

	Hirdymor 31 Mawrth 2017 £000	Tymor Byr 31 Mawrth 2017 £000	Hirdymor 31 Mawrth 2016 £000	Tymor Byr 31 Mawrth 2016 £000
Atebolrwydd Ariannol:				
Manylion ymrwymiad MCP (Nodyn 30)	10,661	690	11,351	638
Benthyciadau	657	10,665	1,352	602
Credydwyr Masnach	0	16,095	0	14,427
Cyfanswm y benthyciadau ar gost wedi ei amorteiddio	11,318	27,450	12,703	15,667
Asedau Ariannol:				
Buddsoddiadau/Asedau Ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	0	21,046	0	20,621
Dyledwyr Masnach	0	11,797	0	15,053
Cyfanswm	0	32,843	0	35,674

O fewn cyfanswm y buddsoddiadau o £21.046 miliwn uchod ar 31 Mawrth 2018, ystyriwyd fod £17.739 miliwn yn arian neu'n gyfwerth ag arian a £3.307 miliwn yn fuddsoddiadau tymor byr.

Pan fydd benthyciadau yn cael eu cynnig ar gyfraddau sy'n is na chyfraddau'r farchnad, maent yn cael eu galw'n 'Fenthyciadau Meddal'. Mae'r Cod yn cynnwys gofynion cyfrifo arbennig ar gyfer benthyciadau meddal. Nid oes gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fenthyciadau meddal.

(c) Offerynnau Ariannol – Enillion a Cholledion

Mae'r enillion a'r colledion sy'n cael eu cydnabod yn y Cyfrif Incwm a Gwariant mewn perthynas â'r offerynnau ariannol yn cynnwys yr eitemau canlynol:

	Dyledion Ariannol wedi ei fesur ar gost wedi ei amortteiddio	Asedau Ariannol (benthyciadau a symiau sy'n dderbyniadwy)	Dyledion Ariannol wedi ei fesur ar gost wedi ei amortteiddio	Asedau Ariannol (benthyciadau a symiau sy'n dderbyniadwy)
	2017-2018 £000	2017-2018 £000	2016-2017 £000	2016-2017 £000
Llog sy'n Daladwy	1,114	0	1,214	0
Symudiad wrth dad-gydnabod	0	0	0	0
Cyfanswm y Llog sy'n Daladwy	1,114	n/a	1,214	n/a
Llog sy'n Dderbyniadwy	0	-102	0	-187
Symudiad wrth dad-gydnabod	0	0	0	0
Cyfanswm y Llog sy'n Dderbyniadwy ac incwm ar fuddsoddiadau	0	-102	0	-187

(d) Offerynnau Ariannol - Gwerthoedd Teg

Mae asedau ariannol ac atebolrwydd ariannol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar gost wedi ei hamortteiddio. Mae'r Cod yn nodi bod rhaid i Werth Teg yr asedau a'r atebolrwydd hyn gael ei ddatgelu er mwyn eu cymharu. Diffinnir Gwerth Teg yn y Safon Adrodd Ariannol Rhyngwladol 13 (IFRS 13) fel y pris a fyddai'n cael ei dderbyn i werthu ased, neu a dalwyd i drosglwyddo atebolrwydd mewn trafodyn drefnus rhwng cyfranogwyr farchnad ar y dyddiad mesur. Gwerth Teg offeryn ariannol pan gaiff ei gydnabod yn wreiddiol yw pris y trafodyn yn gyffredinol. Roedd dyled heb ei thalu i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar 31 Mawrth 2018 a 31 Mawrth 2017 yn cynnwys benthyciadau oddi wrth y Bwrdd Benthyciadau Gwaith y Cyhoedd (PWLb) yn unig. Mae'r PWLB ac ein ymgynghorwyr trysorlys Airlingclose wedi darparu'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd â symiau Gwerth Teg o ran ei bortffolio dyledion ar 31 Mawrth 2017 a 31 Mawrth 2018. Roedd Benthyciadau Awdurdodau Lleol DU am fwyafswm o ddau fis ac mae eu Gwerth Teg wedi cael ei asesu i fod yr un peth a'r swm cario ar y Fantolen.

Yn achos buddsoddiadau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd, roedd y rhain i gyd yn adneuo'n dros gyfnod a bondiau gyda Banciau a Chymdeithasau Adeiladu. Roedd dyddiad aeddfedu'r buddsoddiadau hyn i gyd o fewn 12 mis i ddyddiad y Fantolen. Nid oedd unrhyw un o'r buddsoddiadau yn ddiffygiol (h.y. mewn perygl o ddiffygdalu). Felly fe aseswyd y gwerth teg fel yr un peth â'r gwerth ar y Fantolen.

	Gwerth ar y Fantolen 31 Mawrth 2018 £000		Gwerth ar y Fantolen 31 Mawrth 2017 £000	
	Gwerth Teg 31 Mawrth 2018 £000	Gwerth Teg 31 Mawrth 2017 £000	Gwerth Teg 31 Mawrth 2017 £000	Gwerth Teg 31 Mawrth 2017 £000
Asedau Ariannol	21,046	21,046	20,621	20,621
Atebolrwydd Ariannol	38,784	38,819	28,370	28,450

(e) Offerynnau Ariannol - Risgiau

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi mabwysiadu Cod Ymarfer ar Reoli'r Trysorlys CIPFA ac mae'n cydymffurfio â Chod Ariannol Cyllid Cyfalaf ar gyfer Awdurdodau Lleol.

Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2017-2018 Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Fel rhan o'r broses i fabwysiadu Cod Rheoli'r Trysorlys, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi cytuno ar Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar ddechrau pob blwyddyn ariannol. Mae'r Strategaeth yn gosod y paramedrau ar gyfer rheoli'r risg sy'n gysylltiedig â'r Offerynnau Ariannol. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd hefyd yn cynhyrchu Arferion Rheoli'r Trysorlys sy'n dynodi'r trefniadau ymarferol y dylid eu dilyn i reoli'r risgiau hyn.

Mae Strategaeth Rheoli'r Trysorlys hefyd yn cynnwys Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol er mwyn cydymffurfio â Chyfarwyddyd Buddsoddi Llywodraeth Cymru ar gyfer awdurdodau lleol. Mae'r cyfarwyddyd hwn yn pwysleisio y dylid rhoi blaenoriaeth i ddiogelwch a hylifedd yn hytrach na chynnyrch. Mae Strategaeth Rheoli'r Trysorlys y Comisiynydd Heddlu a Throsedd, ynghyd â'i Arferion Rheoli'r Trysorlys, wedi eu seilio ar gael y gyfradd adennill uchaf gyda'r lefelau gorau o ddiogelwch a hylifedd.

Y prif risgiau yw:

Risg Credyd: Y posibilrwydd y bydd un parti yn yr offeryn ariannol yn methu â diwallu ei ofynion cytundebol, gan greu colled i'r parti arall.

Risg Hylifedd: Y posibilrwydd na fydd parti yn gallu codi'r arian i gwrdd â'r ymrwymadau sy'n gysylltiedig ag offerynnau ariannol.

Risg y Farchnad: Y posibilrwydd y gall gwerth yr offeryn godi a gostwng oherwydd newidiadau yn y cyfraddau llog, prisiau'r farchnad ac yn y blaen.

Risg Credyd

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn rheoli risg drwy sicrhau bod buddsoddiadau'n cael eu gwneud gyda'r llywodraeth ganolog, awdurdodau lleol eraill neu fanciau a chymdeithasau adeiladu sydd â chyfraddau credyd digon uchel fel y'i nodir yn Strategaeth Rheoli'r Trysorlys. Mae terfynau'n cael eu gosod yn dibynnu ar raddfeydd credyd yr offeryn ariannol a'r sefydliad ariannol - ar isafswm y lefel trethiant derbyniol, y terfyn yw £2 miliwn. Ni chaniateir buddsoddi mwy na chyfanswm o £5 miliwn am gyfnod hirach na blwyddyn. Ar 31 Mawrth 2018 roedd rhestr y Comisiynydd Heddlu a Throsedd o wrth-bartiön ar gael i fuddsoddi ynddynt yn cynnwys banciau a oedd wedi'u graddio BBB+, yn ogystal â bod a dangosyddion ariannol cadarn eraill. Nid oes gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd unrhyw brofiad hanesyddol o ddiffyg ar ran gwrth barti.

Mae'r tabl isod yn crynhoi portffolio buddsoddiadau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddiwedd y flwyddyn ariannol a'r raddfa gredyd berthnasol.

	Isafswm Graddfa Credyd	Balans a Fuddsoddwyd ar 31 Mawrth 2018 £000
Banciau		
Santander UK	IA	4,000
HSBC	IA	10,000
Lloyds Bank	IA	3,675
Rheoli Dyledion y DU	IA	2,065
Arall		
Bond Corfforaethol	IA	1,236
Cyfanswm		20,976

Risg Hylifedd

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd hawl i ddefnyddio cyfleusterau benthyca Bwrdd Benthyciadau Gwaith y Cyhoedd ac Awdurdodau Lleol, Banciau Masnachol a Chymdeithasau Adeiladau eraill y DU. Nid oes risg ymddangosiadol fod y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn methu codi'r arian i gwrdd â'i ymrwmiadau. Mae'n rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd hefyd reoli'r risg o orfod adnewyddu cyfran helaeth o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

Dyma ddadansoddiad o aeddfedrwydd gwerth nominal dyledion y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar 31 Mawrth 2018:

Blynnyddoedd		31 Mawrth 2018 £000	%	Cyfradd Gyfartalog (%)
PWLB				
Benthyciadau Tymor Byr	Llai na blwyddyn	657	5.81	3.01
Arall				
Benthyciadau Tymor Byr	Llai na blwyddyn	10,000	88.38	0.84
Cyfanswm Benthyca Tymor Byr		10,657	94.19	0.92
PWLB				
Benthyciadau Tymor Hir	Dros 1 ac o dan 2	657	5.81	3.01
Cyfanswm Benthyciadau Tymor Hir		657	5.81	3.01
Cyfanswm Benthyciadau		11,314	100	1.14

Risg y Farchnad

(1) Risg Cyfradd Llog:

Gall y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fod yn agored i risgiau sy'n deillio o symudiadau yn y gyfradd llog. Mae Strategaeth Rheoli'r Trysorlys yn ceisio lliniaru'r risgiau hyn trwy osod terfyn uwch o 50% ar ddyled allanol sydd â graddfeydd llog newidiol. Ar 31 Mawrth 2017 a 31 Mawrth 2018 roedd 100% o'r portffolio dyled yn cael ei ddal mewn offerynnau graddfeydd penodol. Mae buddsoddiadau hefyd yn amodol ar amrywiadau yn y cyfraddau llog. Gan fod y buddsoddiadau am gyfnod byr, mae symudiadau yn y cyfraddau llog yn fwy amlwg. Mae'n rhaid meintoli'r risg hon yn erbyn cymryd camau i liniaru risg credyd.

(2) Risg Pris:

Nid yw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn buddsoddi mewn cyfranddaliadau ecwiti, felly nid yw'n agored i risg prisiau (h.y. y risg y bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dioddef colled oherwydd symudiad anffafriol ym mhri offerynnau ariannol).

(3) Risg Cyfnewid Tramor

Nid oes gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd asedau ariannol na dyled mewn arian tramor, felly nid oes perygl o golled yn deillio o symudiadau anffafriol mewn graddfeydd cyfnewid tramor.

(f) Cyfrif Addasiad Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyfrif Addasiad Offerynnau Ariannol yn ymddangos ar y Fantolen o ganlyniad i ofynion Cod 2009. Y balans yn y cyfrif ar ddiwedd y flwyddyn ariannol yw'r hyn y dylid fod wedi ei godi yn erbyn y cyfrif Incwm a Gwariant yn unol â'r arferion cyfrifo cywir o dan y Cod, ond sydd, oherwydd Darpariaethau Statudol, yn gorfod cael ei ddwyn ymlaen i'r blynnyddoedd i ddod.

Mae'r Cod yn nodi bod rhaid i bob premiwm a disgownt sy'n ddyledus yn sgil gorffen benthyciad ers 1 Ebrill 2006 gael ei godi yn erbyn y cyfrif Incwm a Gwariant yn llawn. Pan fydd trafodion yn bodloni'r diffiniad o addasiad, bydd pob premiwm neu ddisgownt yn cael eu hychwanegu at y gwerth a ddangosir ar y Fantolen ac yn cael eu hamorteiddio yn y cyfrif Incwm a Gwariant dros fywyd y benthyciad newydd. Ystyrir y peth yn addasiad pan nad yw termau'r ddyled newydd yn "wahanol iawn" i rai'r hen ddyled.

Yn achos premiymau neu ddisgowntiau sy'n gysylltiedig â benthyciadau sy'n gorffen ar ôl 31 Mawrth 2007, mae Darpariaethau Statudol yn bodoli sy'n gwyrddroi darpariaethau'r Cod. Mae'r taliadau yn cael eu gwrthdroi yn y Datganiad o Symudiadau yn y Cronfeydd a'r premiymau a'r disgowntiau yn cael eu hamorteiddio i'r Cyfrif Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr dros gyfnod o flynyddoedd. Pan fydd y premiymau a'r disgowntiau yn gysylltiedig â'r trafodion sy'n bodloni'r canllawiau ar gyfer addasu'r benthyciad, nid yw'r darpariaethau statudol sy'n ymwneud â'r Cyfrif Cyffredinol yn berthnasol.

Mae premiymau sydd wedi eu hamorteiddio dan ddarpariaethau statudol yn cael eu rhoi yn erbyn y Gronfa Gyffredinol dros naill ai'r bywyd sydd ar ôl ar y benthyciad gwreiddiol neu fywyd y benthyciad sydd yn ei le, p'un bynnag yw'r cyfnod hiraf. Mae disgowntiau yn cael eu credydu i'r Gronfa Gyffredinol dros 10 mlynedd neu fywyd y benthyciad gwreiddiol, p'un bynnag yw'r cyfnod byrraf. O dan y darpariaethau statudol, mae'n rhaid amorteiddio'r disgownt hwn i'r Cyfrif Cyffredinol dros 10 mlynedd. Ni chafodd yr un benthyciad ei dalu'n ôl yn 2016-2017.

Y trafodion sy'n cael eu hadlewyrchu yn y Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn 2017-2018 yw:

	2017-2018
	£000
Balans a ddygwyd ymlaen	-46
Disgownt a dderbyniwyd ar orffen y benthyciad	0
Amorteiddio i Incwm a Gwariant Disgownt 2008-2009	46
Balans ar ddiwedd y flwyddyn	0

36. Cynlluniau Partneriaeth

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gysylltiedig â gwaith partneriaeth gyda DangerPoint Ltd ac Ymddiriedolaeth Heddlu Gogledd Cymru a'r Gymuned (PACT). Mae manylion cyfrifon PACT a DangerPoint Ltd ar gael os oes eu hangen

37. Cronfeydd

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gweinyddu'r cronfeydd canlynol ar gyfer y pwrpas a nodir:-

	31.3.18	31.3.17
	£000	£000
Cronfa Deddf Eiddo'r Heddlu (Enillion eiddo a atafaelwyd i'w rhannu ymysg elusennau)	15	0
Cronfa Camddefnyddio Cyffuriau (Arian a atafaelwyd o droseddau cyffuriau a ddefnyddir i ariannu'r gwariant ar drechu troseddau cyffuriau)	108	100
	123	100

38. Gweithrediadau / cydweithio a reolir ar y cyd

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn barti i nifer o gydweithrediadau (rhanbarthol a chenedlaethol). Ym mhob achos mae'r cyfrifon Grŵp yn adlewyrchu eu siâr o incwm, gwariant a llif arian parod yn deillio o strwythur y trefniadau. Gan mai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd dderbyniodd yr holl incwm a nawdd, bydd unrhyw incwm a geir o strwythur y trefniadau'n cael ei gredydu yn Natganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gan fod Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr y Prif Gwnstabl yn cynnwys gwariant yn deillio o'r trefniadau cydweithio hyn, bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn credydu'r Prif Gwnstabl gyda swm cyfwerth drwy drefniadau ariannu rhwng grwpiau.

Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2017-2018 Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Mae arweiniad CIPFA ar gyfrifyddu ar gyfer trefniadau cydweithio wedi'i ystyried wrth bennu natur y berthynas a, gan fod cyd reolaeth o'r rhan fwyaf o drefniadau drwy fwrdd rheoli strategol, ystyrir fod y rhan fwyaf wedi'u dosbarthu'n gywir fel gweithrediadau ar y cyd. Mae rhai trefniadau o natur gydweithredol ond maent yn cael eu dosbarthu fel taliadau trydydd parti. Mae eraill yn ymwneud â swyddogion o heddluoedd unigol yn cyflawni dyletswyddau ar sail ranbarthol ond yn cael eu hariannu gan heddlu arweiniol o grantiau a gafwyd gan y Swyddfa Gartref, asiantaethau eraill neu'n talu amdanynt eu hunain drwy ffioedd.

Mae'r canlynol yn rhannu'r trefniadau yn:

Cydweithio – Cydweithrediadau
 Cydweithio – Taliadau trydydd parti
 Cydweithio – Grant/hunan ariannu

Cydweithio - Cydweithrediadau

Sefydlwyd Titan ym mis Ebrill 2009 gan ddod a'r chwe heddlu ranbarthol at ei gilydd er mwyn taclo troseddau difrifol a threfnedig yng Ngogledd Cymru a Gogledd Orllewin Lloegr. Mae'n cwmpasu gwaith nifer o dimau a Heddlu Glannau Mersi yw'r heddlu arweiniol. Mae'r cyfrifon yn adlewyrchu ein siâr ni o incwm a gwariant yr amrywiol drefniadau fel a ganlyn:

2016-2017		2017-2018		
		Gwariant £000	Incwm £000	Gwariant Net £000
222	Uned Troseddau Rhanbarthol	220	0	220
45	Cudd-wybodaeth carcharorion	70	-28	42
9	Uned Cudd-wybodaeth Ranbarthol	30	-21	9
164	Uned Gwylidwriaeth Dechnegol	182	-14	168
96	Gwasanaeth Pobl a Ddiogelir	94	0	94
162	Uned Gyfrinachol	178	-17	161
0	Tîm Adfer Asedau Rhanbarthol	57	-57	0
6	Swyddog Diogelwch Gweithredol	13	-7	6
0	Troseddau Seibr	28	-28	0
0	GAIN	4	-4	0
107	Gwasanaethau Fforensig Cudd	166	-60	106
44	Grantiau TITAN eraill	88	-39	49
855	Cyfanswm	1,130	-275	855

Mae Comisiynydd Heddlu a Throsedd Glannau Mersi yn darparu eiddo ar gyfer yr Uned Troseddau Rhanbarthol, yr Uned Cudd-wybodaeth Ranbarthol a'r Tîm Adfer Asedau Rhanbarthol. Cafodd yr ased hwn ei ariannu'n gyfan gwbl drwy grant cyfalaf a gafwyd gan Y Swyddfa Gartref ac mae wedi'i gynnwys ar fantolen Comisiynydd Heddlu a Throsedd Glannau Mersi. Pe bai'r trefniadau ranbarthol yn cael eu terfynu ar unrhyw adeg yna fe allai'r Swyddfa Gartref adennill y grant a gafwyd i ariannu'r adeilad. Pe na bai'r opsiwn hwn yn cael ei weithredu, yna byddai elw'r gwerthiant yn cael ei rannu rhwng yr heddluoedd sy'n cymryd rhan (Heddlu Swydd Gaer, Heddlu Manceinion, Heddlu Glannau Mersi, Heddlu Swydd Gaerhirfryn, Heddlu Cymbria a Heddlu Gogledd Cymru).

Mae gan yr isod Heddlu Swydd Caer fel heddlu arweiniol:

2016-2017 Gwariant Net £000		2017-2018		
		Gwariant £000	Incwm £000	Gwariant Net £000
68	Uned Chwilio Tanddwr ar y Cyd	100	-30	70
21	Drylliau Tanio Rhanbarthol	28	-7	21
2,872	Cynghrair Plismona Arfog	3,032	-122	2,910
624	Cynghrair Cŵn	655	0	655
-	Rhaglen Galluoedd Arbenigol Rhanbarthol	17	-17	0
14	ANPR	16	-2	14
3,599	Cyfanswm	3,848	-178	3,670

Estyniad o'r Gynghrair Plismona Arfog yw Cytundeb Hyfforddi MET Cynghrair Plismona Arfog a ddechreuodd yn 2017-2018, nid oes ffigyrau cynharol ar gyfer 2016-2017.

Mae'r gweithrediadau yn gydweithriad gyda heddlu eraill yng Nghymru. Mae'r rhan o'r gwariant a'r incwm wedi ei adlewyrchu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr wedi ei leoli gan ganran poblogaeth ar draws Cymru.

CYFRAN CYDWEITHREDIADAU 2017-2018		Uned Cudd- wybodaeth Gwrthderfysgaeth	Ymgynghorwyr Gwrthderfysgaeth Arbenigol
Gwariant Gros	% Poblogaeth	£000	£000
Dyfed-Powys	16.57%	1,113	75
Gwent	18.76%	1,260	85
Gogledd Cymru	22.35%	1,501	102
De Cymru	42.31%	2,842	193
Cyfanswm:	100.00%	6,716	455
Cyfanswm Incwm a Grantiau	% Poblogaeth	£000	£000
Dyfed-Powys	16.57%	-1,113	-75
Gwent	18.76%	-1,260	-85
Gogledd Cymru	22.35%	-1,501	-102
De Cymru	42.31%	-2,842	-193
Cyfanswm:	100.00%	-6,716	-455

CYFRAN CYDWEITHREDIADAU 2016-2017		Uned Cudd- wybodaeth Gwrthderfysgaeth	Ymgynghorwyr Gwrthderfysgaeth Arbenigol
Gwariant Gros	% Poblogaeth	£000	£000
Dyfed-Powys	16.65%	1,081	81
Gwent	18.77%	1,219	91
Gogledd Cymru	22.41%	1,455	109
De Cymru	42.17%	2,737	205
Cyfanswm:	100.00%	6,492	486
Cyfanswm Incwm a Grantiau	% Poblogaeth	£000	£000
Dyfed-Powys	16.65%	-1,081	-81
Gwent	18.77%	-1,219	-91
Gogledd Cymru	22.41%	-1,455	-109
De Cymru	42.17%	-2,737	-205
Cyfanswm:	100.00%	-6,492	-486

Yn 2017-2018 sefydlwyd Tim Cydweithredu Cymru gyfan ar sail tymor byr i gydlynu gweithgareddau sy'n bodoli yn barod a nodi cyfleoedd newydd ar gyfer cydweithredu ar draws pedwar Heddlu yng Nghymru. Mae'r tim yn cael ei arwain gan Ddirprwy Brif Gwnstabl ac mae wedi ei ariannu yn seiliedig ar gyfraniadau a gytunwyd arnynt oddi wrth bob Heddlu yng Nghymru. Cyfanswm y gost ar gyfer y tim yn 2017-2018 oedd £243mil (2016-2017 – dim) a chyfraniad Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd i'r cost yn £58.5mil yn 2017-2018 (2016-2017 – dim).

Mae dyledwyr a chredydwyr perthnasol i'r trefniadau uchod wedi aros ym mantoleni'r heddluoedd arweiniol drwy gyd gytundeb ar sail materoldeb.

Cydweithio – Taliadau Trydydd Parti

Yr unig drefniant arwyddocaol o'r fath yw'r taliad a wnaed tuag at y Gwasanaeth Awyr Cenedlaethol (NPAS) o £0.585 miliwn yn 2017-2018 (£1.038 miliwn yn 2016-2017).

Cydweithio – Grant/Hunan ariannu

Mewn nifer fechan o drefniadau cydweithio darparodd Heddlu Gogledd Cymru swyddogion ar secondiad i gefnogi'r trefniadau a chafodd ei ad-dalu'n llawn gan heddluoedd neu asiantaethau eraill a dderbyniodd grant nawdd gan Y Swyddfa Gartref neu Lywodraeth Cymru ar gyfer gwariant.

Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu

Ers 2006-2007 mae pensiynau Swyddogion Heddlu yn cael eu talu allan o gyfrif gwahanol i'r prif gyfrif referniw. Mae cyfraniadau'r cyflogwr a'r gweithwyr ac unrhyw incwm arall yn cael eu talu i mewn i'r Cyfrif Cronfa Bensiwn ac mae'r holl wariant yn cael ei dalu allan o'r cyfrif. Mae Cynllun Pensiwn yr Heddlu yn gynllun heb ei ariannu ac felly heb asedau wedi eu buddsoddi. Yn ôl y ddeddfwriaeth mae'n ofynnol i bob heddlu weithredu Cronfa Bensiwn ac y mae'r swm sydd yn cael ei dalu i mewn ac allan o'r Gronfa Bensiwn wedi ei bennu gan reoliad. Mae Rheoliadau Cronfa Bensiwn yr Heddlu 2007 yn nodi bod rhaid i unrhyw ddiffyg ar y cyfrif ar ddiwedd y flwyddyn gael ei drosglwyddo i brif gyfrifon y Comisiynydd Heddlu a Throsedd er mwyn i'r cyfrif fod yn ddim ar ddiwedd y flwyddyn. Caiff cyfrif y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ei ad-dalu am y swm yma gan y Swyddfa Gartref. Yn debyg mae'n rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ad-dalu unrhyw ddeiliant dros ben o'r gwariant i'r Swyddfa Gartref. Mae lefel cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau tâl pensiynadwy a osodwyd yn genedlaethol gan y Swyddfa Gartref a chânt eu hadolygu bob tair blynedd gan Adran Actwari'r Llywodraeth. Mae manylion yr ymrwymadau pensiwn hirdymor i'w gweld yn nodyn 33 Buddion Ymddeol.

Mae'r Cyfrif Pensiwn yma wedi ei gynllunio i dalu pensiynau fel y maent yn dod yn daladwy ac nid yw'n cymryd i ystyriaeth atebolrwydd am daliadau ar ôl diwedd y cyfnod riportio. Mae'r trosglwyddiadau o fewn y cyfrif yn cael eu trin yn unol â Pholisïau Cyfrifyddu'r Prif Gwnstabl fel y dangosir ar dudalennau 10 i 24. Caiff y Gronfa Bensiynau ei gweinyddu drwy gytundeb contract trydydd parti.

2016-2017 £000	Cyfrif y Gronfa	2017-2018 £000
	Cyfraniadau derbyniadwy	
	Gan y Cyflogwr:-	
12,457	- Arferol	12,547
0	- Ymddeoliadau cynnar	0
899	- Cyfraniad Cyfalaf tuag at Ymddeoliadau ar sail Salwch	467
7,046	Cyfraniadau Aelodau	7,048
192	Trosglwyddiadau i mewn	437
20,594	Cyfanswm incwm	20,499
	Buddion Taladwy	
32,277	Pensiynau	33,716
11,052	Buddion ymddeol cymudol a lwmp swm	9,704
20	Taliadau Lwmp Swm ar adeg marwolaeth	0
	Taliadau i ac ar ran rhai sy'n gadael y cynllun	
0	Trosglwyddiadau allan o'r cynllun i gynlluniau eraill	0
8	Ad-dalu cyfraniadau	37
43,357	Cyfanswm Taliadau	43,457
22,763	Swm net yn daladwy am y flwyddyn cyn trosglwyddiad o Gronfa'r Heddlu	22,958
-22,763	Cyfraniad ychwanegol gan Gronfa'r Heddlu (trwy grant) ¹	-22,958
0	Swm net yn daladwy/derbyniadwy ar ddiwedd y flwyddyn	0
	Datganiad Asedau Net:	
120	Cyfraniadau yn ddyledus gan y cyflogwr	60
37	Buddion heb eu talu	21
-157	Asedau neu rwymedigaethau cyfredol eraill (heblaw am rwymedigaethau i dalu pensiynau a buddion eraill yn y dyfodol)	-81
0	Cyfanswm y Rhwymedigaethau	0

1. Mae cyfraniad ychwanegol Y Swyddfa gartref yn seiliedig ar 21.3% o gyfraniad y cyflogwr yn unol â phrisiad yr actwari. Mae'r cyfrifon uchod yn seiliedig ar gyfraniad y cyflogwr o 24.2% yn unol â'r rheoliadau pensiwn.

Rhestr Geirfa

Polisiau Cyfrifyddu

Dyma'r rheolau a'r codau ymarfer yr ydym yn eu defnyddio wrth baratoi'r cyfrifon.

Croniad

Swm sy'n cael ei gynnwys yn y cyfrifon terfynol ar gyfer incwm a gwariant sy'n berthnasol i'r cyfnod cyfrifo ond sydd heb ei dalu/heb ei dderbyn ar ddyddiad y fantolen.

Cyllideb

Datganiad o gynlluniau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd mewn termau ariannol. Bydd y gyllideb yn cael ei pharatoi a'i chymeradwyo gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd cyn dechrau pob blwyddyn ariannol ac fe'i defnyddir i fonitro'r gwir wariant yn ystod y flwyddyn.

Gwariant Cyfalaf

Gwariant ar asedau newydd neu ar wella asedau sydd eisoes yn bodoli er mwyn ymestyn eu bywydau defnyddiol neu fwyhau eu gwerth ar y farchnad.

Derbyniadau Cyfalaf

Enillion o £10,000 neu fwy a geir o werthu asedau sefydlog. Gellir eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i dalu dyledion. Ni ellir eu defnyddio ar gyfer ariannu gwariant refeniw o ddydd i ddydd.

Rhwymedigaethau/Asedau Digwyddiadol

Mae'r rhain yn deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol sy'n ddibynnol ar ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol a'u hamseriad cyn y gellir eu cynnwys yn y cyfrifon.

Credydwyr

Symiau sy'n daladwy gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar 31 Mawrth am nwyddau a dderbyniwyd neu wasanaethau a roddwyd ond sydd heb dalu.

Dyledwyr

Symiau sy'n ddyledus i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd sydd i'w casglu neu sydd heb eu talu ar 31 Mawrth.

Dibrisiant

Dyma'r golled yng ngwerth yr ased oherwydd oed, traul, dirywiad a diffyg defnydd.

Ariannu'r Cyfalaf yn Uniongyrchol o'r Refeniw

Cyfraniadau o'r refeniw i ariannu gwariant cyfalaf a thrwy hynny lleihau'r angen i fenthylg arian.

Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd

Dyma'r symiau a gedwir wrth gefn ar gyfer pwrpas penodol i dalu am ymrwymadau yn y dyfodol.

Gwerth Teg

Y swm y gallai'r ased gael ei gyfnwid amdano, neu gallai rhwymedigaeth gael ei setlo, rhwng cyfranogwyr y farchnad ar ddyddiad penodol.

Offerynnau Ariannol

Unrhyw gontract sy'n creu ased ariannol i un endid ac ymrwymadau ariannol, neu offeryn ecwiti i endid arall.

Safon Cyfrifyddu Ryngwladol (IAS)

Y Safonau ar gyfer paratoi a chyflwyno datganiadau ariannol a grëwyd gan y Pwyllgor Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol.

Safon Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS)

Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol, fel y'i cytunwyd gan broffesiwn cyfrifo'r DU a'r Bwrdd Safonau Cyfrifo. Mae'r rhain yn cynnwys Datganiadau o Arferion Cyfrifo'r Safonau (SSAPs).

Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2017-2018 Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Lleihad

Gostyngiad yng ngwerth ased sefydlog sy'n is na'r hyn a nodwyd ar y pryd ar y fantolen (gweler y polisiau cyfrifyddu).

Adnoddau Hylifol

Buddsoddiadau ased cyfredol sydd ar gael i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd heb amharu ar ei fusnes ac y gellir naill ai eu trosi'n rhwydd i symiau penodol o arian parod neu sy'n agos at y swm cario, neu sy'n masnachu mewn marchnad weithredol.

Darpariaeth Isafswm Refeniw

Y swm gochelgar a ddarparwyd wedi ei osod yn erbyn benthyciadau dan y fframwaith ariannol.

Dyled Net

Benthyciadau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd llai arian ac adnoddau hylifol.

Asedau Anghyfredol

Asedau diriaethol sydd o fudd i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'i wasanaethau dros gyfnod o flwyddyn neu fwy.

Trethi Annomestig (NDR)

Dyma'r tâl a godir ar ddeiliaid adeiladau busnes i ariannu cyfran o wariant refeniw lleol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Heddlu. Mae'r swm yn cael ei osod gan y Llywodraeth ganolog trwy ddefnyddio'r lluosydd sy'n berthnasol i'r gwerthoedd trethiannol. Mae'r lluosydd yn gyson trwy Gymru a rhennir y cyfanswm a gesglir gan y Llywodraeth ganolog.

Asedau Anweithredol

Asedau sefydlog sydd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ond sydd ddim yn cael eu meddiannu'n uniongyrchol, eu defnyddio na'u treulio wrth i wasanaethau gael eu darparu.

Asedau Gweithredol

Asedau sefydlog sy'n cael eu dal, eu meddiannu, eu defnyddio neu eu treulio gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd wrth i'r gwasanaethau hynny y mae ganddo gyfrifoldeb statudol neu ddewisol amdanynt gael eu darparu.

Alldro

Y gwir incwm a gwariant yn ystod y flwyddyn ariannol yn hytrach na beth oedd wedi'i gynnwys yn y gyllideb.

Menter Cyllid Preifat (MCP)

Contract rhwng y sector preifat a'r sector cyhoeddus i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus ar y cyd.

Praesept

Arian a godir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd drwy dreth y cyngor i dalu am wasanaethau.

Darpariaeth

Arian o roddir o'r neilltu ar gyfer ymrwymadau yn y dyfodol pan ni wyddys yn sicr beth fydd y symiau na'r dyddiadau y byddant yn ddyledus.

Bwrdd Benthyciadau Gwaith y Cyhoedd (PWLB)

Asiantaeth y Llywodraeth sy'n cynnig benthyciadau hirdymor i awdurdodau lleol ar gyfraddau llog sydd ond fymryn yn uwch na'r cyfraddau y gall y Llywodraeth fenthycyca arnynt.

Taliadau

Yr holl symiau a delir i unigolyn neu mae'n eu cael, ac mae'n cynnwys symiau treuliau (cyn belled â'u bod yn ôl gofynion treth incwm y DU) ac amcangyfrif o werth arian unrhyw fuddion eraill a dderbynnir gan weithiwr sydd ddim yn arian parod.

Cronfeydd Wrth Gefn

Arian a roddwyd o'r neilltu i dalu am wariant cyffredinol yn y dyfodol. Gall y rhain fod yn gronfeydd defnyddiadwy ac yn gronfeydd anefnyddiadwy (cronfeydd sy'n cael eu cadw'n unol â thriniaethau cyfrifyddu).

Ailbriso

Sicrhau bod asedau'n cael eu dangos yn gywir yn y cyfrifon a hynny ar werth teg.

Gwariant Refeniw

Gwariant ar eitemau dyddiol megis cyflogau, costau adeiladau, trafnidiaeth a chyflenwadau a gwasanaethau.

Grant Cynnal Refeniw

Grant a delir gan y llywodraeth ganolog i gynnal gwariant refeniw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Llithriant

Gwariant cyfalaf gohiriedig na gafodd ei gwblhau o fewn yr amserlen wreiddiol.

Benthyciadau â Chymorth

Cymeradwyaeth a roddir gan y Llywodraeth sy'n galluogi'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd i fenthyc arian hyd at swm penodol er mwyn ariannu gwariant cyfalaf.

Benthyciadau Digymorth

Benthyciadau wedi'u trefnu dan y cod ariannol sy'n cael eu hariannu o adnoddau cyffredinol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ei hun.

Derbyniadau Cyfalaf y Gellir eu Defnyddio

Incwm a geir o werthu asedau sydd ar gael i ariannu gwariant cyfalaf.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2017-2018**1.0 CEFNDIR A CHYFLWYNIAD**

- 1.1 Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl drefniadau llywodraethu ar y cyd. Am y rheswm hwnnw felly mae llawer o'r rheolaethau'n gyffredin i'r ddwy gorfforaeth undyn. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl Bwrdd Cydlywodraethu i sicrhau eu bod yn cyflenwi eu cyfrifoldeb llywodraethu corfforaethol. Mae'r Bwrdd yn cael ei gadeirio gan y Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl. Mae'r Bwrdd yn coledu a dogfennu tystiolaeth i gynhyrchu y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.
- 1.2 Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl Gynllun Caniatâd, sydd wedi bod yn ei le ers 1 Ebrill 2014. Nod y Cynllun hwn yw sicrhau bod trefniadau cywir wedi'u sefydlu ar gyfer rheolaeth gweithgareddau ar ran y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl. Mae ar y Comisiynydd ddyletswydd statudol a mandad etholiadol i sicrhau gwasanaeth heddlu effeithiol ac effeithlon ac i ddal Heddlu Gogledd Cymru yn atebol ar ran y cyhoedd. Y Comisiynydd sy'n gyfrifol am blismona yn ei gyfanrwydd. Y Prif Gwnstabl sy'n gyfrifol am gyfarwyddyd a rheolaeth amhleidiol pob swyddog heddlu a staff o fewn yr heddlu mae'n ei arwain ac mae'n gyfrifol am gynnal Heddwch y Frenhines. Mae'r Prif Gwnstabl yn dal swydd dan y Goron, ond fe'i penodir gan y Comisiynydd. Bu'r cynllun hwn yn weithredol trwy gydol y flwyddyn ariannol ac fe'i cytunwyd gan bob un o'r Uwch Swyddogion a enwir o fewn y Cynllun a'r Prif Gwnstabl a Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru.
- 1.3 Mae'n ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl fod â Phrif Swyddogion Cyllid i ymgymryd â dyletswyddau adran 151 statudol. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl wedi sefydlu Cydbwyllgor Archwilio. Pwrpas y Pwyllgor yw darparu cyngor annibynnol a gwneud argymhellion i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl parthed digonoldeb y fframwaith rheoli risg, yr amgylchedd rheolaeth fewnol ac adroddiadau ariannol.
- 1.4 Mae gan bob ardal heddlu Banel Heddlu a Throsedd i gynnal gwiriad a throsolwg dros berfformiad y Comisiynydd. Bydd gofyn i'r Comisiynydd hefyd ymgynghori gyda'r Panel ynglŷn â'i gyllideb plismona, yn ogystal â lefel treth y cyngor a phenodiad Prif Gwnstabl. Roedd y panel yn cynnwys deg cyngorydd lleol a dau aelod annibynnol a gyfetholwyd, fodd bynnag ym mis Medi 2016, penododd y Panel drydydd aelod annibynnol cyfetholedig yn dilyn ymgyrch recriwtio. Cafwyd caniatâd am y cynnydd gan yr Ysgrifennydd Cartref. Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yw'r Awdurdod Cartref ar gyfer Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ac mae'n darparu'r gwasanaethau cefnogi gofynnol er mwyn gweithredu a chyflawni dyletswyddau'r Panel Heddlu a Throsedd.
- 1.5 Mae llywodraethu yn ymwneud â sut mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn sicrhau eu bod yn gwneud y pethau iawn, yn y ffordd iawn, i'r bobl iawn, mewn modd amserol, cynhwysfawr, agored ac atebol. Mae'n cynnwys y systemau, y prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd sy'n rheoli'r sefydliad a hefyd y gweithgareddau hynny y bydd y sefydliad yn ymgymryd â nhw er mwyn ymgysylltu â, a chael ei ddal yn atebol gan, y gymuned y mae'n ei gwasanaethu. Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (DLIB) hwn ar ran y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn disgrifio sut y gall y sefydliad ddangos ei fod wedi cyflawni ei ddwy ddyletswydd statudol gyffredinol yn ystod 2016-2017:
- i sicrhau gwasanaeth heddlu effeithiol ac effeithlon
  - i fod yn atebol am y modd y maen nhw a'r rhai hynny sydd dan eu cyfarwyddyd a'u rheolaeth yn arfer eu swyddogaethau.

2.0 Pwrpas a chwmpas y cyfrifoldeb dros y Fframwaith Llywodraethu

- 2.1 Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn gyfrifol am sicrhau bod eu busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, y cedwir cyfrif cywir ohono ac y caiff ei ddefnyddio'n effeithiol, yn effeithlon ac yn ddarbodus. Mae arnynt ddyletswydd hefyd i wneud trefniadau i sicrhau gwelliannau parhaus yn y modd y caiff eu swyddogaethau eu harfer.
- 2.2 Wrth gyflawni eu cyfrifoldebau cyffredinol, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl hefyd yn gyfrifol am sefydlu trefniadau priodol ar gyfer llywodraethu eu busnes ac i'w cynorthwyo i arfer eu swyddogaethau, sy'n cynnwys sicrhau bod system reoli fewnol gadarn yn cael ei chynnal trwy gydol y flwyddyn a bod trefniadau yn eu lle i reoli risg. Mae'r trefniadau ar gyfer rheolaeth ariannol yn cydymffurfio â gofynion llywodraethu CIPFA fel y'i hamlinellir yn ei gyhoeddiad "Statement on the Role of the Chief Financial Officer of the Police and Crime Commissioner and Chief Finance Officer of the Chief Constable" a chyhoeddiad y Swyddfa Gartref "Financial Management Code of Practice for the Police Service of England and Wales 2013".
- 2.3 Mae'r datganiad hwn yn egluro sut mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl wedi cydymffurfio â'r Cod Llywodraethu Corfforaethol, sy'n gyson ag egwyddorion y Fframwaith CIPFA/SOLACE: Delivering Good Governance in Local Government a ddiweddarwyd yn 2016 ac sydd hefyd yn diwallu gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 fel y'i newidiwyd, mewn perthynas â datganiad o reolaeth fewnol â chyhoeddiad y datganiad llywodraethu blynyddol.
- 2.4 Mae'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys y systemau a phrosesau, diwylliant a gwerthoedd y mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn cael eu cyfarwyddo a reoli ac mae'r gweithredoedd y mae'n atebol iddo yn ymgysylltu â ac yn arwain cymunedau. Mae'r fframwaith yn galluogi'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl i fonitro cyrhaeddiad yr amcanion strategol ac i ystyried a yw'r amcanion wedi arwain at ddarparu gwasanaethau priodol, cost effeithiol ac wedi cyflawni gwerth am arian.
- 2.5 Mae'r system reoli mewnol yn rhan allweddol o'r fframwaith sydd wedi ei gynllunio i reoli risg at lefel resymol a rhagweledol. Ni all atal yn gyfan gwbl y risg o fethu â chyflawni polisiau, nodau ac amcanion; ni all ond darparu sicrwydd rhesymol, nid diamod, o effeithiolrwydd. Mae'r system o reolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sydd wedi'i dylunio i adnabod a blaenoriaethu'r risgiau o safbwynt cyflawniad nodau ac amcanion y sefydliad ac i werthuso pa mor debygol yw hi y bydd y risgiau hynny'n troi'n realiti a beth fyddai eu heffeithiau, a'u rheoli'n effeithiol, yn effeithlon ac yn economaidd.
- 2.6 Roedd y fframwaith llywodraethu yn ei le drwy gydol y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2018 a hyd at gymeradwyaeth y Datganiad o Gyfrifon.

3. Egwyddorion llywodraethu da

Mae'r Fframwaith CIPFA/SOLACE: *Delivering Good Governance in Local Government* yn gosod saith egwyddor o lywodraethu da sy'n gweithredu fel sylfaen i drefniadau llywodraethu effeithiol er mwyn sicrhau bod y deilliannau a fwriadwyd ar gyfer rhanddeiliaid yn cael eu diffinio a'u cyflawni.

Nodir trefniadau sy'n benodol ar gyfer y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn y saith pwynt isod:

3.1 **Moeseg a Gonestrwydd**

Mae prosesau corfforaethol mewn lle i gefnogi egwyddorion craidd moeseg a gonestrwydd megis protocol Plismona 2011 sy'n gofyn i bawb gydymffurfio â'r saith egwyddor o fywyd cyhoeddus (egwyddorion Nolan). Yn ogystal, mae Cod Ymarfer Rheolaeth Ariannol y Swyddfa Gartref yn gofyn i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl sicrhau bod llywodraethu da wedi'i fewnosod o fewn y sefydliadau ac mae Cod Moeseg y Coleg Plismona yn gosod y safonau ymddygiad a ddisgwyllir ar gyfer pawb sy'n gweithio ym maes plismona.

Cod ymddygiad y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a Chod Moeseg y Prif Gwnstabl sydd mewn lle sy'n gosod sylfaen i'r safonau disgwylidig o ran ymddygiad. Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl bolisiau a gweithdrefnau a rheoliadau mewn lle sy'n cydymffurfio â'r gyfraith ac yn cyd-fynd â'r safona moeseg briodol a'r safonau ymddygiad proffesiynol. Mae ystyriaethau moesegol yn rhan o unrhyw benderfyniadau busnes a wneir ac fe'u gosodir o fewn polisïau gweithredol o fewn y ddau sefydliad.

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl bolisi Gwrth-dwyll a Llygredigaeth a threfniadau chwythu'r chwiban mewn lle sy'n rheoli risg twyll a llygredigaeth yn effeithiol. Mae prosesau ar gyfer datgan diddordeb a chofrestr derbyn rhoddion a lletygarwch yn cael eu cadw a'u diweddarau yn ôl y galw. Mae'r Cydbwyllgor Archwilio a'r Panel Heddlu a Throsedd wedi cwblhau'r holl swyddogaethau'n llawn fel y nodir yn y cyhoeddiad CIPFA perthnasol ar gyfer Pwyllgorau Archwilio. Mae Cylch Gorchwyl y Cydbwyllgor Archwilio i'w weld ar wefan Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd.

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd weithdrefnau mewn lle ar gyfer derbyn adborth am blismona yng Ngogledd Cymru, a phenderfyniadau a wneir gan neu ar ran y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'i swyddogion. Mae ganddo hefyd weithdrefnau mewn lle ar gyfer trin cwynion am y Prif Gwnstabl. Yn ogystal, mae'r Panel Heddlu a Throsedd yn cyflawni eu dyletswyddau o ran cwynion a wneir am y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fel yr amlinellir yn Neddff Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol.

3.2 **Didwylledd ac Ymgysylltiad Rhanddeiliaid**

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn hyrwyddo diwylliant agored a thryloyw ar draws y sefydliad i sicrhau bod gwasanaethau'n bodloni gofynion pobl. Mae holl bapurau a chofnodion cyfarfodydd cyhoeddus yn cael eu cyhoeddi ar y wefan ynghyd ag unrhyw benderfyniadau a wneir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn atebol i drigolion Gogledd Cymru i ddarparu gwasanaeth heddlu sy'n effeithlon ac yn effeithiol i drigolion Gogledd Cymru. Mae'r Prif Gwnstabl yn atebol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd i sicrhau bod gwasanaeth heddlu effeithiol yn cael ei ddarparu i drigolion Gogledd Cymru.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a'r Prif Gwnstabl yn cyhoeddi gwybodaeth ynglŷn â gwaith a chyflawniadau'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn rheolaidd ynghyd â bodlonrwydd defnyddwyr, gan gynnwys cyhoeddi Cynllun Heddlu a Throsedd ac Adroddiad Blynyddol.

Mae strategaeth ymgynghori ac ymgysylltu mewn lle i sicrhau bod ein gwasanaethau'n ymatebol i faterion sy'n cael eu codi. Rydym yn cynnal arolygon yn rheolaidd i fwydo gwybodaeth i ddarpariaeth ein gwasanaeth ac i gynorthwyo i ddatblygu ein blaenoriaethau a'n hamcanion. Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl brosesau ymgynghori mewnol ac allanol mewn lle a ddefnyddir i fwydo gwybodaeth ac i wella gwasanaethau.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn gweithio mewn partneriaeth ac mewn cydweithrediad â sefydliadau eraill er mwyn cyflawni amcanion cytûn. Maent yn sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu'n effeithiol ac yn bodloni gofynion y sefydliadau. Mae partneriaethau a threfniadau cydweithio sydd mewn lle yn cael eu monitro a'u hadolygu i sicrhau bod perfformiad yn cael ei gyflawni a bod amcanion yn cael eu bodloni.

Mae gennym swyddogaeth craffu, wedi'i gefnogi gan dystiolaeth a dadansoddiad data, i herio'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau mewn modd adeiladol, gan gynnwys y rhai hynny sy'n gweithio mewn partneriaeth â'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Mae pob penderfyniad allweddol a gymerir yn cynnwys asesiad effaith ariannol, effaith cyfreithiol, effaith cydraddoldeb ac asesiad risg.

Rôl Prif Weithredwr i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw rôl y Swyddog Monitro ac mae trefniadau i gofnodi unrhyw gyngor proffesiynol angenrheidiol ar gyfer meysydd arbenigol.

Yn ogystal, mae Prif Swyddogion Ariannol ar ran y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl wedi cydymffurfio â datganiad CIPFA, sef 'the Role of the Chief Financial Officer of the Police and Crime Commissioner and of the Chief Constable'.

3.3 Diffinio Deilliannau

Bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a Prif Gwnstabl, fel rhan o'r broses cynllunio strategol, yn datblygu strategaethau a chynlluniau sy'n canolbwyntio ar ddeilliannau, sy'n gynaliadwy ac yn ystyried lefel yr adnoddau angenrheidiol i'w darparu mewn modd priodol.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gosod amcanion yr heddlu a throsedd ac mae'r rhain yn cael eu cynnwys yn y Cynllun Heddlu a Throsedd sy'n cael ei ddiweddarau a'i gyhoeddi'n flynyddol. Mae ein Cynllun Heddlu a Throsedd wedi cael ei gyfathrebu i'r cyhoedd trwy'r wefan a thrwy nifer o weithgareddau ymgysylltu. Mae crynodeb fer wedi'i gynnwys yn y daflen treth cyngor a anfonwyd i bob cartref, naill ai ar ffurf electroneg neu drwy'r post.

Datblygwyd amcanion, blaenoriaethau ac opsiynau ariannol yr heddlu a throsedd o weledigaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a dadansoddiad ar y cyd o'r canlynol:

- Asesiad o'r drosedd a'r lefel gwasanaeth sy'n ofynnol
- Ymgynghoriad gyda phobl leol
- Ymgynghoriad gyda phartneriaid
- Ymgynghoriad rhwng y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl
- Canfyddiadau archwiliad allanol ac adolygiadau gan Swyddfa Archwilio Cymru a HMIC
- Asesiad risg

Caiff amcanion heddlu a throsedd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd eu cyfeirio a'u darparu gan y Prif Gwnstabl, ac yn ei dro, gan y Bwrdd Cynllunio Strategol yn ystod y flwyddyn. Caiff ein perfformiad ei fonitro a'i riportio o fewn yr Adroddiad Blynyddol, y Datganiad o Gyfrifon a'r cynllun Ariannol Tymor Canolig.

Y Bwrdd Gweithredol Strategol yw'r fforwm ar gyfer craffu ar y Prif Gwnstabl gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae swyddogaethau ychwanegol y Bwrdd yn cynnwys:

- gwneud penderfyniadau fel bo'r angen gan y Cynllun Llywodraethu, i'w cymryd ar y cyd gyda'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl; a
- datblygu cynigion ar gyfer cyflawni amcanion heddlu a throsedd y Comisiynydd fel y nodir yn y Cynllun

Mae'r Bwrdd Gweithredol Strategol a'r Bwrdd Cynllunio Strategol yn craffu ar berfformiad gweithredol ac ariannol, darpariaeth gwasanaeth a chyflawniad o'r amcanion heddlu a throsedd. Mae rhaglen ar gyfer cyflawni cynlluniau mewn lle trwy'r Bwrdd Cynllunio Strategol.

3.4 Pennu ymyriadau

Er mwyn sicrhau ein bod yn cyflawni'r deilliannau a fwriadwyd yn y modd gorau posibl, bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn sicrhau bod trefniadau digonol mewn lle i ddarparu gwasanaethau sy'n dangos effeithlonrwydd a gwerth am arian.

Cynhelir cynlluniau adnoddau manwl yn flynyddol ac maent yn cael eu cyhoeddi yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Mae'r risg hwn yn asesu'r gofyn am adnoddau'n seiliedig ar dybiaethau priodol i alluogi'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd i flaenoriaethu galw am wasanaethau.

Mae'r gylchred cynllunio strategol a gweithredol blynyddol yn rhoi ystyriaeth i'r lefel ddisgwyliedig o adnoddau sy'n ofynnol ac yn nodi lle bo angen arbedion a gostyngiadau. Caiff y rhaid eu hasesu o ran risg ac mae cyflawniad pob cynllun a ffrwd gwaith yn cael ei fonitro trwy'r Bwrdd Cynllunio Strategol sy'n cael ei gadeirio gan y Prif Gwnstabl.

Mae byrddau prosiect mewn lle sy'n monitro gweithrediad a chyflawniad unrhyw fentrau neu gynlluniau a gytunir. Sefydlwyd y rhain i gefnogi'r broses o wneud penderfyniadau cadarn er mwyn cyflawni'r deilliannau gofynnol. Mae gwneud penderfyniadau wedi'i ddatganoli er mwyn galluogi gweithrediad hyblyg ac ymatebol a gwell deilliannau. Mae atebolrwydd yn cael ei fesur yn ôl y strwythur llywodraethu a'r prosesau sydd mewn lle.

3.5 Datblygu Arweinyddiaeth

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl strwythurau a rolau penodol o fewn y sefydliadau i alluogi arweinyddiaeth effeithiol. Caiff yn ei gefnogi gan y Canllaw Llywodraethu sy'n amlinellu'r rolau a'r cyfrifoldebau ac sy'n hanfodol er mwyn galluogi'r strategaethau a'r cynlluniau sydd mewn lle i gael eu gweithredu.

Mae'r trefniadau llywodraethu wedi cael eu datblygu'n unol â Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011, Gorchymyn Protocol Plismona 2012 statudol, Cod Ymarfer Rheolaeth Ariannol y Swyddfa Gartref (FMCP) a chanllawiau presennol yn ymwneud â materion ariannol a llywodraethu sy'n parhau i fod ar waith.

Mae cynllun caniatâd cytûn mewn lle sy'n ffurfioli dyletswyddau a dirprwyo rhwng y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Mae'r strwythur llywodraethu yn cefnogi gweithrediad gweithgareddau a deilliannau a gynllunnir, ac mae strwythur cyfarfodydd mewn lle er mwyn sicrhau bod y deilliannau a gynllunnir yn cael eu cyflawni'n brydlon.

Ein pobl yw ein buddsoddiad mwyaf ac rydym yn sicrhau bod rhaglenni hyfforddi a datblygu aelodau a swyddogion ar gael er mwyn cadw gwybodaeth yn gyfredol, gan gynnwys unrhyw ofynion datblygiad proffesiynol. Mae ein prosesau recriwtio a chynllunio olyniaeth yn sicrhau ein bod yn penodi'r bobl iawn gyda'r sgiliau iawn i rolau o fewn y sefydliad.

Mae telerau ac amodau cenedlaethol yn bodoli ar gyfer swyddogion a staff gyda graddfeydd cyflog a system gwerthuso swyddi wedi'u cytuno. Mae gennym fframwaith rheoli perfformiad y mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn ei ddefnyddio er mwyn asesu perfformiad a mynd i'r afael ag unrhyw welliannau angenrheidiol. Yn ogystal, ceir asesiadau blynyddol o effeithlonrwydd ar gyfer y Panel Heddlu a Throsedd a'r Cydbwyllgor Archwilio.

3.6 Rheoli risg a monitro perfformiad

Mae rheoli risg a rheolaeth fewnol yn rhan hanfodol o'r system rheoli perfformiad yn y ddau sefydliad. Mae'r broses rheoli risg yn gosod sylfaen i'r trefniadau rheolaeth ariannol a'r prosesau llywodraethu ac yn hanfodol ar gyfer cyflawni'r deilliannau a fwriedir ac yn cefnogi ein gweledigaeth ar gyfer Gogledd Cymru fwy diogel.

Mae diwylliant rheoli risg wedi'i wreiddio ar draws y sefydliad ar bob lefel Mae cofrestrau risg corfforaethol ac ar gyfer meysydd unigol sy'n cydymffurfio â methodoleg genedlaethol gymeradwy ac sy'n cael eu hadolygu a'u diweddarau'n rheolaidd a'u riportio'n ôl yn eu cylch i bwyllgorau a byrddau ar draws y sefydliad. Mae rheoli risg yn eitem reolaidd ar yr agenda ar bob bwrdd ar draws y sefydliad.

Mae ein cynlluniau, ein prosesau a'n polisiau yn cael eu llunio gan dalu'r sylw dyledus i'r risgiau a ddaw i'r amlwg. Mae fframwaith partneriaeth mewn lle i sicrhau bod unrhyw bartneriaethau'n cael eu rheoli'n briodol gan gynnwys rheoli risg.

Mae risgiau strategol a'r broses rheoli risg yn cael eu goruchwyllo a'u monitro gan y Cydbwyllgor Archwilio. Mae aelodau'r Cydbwyllgor Archwilio'n gallu adolygu pob risg er mwyn sicrhau tryloywder.

Mae'r Gwasanaeth Archwilio mewnol yn asesu digonoldeb ein rheoliadau mewnol ac yn adrodd yn llawn i'r Cydbwyllgor Archwilio annibynnol. Archwiliodd ac adroddodd archwilwyr mewnol ac allanol ar gydymffurfiaid â rheoliadau a rheolaethau mewnol perthnasol.

Mae'r Bwrdd Gweithredol Strategol a'r Bwrdd Cynllunio Strategol yn craffu ar berfformiad gweithredol ac ariannol, darpariaeth gwasanaeth a chyflawniad o'r amcanion heddlu a throstedd. Mae rhaglen ar gyfer cyflawni cynlluniau mewn lle trwy'r Bwrdd Cynllunio Strategol.

Mae holl bapurau a chofnodion y Cydbwyllgor Archwilio a Phanel y Comisiynydd Heddlu a Throstedd ar gael ar wefan y Comisiynydd Heddlu a Throstedd.

Mae trefniadau effeithiol mewn lle i sicrhau bod data'n cael ei ddiogelu ac yn cael ei gasglu, ei ddefnyddio, ei storio a'i rannu mewn modd priodol. Mae'r holl ddata yn cydymffurfio â pholisiau cadw a gytunwyd ac mae'r cynllun dosbarthiad diogelwch ar waith trwy gydol yr heddlu. Mae Bwrdd Diogelwch Gwybodaeth mewn lle i fonitro trefniadau ac effeithiolrwydd.

Mae gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl bolisiau diogelu data a diogelu gwybodaeth mewn lle sy'n cael eu profi'n rheolaidd. Mae'r gwasanaeth Archwilio Mewnol hefyd wedi adolygu ein diogelwch data a'n trefniadau rheoli gwybodaeth yn dilyn yr adolygiad AHM diweddar.

Mae protocolau rhannu gwybodaeth mewn lle rhwng y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl a hefyd gyda'n partneriaid.

3.7 **Arddangos atebolrwydd effeithiol**

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throstedd a'r Prif Gwnstabl yn sicrhau bod y rhai sy'n gwneud penderfyniadau'n ymwneud â darparu gwasanaethau yn atebol iddyn nhw trwy'r prosesau sydd mewn lle yn y ddau sefydliad.

Defnyddir templedi adrodd safonol er mwyn sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei gofnodi mewn modd digonol a galluogi gwneud penderfyniadau effeithiol. Mae adroddiad blynyddol yn cael ei baratoi a'i gyhoeddi sy'n asesu perfformiad yn erbyn y Cynllun Heddlu a Throstedd.

Mae gwefannau'r Comisiynydd Heddlu a Throstedd a'r Prif Gwnstabl yn cyhoeddi gwybodaeth sy'n berthnasol i'r cyhoedd ac i randdeiliaid. Mae'r Comisiynydd wedi derbyn y marc ansawdd tryloywder gan sefydliad 'Comparing Police and Crime Commissioners (CoPacc)' i gydnabod lefel ac ehangder yr wybodaeth sy'n cael ei gynnwys ar y wefan.

Mae'r gwasanaeth archwilio mewnol yn adrodd i'r Cydbwyllgor Archwilio ac mae ganddo fynediad uniongyrchol ar y Comisiynydd Heddlu a Throstedd, y Prif Gwnstabl a'r aelodau. Mae argymhellion ar gyfer gwelliannau i'r gwasanaeth yn cael eu gweithredu ac yn cael eu hadrodd i'r pwyllgor.

Cynhelir adolygiadau ac archwiliadau annibynnol ac allanol yn rheolaidd gan gyrff rheoleiddio ac mae'r adroddiadau'n cael eu cyhoeddi, ac unrhyw argymhellion a wneir yn cael eu gweithredu.

4.0 ADOLYGU EFFEITHIOLRWYDD

- 4.1 Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl gyfrifoldeb am gynnal adolygiad o effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu yn flynyddol o leiaf, gan gynnwys y system o reolaeth fewnol. Caiff yr adolygiad o effeithiolrwydd ei hysbysu gan waith y rheolwyr gweithredol sydd â chyfrifoldeb dros ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu, adroddiad blynyddol y pennaeth archwilio mewnol. Hysbysir hefyd drwy sylwadau a wneir gan archwilwyr allanol, y Panel Heddlu a Throsedd, y Cyd Bwyllgor Archwilio ac asiantaethau ac arolygiaethau adolygu eraill.
- 4.2 Yn unol â'r rheoliadau, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl wedi adolygu effeithiolrwydd ei wasanaeth archwilio mewnol. Y casgliad oedd bod y gwasanaeth wedi cydymffurfio'n llawn â holl safonau archwilio mewnol y sector cyhoeddus (PSIAS).
- 4.3 Rydym wedi sefydlu Bwrdd Llywodraethu sy'n gyfrifol am fonitro'r trefniadau ar gyfer cydymffurfiad a gwneud argymhellion ar gyfer datblygiad y trefniadau llywodraethu fel sy'n angenrheidiol. Mae hyn fel rhan o'n fframwaith llywodraethu ac er mwyn sicrhau ein bod yn adolygu ein trefniadau ar gyfer effeithiolrwydd. Mae adolygiad o effeithlonrwydd y fframwaith llywodraethu hefyd yn cael ei hysbysu gan weithredu a dysgu o'r flwyddyn flaenorol.
- 4.4 Cynhaliodd y gwasanaeth Archwilio Mewnol adolygiad blynyddol o'n prif systemau ariannol yn 2017-2018 a darparwyd adroddiadau positif yn ystod y flwyddyn. Daeth eu hadroddiad blynyddol i'r casgliad:

Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol, yn fodlon bod yr ardaloedd a adolygwyd yn ystod y flwyddyn bod gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a Phrif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru rheolaeth risg resymol ac effeithiol yn ogystal â phrosesau rheoli a llywodraethu. Hefyd roedd tystiolaeth i gefnogi gwerth am arian yng nghyswllt economi effeithiolrwydd neu effeithlondeb y systemau a adolygwyd. Mae'r farn yn seiliedig ar y materion a ddaeth i sylw y TIAA ystod adolygiadau archwiliad mewnol a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn ac nid yw'n farn ar yr holl elfennau o reoli risg, prosesau rheoli a llywodraethu neu dilysrwyd ariannol parhaus sy'n rhaid eu cynnal gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl oddi wrth nifer o ffynonellau sicrwydd.

- 4.5 Rhoddodd llythyr archwilio blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer 2016-2017 farn ddiamedod ar gyfrifon y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl gan gofnodi nad oeddynt wedi gweld unrhyw wendidau arwyddocaol yn y fframwaith cyffredinol. Dywedodd hefyd fod gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl drefniadau digonol yn eu lle i sicrhau effeithiolrwydd, effeithlonrwydd ac economi yn eu defnydd o adnoddau.

5.0 CYNLLUN GWEITHREDU LLYWODRAETHU A CHYNNYDD

- 5.1 Wrth asesu'r trefniadau llywodraethu sydd mewn lle, bydd y Bwrdd Llywodraethu hefyd yn datblygu ac yn monitro unrhyw gynlluniau gweithredu er mwyn ymdrin ag unrhyw faterion llywodraethu a ddaw i'r amlwg neu pan fo angen gwella trefniadau presennol. Ceir copi o'r cynllun gweithredu a chynnydd presennol yn yr Atodiad isod.
- 5.2 Roedd y cynllun gweithredu ar gyfer 2017-18 yn cynnwys meysydd ar gyfer gwelliant. Caiff y rhain eu manylu isod gyda'u cynnydd a'u statws presennol.

Argymhelliad:	Gweithred	Statws Cyfredol - wedi cwblhau Y/N?
Ymgysylltiad Cymunedol:	Mae ymgysylltiad cymunedol wrth galon plismona. Mae wedi'i wreiddio o fewn ein cyflwyniad gwasanaeth ac o fewn ein cynlluniau ymgysylltiad cymunedol. Adolygwyd strategaeth bresennol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd er mwyn sicrhau ei fod yn adlewyrchu'r dulliau ac arferion presennol a ddefnyddiwyd fel rhan o'n hymateb i ymgysylltiad cymunedol.	Ydi – wedi'i gyflawni
Atebolrwydd Sicrwydd:	a Mae aelodau presennol y Cydbwyllgor Archwilio wedi bod yno ers ffurfio swydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Daeth eu cyfnod i ben ar 31 Mawrth 2018 fel rhan o'u telerau ac amodau. Roedd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd angen dechrau recriwtio aelodau newydd er mwyn sicrhau parhad y broses sicrwydd. Cynhaliwyd cyfweiliadau ym mis Chwefror 2018 i benodi cadeirydd a 4 aelod o'r Cydbwyllgor Archwilio, er mwyn dechrau eu cyfnod ar 1 Ebrill 2018. Roedd y broses hon yn llwyddiannus gyda phum unigolyn yn cael cynnig safleoedd.	Ydi – wedi'i gyflawni
Cynllunio a Chyflawniad Ariannol:	Mae'r Bwrdd Cynllunio Strategol yn parhau i nodi ac asesu meysydd lle gellir gwneud arbedion ariannol. Gwreiddir y broses hon i'r cylch cynllunio arferol.	Ydi – wedi'i gyflawni

6.0 CASGLIAD

- 6.1 Ni all unrhyw ddatganiad o reolaeth fewnol roi sicrwydd diamod na cheir colledion materol; bwriad y datganiad hwn yw rhoi sicrwydd rhesymol.
- 6.2 Fodd bynnag, ar sail yr adolygiad o sicrwydd a nodwyd yn y datganiad hwn, rydym yn fodlon bod gan Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru drefniadau llywodraethu boddhaol mewn lle, gan gynnwys systemau priodol o ran rheolaeth fewnol a rheoli risg sy'n hwyluso ymarferiad effeithiol ei swyddogaethau.

Llofnodwyd

Arfon Jones
Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Stephen Hughes
Prif Swyddog Gweithredol Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd

Kate Jackson
Prif Swyddog Cyllid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL – CYNLLUN GWEITHREDU

Bydd y meysydd canlynol yn cael sylw yn 2018-2019:-

Moeseg ac Uniondeb

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn ymroddedig i sicrhau fod angen i ddarparwyr allanol gwasanaethau ar ran y sefydliad weithredu gydag uniondeb. Dylent gydymffurfio gyda safonau moesegol a ddisgwylir gan y sefydliad. Er nad yw'n ofyniad cyfreithiol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gydymffurfio â Deddf Gwasanaethau Cyhoeddus (Gwerth Cymdeithasol) 2012 na Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, rhaid i bartneriaid sector cyhoeddus gydymffurfio â'i gilydd. Mae'n fater o arfer gorau i Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Heddlu ymddwyn yn unol â'r deddfau hyn, fel safon ofynnol. Yn unol â hynny, datblygwyd Polisi Gwerth Cymdeithasol yn 2017/18 ac mae gweithdrefnau i'w gynorthwyo wedi'u hysgrifennu. Bydd angen i holl gytundebau newydd gydymffurfio â'r polisi hwn o 2018/19. Monitrir hyn yn agos.

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Aelodau Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Barn

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu y:

- Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru;
- Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru; a
- Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru

am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2018 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau cyfrifyddu Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru yn cynnwys y Datganiad Symud Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian Parod a nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o'r prif polisiau cyfrifo.

Mae datganiadau cyfrifyddu Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru yn cynnwys y Datganiad Symud Cronfeydd wrth Gefn y Grŵp, Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp, Mantolen y Grŵp, a Datganiad Llif Arian Parod y Grŵp a nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o'r prif polisiau cyfrifo.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net. Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2018 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2018 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2018.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2018 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2018.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru

Yn fy marn i, mae cyfrifon y gronfa pensiwn a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun gwir a theg o drafodion ariannol Cronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2018 ac o swm a natur asedau a rhwymedigaethau'r gronfa ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2018.

Sail am farn

Fe gynhaliais fy archwiliad yn unol â chyfraith berthnasol ar Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (UK)). Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn y cyfrifoldebau archwilydd ar gyfer archwilio adran datganiadau ariannol fy adroddiad. Rwyf yn annibynnol o Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd ar gyfer Gogledd Cymru, Grŵp y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru yn unol â gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o ddatganiadau ariannol yn y DU. Mae hyn yn cynnwys Safon Foesebol y Cyngor Adrodd Ariannol. Rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Rwy'n credu fod y dystiolaeth archwiliad rwyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'm barn.

Casgliadau'n berthnasol i faterion sydd yn weithredol

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol o ran y mae'r ISAs (DU) yn gofyn i mi adrodd i chi lle:

- nid yw defnyddio sail cyfrifyddu mater sy'n weithredol wrth baratoi datganiadau ariannol yn briodol; neu
- nid yw'r swyddog ariannol cyfrifol wedi dadlennu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd pwysig a nodwyd a all beri amheuaeth sylweddol i Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd a Grŵp Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru i barhau i fabwysiaidau'r sail materion sy'n weithredol o gyfrifyddu am gyfnod o leiaf ddeuddeg mis o'r dyddiad pan yr awdurdodir datganiadau ariannol ar gyfer eu cyhoeddi.

Gwybodaeth arall

Mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am y wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol a chyfrifon. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth a geir yn yr adroddiad blynyddol oni bai am y datganiadau ariannol a fy adroddiad archwilydd wedi hynny. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn gofalu am y wybodaeth arall. Oni bai i'r graddau sydd fel arall yn cael ei ddweud yn bendant yn ddiweddarach yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw ffurf o gasgliad sicrwydd wedi hynny.

Mewn cysylltiad gyda fy archwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb yw darllen y wybodaeth arall i nodi anghysondebau sylweddol gyda'r datganiadau ariannol archwiliedig. Nodir hefyd unrhyw wybodaeth sydd yn debyg yn sylweddol anghywir yn seiliedig ar, neu'n sylweddol anghyson â'r wybodaeth a gafwyd gen i yn ystod cyflawni'r archwiliad. Os wyf yn dod yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau sylweddol amlwg, rwyf yn ystyried goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn, yn seiliedig ar y gwaith a ymgymerwyd yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi yn gyson â'r datganiadau ariannol a bod yr Adroddiad Naratif wedi'i baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2018;
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratwir y datganiadau ariannol amdani yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi yn unol â chanllaw.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn Nid wyf wedi nodi camddatganiadau sylweddol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu. Mae hyn yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru a'i amgylchfyd a gafwyd yn ystod yr archwiliad:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu priodol;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson a'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad; neu
- nid yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â'r canllawiau.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol ar gyfer y datganiadau ariannol

Fel yr eglurwyd yn llawnach yn y Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon, y swyddog ariannol cyfrifol sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, gan gynnwys datganiadau ariannol Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru, sy'n rhoi safbwynt gwir a theg. Ceir hefyd reolaeth fewnol y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn ei benderfynu sy'n angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau cyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiad hanfodol, boed hynny drwy dwyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiad cyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn yr Heddlu i barhau'n weithredol. Dadlennir, fel sy'n berthnasol, faterion sy'n berthnasol i fusnes gweithredol gan ddefnyddio'r sail materion sy'n weithredol o gyfrifyddu hyd nes yr ystyrir yn amhriodol.

Cyfrifoldebau archwilydd ar gyfer yr archwiliad y datganiad ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol ar y cyfan yn rhydd o gamddatganiad sylweddol, boed oherwydd twyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yn gwarantu y gwnaiff archwiliad yn unol ag ISAs (DU) bob amser ganfod camddatganiad sylweddol pan mae'n bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu wall a gellir eu hystyried yn sylweddol os, yn unigol neu'n gyfangryno, y gwnânt ddylanwadu'r penderfyniadau economaidd defnyddwyr yn sylweddol a gymerwyd ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwiliad y datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o'm hadroddiad archwilydd.

Anthony J Barrett
Ar gyfer ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru
28 Medi 2018

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

2016-2017 Gwir Wariant £000	Disgrifiad	2017-2018 Cyllideb Ddiwygiedig £000	2017-2018 Gwir Wariant £000
	<u>Gwaith Adeiladu</u>		
1,916	Cyfleuster Pencadlys Rhanbarthol Wrecsam	13,613	13,841
7	Cyfleuster Tref Wrecsam	398	176
1,050	Adleoli/Adeilad Newydd Llandudno	1,305	1,242
0	Gweithiau Cynaliadwyedd *	129	74
0	Dargadwadau	20	5
0	Gorsaf Heddlu Bwcle *	55	40
2	Adleoli'r Fflint	0	0
8	Adnewyddu Llangollen	0	0
0	Swyddfeydd Porthaethwy	0	0
18	Porthladd Caergybi	30	0
0	CCC Dalfa	25	23
30	Cyfleusterau Hyfforddiant Maes Tanio Drylliau Tanio	0	0
3	Gweithiau adeiladu tîm Amethyst SARC	0	0
187	Adleoli Iechyd Galwedigaethol	41	28
1	Adleoli Tywyn	0	0
2	Adleoli Conwy	0	0
1	Adleoli Bwcle	0	0
43	Gwaith archifau	0	0
3,268	Cyfanswm Gwaith Adeiladu	15,616	15,429
	<u>Cerbydau ac Offer Arall</u>		
1,416	Prynu Cerbydau	1,661	1,061
207	Offer Camerâu Diogelwch	0	0
78	Offer CCTV ac ANPR yn y Porthladdoedd	110	6
1,701	Cyfanswm Cerbydau ac Offer Arall	1,771	1,067
	<u>Offer Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu</u>		
140	Adleoli Dangosfwrdd	460	172
104	Gweinyddion Systemau Busnes	41	27
0	Amnewid EIS	328	263
0	Amnewid Gweinydd DFU	268	149
953	Gosod Rhwydwaith	0	0
667	Ailosod Technoleg yr Ystafell Reoli	1,294	983
144	Prosiect Digidol Cyfiawnder Troseddol	250	23
672	Amnewid Gweinyddion	0	0
73	TG Carchar Wrecsam a chysylltiad i'r we	42	13
459	Dyfeisiau Data Symudol	271	296
3,212	Cyfanswm Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu	2,954	1,926
8,181	Cyfanswm Gwariant Cyfalaf	20,341	18,422

*Yn cynnwys Gwariant Refeniw a Ariennir gan Gyfalaf o dan Statud (REFCUS)

2016-2017 Gwir Wariant £000	Disgrifiad	2017-2018 Cyllideb Ddiwygiedig £000	2017-2018 Gwir Wariant £000
	<u>Ariannu'r Rhaglen Gyfalaf</u>		
1,123	Grantiau Cyfalaf Cyffredinol y Swyddfa Gartref	462	462
1,975	Cyfraniad Refeniw	1,502	1,604
2,755	Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd	12,433	10,583
0	Derbynebaw Cyfalaf	3,133	3,031
2,328	Benthyciadau wedi'u hariannu o refeniw	2,811	2,742
8,181	Cyfanswm	20,341	18,422